

Uskrsno jutro

Jutros je tihog lahora šapat,
Poruku novu pronio svijetom,
U sjaju prve sunčane zrake,
O Kristu Isusu razapetom.

Ni carev pečat, straže, ni kamen,
Ne može učinit' ništa više,
I prazni grob je sada znamen,
Uskrsnog jutra koje smrt briše.

Ljubav je Tvoja, uskrsli Kriste,
Istina, svjetlo, radost i nada,
Jača od svakog zla i od grijeha,
Nad smrću uvijek životom vlada.

Zato nebesa, zemlja i more,
U koru anđela, Božjih slavuja,
Nad grobom praznim, pobjedu slavi
Uskrsli Kriste, Aleluja!

Jutros je tihog lahora šapat,
I na moj prozor donio riječi,
Podi, Uskrsli i tebe zove,
Da sve ti tuge, boli izliječi.

Od sada znam nikakve bijede,
Ne mogu ništa protiv Tvog duha,
Ne prezam više kada mi prijete,
Jer ljubavi me upravlja ruka.

Ljubav je Tvoja, uskrsli Kriste,
Istina, svjetlo, radost i nada,
Jača od svakog zla i od grijeha,
Nad smrću uvijek životom vlada.

Zato nebesa, zemlja i more,
U koru anđela, Božjih slavuja,
Nad grobom praznim, pobjedu slavi
Uskrsli Kriste, Aleluja!

Ivan Puljić

TEMA BROJA: Uskrsna izvješća na drugačiji način

Novi početak

Poštovani čitatelji,

Izlaskom iz tiska 341. broja *Zvonika*, kojega držite u rukama, navršava se punih pet godina kako se „družimo“ na ovim stranicama. Osvrćući se na minulo vrijeme, imam dojam da je dugo trajalo, a brzo prošlo. Zahvalan sam ušao u ovu priču, zahvalan ostajem. Zahvalan sam svim suradnicima koji su tijekom mog petogodišnjeg mandata odvajali svoje vrijeme kako bi svima nama *Zvonik* učinili bogatim, originalnim, poticajnim i aktualnim.

Zvuči lako jednom mjesečno poslati tekst na *Zvonikovu* e-poštu, ali nekada obveze preplave, snage ponestane i ruka zadrhti. No, ti ljudi su i usprkos svemu tomu na vrijeme poslali svoje „srce na papiru“. Kao i svaki početak, i naš je bio pomalo nesiguran, no držeći se skupa, savladali smo i te prve korake. S pouzdanjem u Onoga o kome pišemo,

nastavljamo dalje svoju misiju koju smo baštinili od požrtvovanih ljudi koju su prije nas brusili i oblikovali ovaj prelijepi biser crkve Božje u bunjevačkih Hrvata.

Sve napisano nije oproštaj već novi početak. I kroz narednih pet godina „družiti ćemo se“ na ovim stranicama. U ožujku, na sjednici svećenika hrvatskog govornog područja, odlučeno je da će u narednih pet godina vlč. Dušan Balažević obnašati službu zamjenika glavnog urednika *Zvonika*, a moja malenkost ostaje glavni urednik u istom mandatu. U ime Uredništva, želim mu dobrodošlicu u naš tim!

Na kraju, zahvaljujem svima vama koji čitate dragi nam *Zvonik*! Hvala vam što cijenite naš rad te njegujete kulturu čitanja tiskane riječi koja polako blijedi na papiru i seli se na neke druge platforme.

Sretan Uskrs!

Urednik

RASUTO PERJE

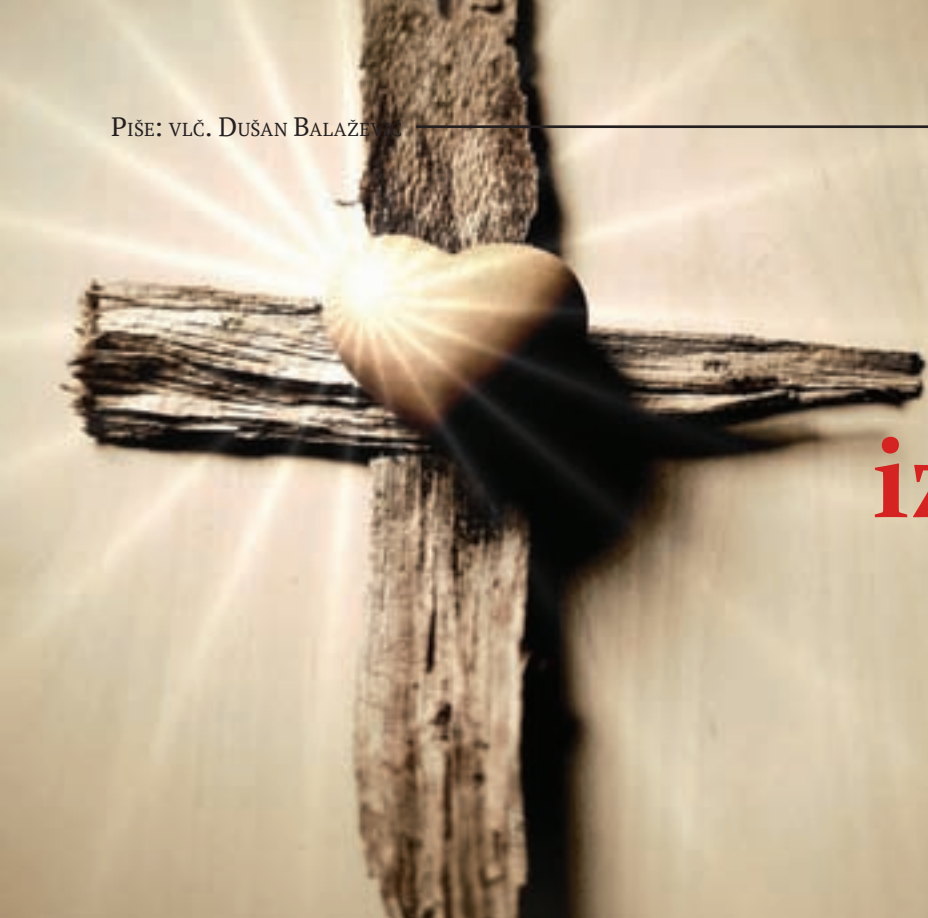
Sjećam se kada smo jednom zgodom, da bismo prevarili mamu i uvjerali je da je u kolovozu počeo padati snijeg, brat i ja pokidali pernati jastuk. Naime, sva zimnica koja je napravljena toga ljeta bila je „zabranjena” do zime. Želja da načnemo „dunc” od crnih slatkih trešanja bila je jača od nas pa smo odlučili iznenaditi mamu pernatim snijegom. Bijelo perje i paperje rasulo se s terase poput snijega po cijelom dvorištu. Trebalo je nekoliko sati da bi se pospremio sav nered. Čak i mjesecima poslije toga nailazili bismo na tragove perja po skrivenim kutovima dvorišta. Trebalo je proći dosta godina da bismo shvatili simboliku rasutog perja.

Za one koji spavaju na pernatom jastuku: Riječi su poput perja. Dok u tebi zriju, bijele su, ali kada se raspu, pred mnogo ljudi mogu se pretvoriti u crno perje. Povrijediti. Oklevetati. Kada govoriš o drugima, sjeti se da su tvoje riječi poput razasutog perja. Kada ih prospeš, nikada ih više nećeš moći skupiti na jedno mjesto. A nije svejedno kakve riječi prosipaš. Nikada više neće biti bijele kao što su bile dok su samo tinjale unutar tvojih misli i srca. Koliko god vremena prođe, ako si nečijem glasu prčinio štetu svojim riječima i djelima, nered za tobom ostaje. Uvijek ćeš i ti i taj netko drugi nailaziti na skrivene tragove zaprljanog perja. Gledaj da ti jastuk prosudbe i govora o drugima bude umjeren da bi uvijek imao kamo nasloniti glavu.

PODERANA KOLJENA I RUMENI OBRAZI

Kada padnu ili se povrijede, djeca odmah trče u roditeljski zagrljaj. Kada mama ili tata poljube povrijeđeno mjesto, odmah sve prolazi i dijete radosno nastavlja igru. Svi smo mi manje ili više u djetinjstvu imali poderana koljena. Ožiljci koji su možda ostali, stalni su podsjetnik da smo imali normalno, igrom ispunjeno djetinjstvo. Nestašluke koji se pamte i prepričavaju u odrasloj dobi. Fotografije rumenih obraza zimi kada snijeg vije, a vi se sanjkate ulicama prekrivenim debelim snijegom koji se zadržavao po mjesec i više dana, a koji se danas pretvorio samo u sjećanje jer ga više nema... Skoro da ni zime više nema. Ostala su sjećanja na sanjkanje po brijevu dok vam prijateljčina majka donosi na ulicu topli čaj s limunom da se okrijepite i zgrijete promrzle ruke. Fotografije musavih usana i obraza od trešanja, lubenice i čokolade, ukaljanih haljina, ruku i nogu prljavih od blata... Sjećanja kojih će se, nažalost, djeca koja danas odrastaju i ona koja će tek doći, ako ih roditelji ne povedu u svijet mašte i igara, rijetko sjećati i prepričavati...

Za sve one koji imaju ožiljke od poderanih koljena: Mnoga će djeca o tomu kojim sve igrama može biti ispunjeno djetinjstvo čuti samo iz priča svojih roditelja. Mnoga današnja djeca, nažalost, nemaju poderana koljena, ali imaju žuljeve na prstima od korištenja mobitela, naočale s velikom dioptrijom od gledanja televizije, naglušnost i tikove od pretjeranog igranja računalnih igrica i višak energije zbog dosade i neaktivnosti koji se pretvaraju u bunt i agresivnost. Pokušaj svojoj i drugoj djeci vlastitim primjerom biti vodič da otkrivaju svijet poderanih koljena i rumenih obraza.

Uskrsna izvješća na drugačiji način

Zora. Iza nas još je jedna noć u kojoj se loše spavalo. Svi oni prizori s Kalvarije znaju opet biti pred očima. Šutnja. Marija Magdalena zadihana i rastresena dolazi i kaže da je bila na grobu i da je kamen s groba dignut. Zar može biti gore nego što je već sada? Tko bi razuman dirao groblje. Nastavljam razmišljati o Njemu – vjerovali smo Mu, vidjeli smo čuda, čitao je naša srca. Kod nas, Židova, noć je uvijek bila znak straha i tjeskobe. Vjera posumnja. Doduše, bila je ona *jedna noć*, kada je Gospodin naše Oce izveo iz Egipta i kroz more Crveno po suhu proveo. Ali nekako zaboravimo lako tu noć. Petar me poziva da krenemo zajedno na grob. Trčimo zajedno, ali svaki sa svojim mislima i pitanjima. Može li biti gore? Zar ni tijela da nema? Imao sam više snage ili želje i stižem prvi. Grob otvoren, povoji leže. Nisam heroj, čekam Petra. Ulazi on, a za njim i ja. Stvarno, sve je tu, osim tijela.

Predvečer još jednog dana. Tomina vjera još je uvijek bila potresena posljednjim susretom s uskrslim Isusom. Da, nekad razapeti Isus sada je uskrsli Isus. Jedini mu je problem kada se uhvati u svakodnevicu, lako to nekako zaboravi. Nadam se da generacije poslije nas neće imati takav problem. Dio te svakodnevice jest i briga za obitelji i preživljavanje. Petar iznenada kaže: „Idem ribariti”. Stvarnost je stvarnost, treba prehraniti obitelji, svi se s tim slažemo. U svakodnevici ne možemo živjeti od ljubavi i sjećanja. „Idemo i mi s tobom”, rekosmo gotovo svi zajedno.

Bila je to još jedna noć, ona od lošijih. Gorak okus u ustima, ništa nismo ulovili. Pamtimo bogate ulove na Galilejskom jezeru, čak i bez Njega. Ipak, kad je i On bio s nama, bili su baš bogati. Gdje li si sada? ... A mi

smo ribari, iskusni. Petar je skoro više na vodi nego na kopnu. Valjda zbog toga taj poraz toliko i boli.

Sviće. Ova zora donosi probleme. Redovito bi se išlo na tržnicu i prodalo ulov, da se ima za par dana prehraniti i uzeti ono nužno. Na obali vidim nekoga, nepoznatoga, još je pomalo mrak... Viče „Dječice, imate li što za prismok?” Ne znam bih li se smijao ili plakao. „Nemamo” – nekako smo skoro ljutito odgovorili. „Bacite mrežu na desnu stranu lađe i naći ćete”. Desna strana lađe... Petar i Jakov promrmljaju nekoliko riječi, a ja pogledom komuniciram s njima. Teška lica. Toma je bio protiv, jer su vesla na desnoj strani lađe, gotovo je nemoguće izvući mrežu ako je s te strane bacimo, a svi znamo da se mreže bacaju na lijevu stranu. A što znaš, možda čovjek s obale vidi nešto što mi ne vidimo, možda vidi mnogo ribe. Za razliku od našeg nemira, On se čini dosta mirnijim. Da se mene pitalo, još prije svitanja mislio sam da trebamo otići. Možda nismo ni trebali dolaziti. Tko zna kakvi smo mi sad ribari, poslije Uskrsnuća... Desna strana lađe...

*Pokazat ćeš mi stazu u život,
puninu radosti pred licem svojim,
sebi zdesna blaženstvo vječno. Ps 16,11*

*Gospodnja me uzdignu desnica,
Gospodnja se proslavi desnica! Ps 118,16*

*Daješ mi štit svoj koji spasava, Tvoja me desnica drži,
Tvoja me brižljivost uzvisi. Pouzdanje daješ mom koraku
i noge mi više ne posrću. Ps 18,36-37*

Možda mi to sam Gospodin govori? Zar nam nije rekao „Bez mene ne možete ništa učiniti”? Kao da čujem opet ili mi odzvanja već rečeno: *Bacite mreže. ... Dolazi mi u sjećanje: Kada dovrši pouku, Isus reče Šimun: „Izvezi na pučinu i bacite mreže za lov.” Odgovori Šimun: „Učitelju, svu smo se noć trudili i ništa ne ulovismo, ali na Tvoju riječ bacit ću mreže.” Učiniše tako te uhvatiše mnogo riba; mreže im se gotovo razdirale. Mahnuše drugovima na drugoj lađi da im dođu pomoći. Oni dođoše i napuniše obje lađe, umalo im ne potonuše.*

Odlučismo baciti mrežu. Tada se sjetih da smo stvarno noćas bili naivni. Jako je teško imati ulov u noćnom ribolovu sa samo jednom lađom jer su ribe na većoj dubini. Možda je trebalo povjerovati da treba pokušati samo još jednom, po danu.

Nekako, baš se jako zategla mreža. Izgleda da će biti nešto, i to dobro, baš bogato. *Tko dolazi k meni, neće ogladnjati. (...) Ja dođoh da život imaju, u izobilju da ga imaju.* U izobilju... Dolazim do Petra – „Gospodin je!” Govorim to glasom snažnim i sigurnim, ali duboko pogođen. On je, nije nas ostavio! Ne mogu vjerovati! Opet ne znam bih li se smijao ili plakao – što ti je život... Petar je već u vodi, žuri do Njega, a ja vučem mrežu s ostalim apostolima i sa svojim mislima... Povremeno Ga pogledam. Izdaleka smo vidjeli da je upaljena vatra i ipak će i danas biti doručka. Zanimljivo, Petar se približava žeravici – opet.

Nato će sluškinja, vratarica, Petru: „Da nisi i ti od učenika toga čovjeka?” On odvrati: „Nisam!” A stajahu ondje sluge i stražari, raspirivahu žeravicu jer bijaše

studen i grijahu se. S njima je stajao i Petar i grijao se. Iv 18,17-18

Šimun Petar stajao je ondje i grijao se. Rekoše mu: „Da nisi i ti od njegovih učenika?” On zaniijeka: „Nisam!” Nato će jedan od slugu velikog svećenika, rođak onoga komu je Petar bio odsjekao uho: „Nisam li te ja vidio u vrtu s njime?” I Petar opet zaniijeka, a pijetao odmah zapjeva. Iv 18, 25-27

Isus je tražio i našu ribu da dodamo, iako je On već imao ribe na vatri. Petar ode i ono što smo prije nekoliko trenutaka nas skoro deset vukli u lađu, sada će On sam izvući. I uspio je izvući, mrežu punu riba. Nakon što su dodali još riba, kaže nam Isus: *Hajde, doručkujte!* U jednom trenutku Isus se izdvoji tako da Ga svi vidimo, uze kruh i dade nam, a tako i ribu. Još mi je to prilično neobično, ali poznato. Nedavno sam to već vidio. Doručkujemo u šutnji. Čak jači od gladi jesu radost i stid. Nismo Ga odmah prepoznali. Toliko snažno čudo, tipično za Isusa, da nema dvojbe da je to On. Osjećam u dubini. Možda čak i bez čuda osjećao bih da je On tu... Kasnije sam čuo da su neki od drugih apostola imali neobična razmišljanja o meni, npr.: „Ivan Ga može prepoznati, a ja ne. Ivan je stalno s Njim, i u Njegovoj patnji, i u Njegovoj slavi, a ja sam daleko”. Kao da mi zavide, a svatko od nas ima svoju priču s Isusom, priču svoje slabe i tanane ljubavi, koja zna i u najvažnijem zatajiti. Ako i ne zataji, onda će priznati da je Gospodin pomogao. Šutimo dok doručkujemo jer svatko sluša svoje srce i traži Gospodinovo. Susret naše nevjere i Božje vjernosti nama. To je već treći put da nam se očitovao nakon uskrsnuća, stvarno loše učimo i shvaćamo...

Petar i Isus nekako se izdvajaju. Može to biti bolno, Petre. Odnosi se moraju popraviti. Bolna je to situacija, susret sa svojim izdajama. Kaješ se i gledaš u oči svojim grijesima, no nagrada bi mogla biti dobra. Apsurd – nagrada za to što zatajiš Boga. Također je i nagrada apsurdna – mučenička smrt, doduše, koja proslavlja Boga. Velikodušan je Gospodin, a mi prema Njemu skromni. Neobična je ta Njegova ljubav, ne shvaćam je, ali jako vjerujem u nju. Možda se ipak može živjeti od Njegove ljubavi ili bolje reći, s Njegovom ljubavlju, u njoj. A ni sjećanja nisu „za baciti”. Isus mi daje znak da budem blizu, da se ne udaljujem jako. Gotovo da sam zajedno s njima. Može biti da je taj neuspjeli ribolov samo uvod u nove odnose Petra i Isusa, pokazuje Petrov zaborav Isusa. Kasnije mi je Petar prepričao da su razgovarali o ljubavi. Čini se da Isus želi sačuvati Petra od njega samog. Želio ga je sačuvati od zatvorenosti u svoj grijeh, trajnog života u griznjoj savjesti zbog nevjere. Nije želio da Petar napusti sve ono dobro što je prije doživio s Isusom. Rekao bih – tražio je od Petra da sluša svoje srce i nauči razlučivati. Petar mu je sve to priznao, ali još više, priznao je da duboko ispod njegovog kukavičluka, u temelju njegove duše, stoji ljubav prema Njemu. I Petrova želja jest živjeti od te ljubavi. Moguće da mu je zbog toga Isus rekao: *Pasi ovce moje, a potom i Zaista, zaista, kažem ti: Dok si bio mlađi, sam si se opasivao i hodio kamo si htio; ali kad ostariš, raširit ćeš ruke i drugi će te opasivati i voditi kamo nećeš.*

Mislim da dobar pastir nikako ne napas samog sebe, nego ovce Božje. Traži u njima Božju slavu, ne svoju, Božji dobitak, ne svoj dobitak, ako ne želi biti loš pastir. Kao da sam negdje čuo: *Ovako govori Gospodin: „Jao pastirima Izraelovim koji napasaju sami sebe! Ne moraju li pastiri napasati stado? ... Nemoćnih ne krijepite, bolesnih ne liječite, ranjenih ne povijate, zalutalih natrag ne dovodite, izgubljenih ne tražite, nego nasilno i okrutno*

njima gospodarite. I tako se ovce raspršiše nemajuć pastira, i raspršene postadoše plijen zvijerima. ... Ovako govori Jahve Gospod: ‘Evo me na pastire! Ovce svoje tražit ću iz ruku njihovih i neću im dati da mi više stado pasu ni da sami sebe pasu: istrgnut ću ovce iz usta njihovih, neće im više biti hrana’” (Ez 34, 2-10).

Tek kada su njih dvojica završili razgovor, opazi Petar da sam i ja tu. Malo me je bilo sram kada je Petar za mene upitao Isusa: „Gospodine, a što s ovim?” Isus kao da se ni ne obazire na to pitanje, već mu samo govori „Ti idi za mnom”. Zapravo, možda je to najbolji završetak obnavljanja odnosa između Isusa i Petra – poziv na nasljedovanje. Nasljedovanje, mislim, znači biti tamo gdje je naš Gospodin, dopustiti da nas On vodi i djelovati poput Njega. To ostvarujemo kroz odnos s Njime. Zapravo, s obzirom na to da smo različiti, svatko od nas može nasljedovati Gospodina na svoj način. Ne brini, Petre, za mene.

Kao zaključak tog promišljanja sviđa mi se misao iz jedne knjige koju će mnogo godina kasnije napisati naši nasljednici, a zvat će se Katekizam Katoličke Crkve (br. 515) i glasi: „Evandjelja su napisali ljudi koji su među prvima povjerovali i poželjeli s drugima podijeliti svoju vjeru. Spoznavši u vjeri tko je Isus, mogli su u cijelom Njegovu zemaljskom životu prepoznavati i obznanjivati tragove Njegova otajstva. Od povića rođenja do octa muke i ubrusa uskrsnuća, sve je u Isusovu životu znak Njegova otajstva. Kroz Njegove čine, Njegova čudesa, Njegove riječi objavljeno je da ‘u Njemu tjelesno prebiva sva punina božanstva’ (Kol 2, 9). I tako se Njegovo čovječstvo pokazuje kao ‘sakrament’, tj. znak i oruđe Njegova boštva i spasenja koje ono donosi: što bijaše vidljivo u Njegovu zemaljskom životu, vodilo je k nevidljivom otajstvu Njegova božanskog sinovstva i Njegova otkupiteljskog poslanja.”

„Pjevajmo ‘Aleluja’ životom, za svakidašnje preporođenje i vječno spasenje”

Apostolski nuncij u Srbiji mons. Santo Gangemi, na poziv privremenog dijecezanskog upravitelja Subotičke biskupije mons. Ferenc Fazekasa, boravio je u Subotici od 6. do 9. travnja. Donosimo reportažu o njegovim pastoralnim aktivnostima tijekom Svetog trodnevlja i proslave Vazma

K ako je navedeno u priopćenju Tiskovnog ureda Subotičke biskupije, dijecezanski upravitelj pozvao je apostolskog nuncija da predvodi misu posvete ulja, s obzirom na to da je Subotička biskupija ostala bez biskupa, a tu misu može predvoditi samo biskup. „Nuncij je rado prihvatio poziv te je izrazio spremnost da u Subotici proslavi Sveto vazmeno trodnevlje. Nuncijev posjet ujedno je bila prilika da se on upozna sa Subotičkom biskupijom i zajednicom vjernika, što je i te kako važno, imajući u vidu da je u postupku imenovanja novog subotičkog biskupa on prvi odgovoran u našoj zemlji”, navodi se u priopćenju Ureda.

VELIKI ČETVRTAK: „NAŠE OČI UPRTE U ISUSA I OČI NAŠE BRAĆE UPRTE U NAS”

Prije podne na Veliki četvrtak, 6. travnja, nuncij je predslavio misu posvete ulja u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske, na kojoj su koncelebrirali biskupijski svećenici te redovnici koji djeluju u Bačkoj. Nuncij je blagoslovio tri liturgijska ulja te izrekao propovijed koju je namijenio osobito kleru.

„Oči sviju u sinagogi bijahu uprte u Njega. On im progovori: *Danas se ispunilo ovo Pismo što vam još odzvanja u ušima*. U jednom jezgrovitom izričaju sažet je sav smisao našeg postojanja i djelovanja, cijelo naše služenje, svi naponi na koje smo svakodnevno pozvani, osobito oni koje proistječu iz svijesti da je *žetva iz dana u dan sve veća*, a mi bilježimo pad broja radnika, kako u novim zvanjima, tako i u pomanjkanju snage, kad uzmemo u obzir pritisak vremena, pa i starosti. Unatoč tim nepovoljnim okolnostima, i mi upiremo svoje oči u Isusa”, započeo je nuncij homiliju.

Rekavši kako je to držanje vlastito svakom kršćaninu, a još više treba biti resiti svakog svećenika, nuncij je nastavio: „Naša želja i naše svećeničko zalaganje u prvom redu sastojе se od toga da gledamo u Njega, u Isusa iz Nazareta. Želimo gledati u tog Isusa čiji život poznamo, znamo što je činio tijekom kratkog zemaljskog života te da je ostao među nama, sjećamo se kako je obilazio ljude svoga vremena propovijedajući, liječeći i blagoslivljajući. Njegove oči uspjele su se spustiti na one koji nisu privlačili pozornost masa. Njegove uši čule su glas koji je bio ugušen žamorom većine i onih koji su se smatrali ispravnima. Njegove ruke dotaknule su one koji su bili smatrani bolesnima, a u pojedinim slučajevima također i one koji su smatrani zaraznima, opasnima po zdravlje”, rekao je nuncij.

„Isus prema kojemu želimo uputiti svoje poglede jest i onaj koji je bio kritiziran, prognan, na prevaru izdan, zlonamjerno uhićen, nepravедno osuđen, podrugljivo mučen, okrutno izmučen i izložen smrti. Istovremeno, On je i onaj koji je slavno uskrsnuo, koji *dolazi na oblacima i svi će Ga vidjeti; također i oni koji su Ga proboli i svi narodi na zemlji udarat će se u prsa*, tj. on je Krist slavan i uskrsnuo. Konačno, Isus prema kojemu želimo uprijeti svoje poglede jest Isus iz evanđelja, a ne neki drugi! To je Isus naše vjere, a ne onakav kakvog bismo Ga željeli zamisliti, ne onakav čiju riječ bismo rado izopačili i prilagodili prema modi trenutka, ne onakav čija se poruka može tumačiti i prilagođavati prema očekivanjima situacije, osjećaju vremena i mnijenju većine. To je onaj Isus koji spašava i ne vara, to je onaj Isus kojeg smo kao biskupi, svećenici i đakoni dužni propovijedati i čiju smo poruku pozvani nositi sve do kraja svijeta. To je Isus koji nas je poučio reći *da, da – ne, ne* i upozorio nas i poučio da sve ono što je više od toga *dolazi od zloga*.

Osobno iskustvo i svijest da smo slaba stvorenja čini nas svjesnima koliko je teško biti vjeran tom poslanju, što pak nije nemoguće, pa se zato svake godine okupljamo kako bismo obnovili ono što smo obećali u svojoj mladosti, dopuštajući da nas vode *ne ljudski interesi, nego ljubav prema braći*.

Draga braćo svećenici i đakoni, molim vas da se na trenutak vratite na riječi s početka ove propovijedi: *oči sviju u sinagogi bijahu uprte u Njega* i da zamijenite kut perspektive. Sad ne razmišljamo više o nama s očima uprtim u Isusa, nego o našoj braći koja imaju oči uprte u nas. Odjedanput razumijemo kolika je odgovornost stavljena u naše ruke, postajemo svjesni tereta položenog na naša ramena. Onaj tko je obratio pozornost na nas, učinio je to jer od nas očekuje riječ koju svijet ne može ili ne želi dati, riječ koja nije naša, riječ koja dok se izgovara ostvaruje što izražava, jednostavno sakramentalnu riječ”, dodao je mons. Gangemi.

U završnom dijelu propovijedi nuncij je izrekao poziv kleru: „Braćo svećenici i đakoni, bogoslovi, braćo i sestre koji sudjelujete u Kristovom kraljevskom svećenstvu, s psalmistom o *ljubavi Gospodinovoj pjevajmo dovijeka*.

Ovog prijedpodneva mi pjevamo o ljubavi Gospodnjoj za ovu našu braću svećenike i đakone, kako bi pred očima onih koji su povjereni njihovoj pastoralnoj skrbi, za njihovo svakodnevno zalaganje koje ih treba obilježavati da, kako kliče sv. Jeronim svećenicima iz Akvileje, budu zbor blaženika: *Aquileienses clerici quasi chorus beatorum habeantur*. Pjevamo o ljubavi Gospodnjoj za bogoslove i za one, koji iako u svojim srcima osjećaju poticaj duhovnog poziva, još nisu smogli hrabrosti javno očitovati svoju spremnost Gospodinu i Učitelju naših duša. Mi pjevamo za one koji će tijekom ove godine biti oprani krsnom vodom i označeni katekumenskim uljem i pomazanjem svete krizme. Mi pjevamo sa svim mladima koji će biti krizmani. Pjevamo o ljubavi Gospodnjoj za svu našu oboljelu braću i sestre, i za one koje će Gospodin pohoditi, za mnoge osnažene bolesničkim uljem, kako bi bolje mogli čuti glas Uskrsloga koji će im reći: *uđi u radost Gospodara svoga*. Mi pjevamo o ljubavi Božjoj također i za one koji će oformiti novu obitelj i prema životnom cilju nastaviti zajedno bez da zatvore srce pred djecom koju će im Gospodin htjeti darovati.

Pjevamo o ljubavi Gospodnjoj sa svim svećenicima, đakonima i redovnicima, koji će slaviti svoje svećeničke jubileje; oni upiru svoje poglede prema poljima koja su posijali, bila ona široka ili manje, to sad nije važno, i s njima dajmo hvalu Gospodinu za njihovu vjernost, i za one koji su u poznoj dobi, ali još uvijek u snazi, za vrijeme koje će im još biti dano da nastave raditi u Gospodnjem vinogradu. Danas još pjevamo o ljubavi Božjoj za našu braću Ukrajinke i za sve one koji trpe pod bombama ili su progonjeni zbog svoje vjere, da i njima što prije svane sveti dan mira i spokoja. Danas osobito pjevamo o ljubavi Gospodnjoj za Crkvu koja hodočasti putovima Subotičke biskupije, sa svojim svjetlom i tminama, poletima junaštva, ali i slabostima, koja nastavlja polagati svoju nađu u Tebe; neka se ova Crkva, koja ne ostaje ravnodušna prema onima koji su se udaljili od Tebe, koji ne vjeruju ili ne osjećaju potrebu za vjerom ili su se okrenuli drugim religijama, upita gdje je i u čemu pogriješila, dopuštajući da ovčica, koju je trebalo tražiti i s ljubavlju vratiti, odluta daleko.

Mi pjevamo o ljubavi Gospodinovoj za ovu Crkvu kojoj ne manjka oduševljenja i ovih mjeseci ne umara se moliti da uskoro može imati novog pastira koji će *znati biti ispred stada da mu pokazuje put, usred stada da ga drži zajedno i iza stada da pazi da netko ne zaostane*, kako je rekao papa Franjo na prvom susretu s nuncijima u lipnju 2013. godine”, završio je homiliju nuncij.

Navečer istoga dana nuncij je predslavio misu Večere Gospodnje, uz koncelebraciju dijecezanskog upravitelja, katedralnog župnika **mons. Stjepana Beretića** i svećenika koji svoju službu obavljaju u Ordinarijatu Subotičke biskupije. Tijekom liturgije nuncij je učinio i obred pranja nogu dvanaestorici muškaraca iz katedralne župe te ostalih subotičkih župa.

VELIKI PETAK

Ne Veliki petak, 7. travnja, nuncij je sudjelovao u prijedopodnevnom pobožnostima križnog puta. Oni su, umjesto na Kalvariji, kako je najavljeno, zbog kiše upriličeni u crkvi Isusova Uskrsnuća. Pobožnost na mađarskom jeziku predvodio je **mons. Zóltan Rókai**, umirovljeni svećenik Subotičke biskupije, uz domaćega župnika **Vinka Cvijina**. Nuncij se nagovorom obratio vjernicima na kraju pobožnosti, kao i na početku pobožnosti na hrvatskom jeziku, kojoj je prisustvovalo veliko mnoštvo vjernika, a koju je predvodio mons. Fazekas.

Navečer je u katedrali nuncij predsjedao obredu Muke gospodnje te se susreo s čuvarima „Božjeg groba” koji su se smjenjivali u katedrali.

nade podsjeća nas da je Božja ljubav jedina koja nalazi rješenja za svaku ljudsku patnju i preobražava se u naviještaj boljeg života. U ovoj noći shvaćamo kako samo On i za naše noći ima jednu, jedinu i posljednju riječ.

Velika krsna liturgija koju ćemo za koji tren započeti podsjeća nas kako je ta riječ bila učinkovita i za nas te nastavlja biti učinkovitom, a sv. Pavao u odlomku iz Poslanice Rimljanima, koji je naviješten, podsjetio nas je: *Krštenjem smo zajedno s Njime ukopani u smrt da kao što Krist slavnom Očevom bi uskrišen od mrtvih, i mi tako hodimo u novosti života* – pobjeđujući strahove i slabosti.

Bog ukazuje na slabost da zbuni sigurnost onoga tko se osjeća sigurnim i jakim. Upravo tu slabost personificiraju žene, koje su na uskrsno jutro rano pošle na grob. Ne znaju točno prema čemu idu; u srcu imaju samo želju da

VAZMENO BDIJENJE: „BOG SE VRAĆA DA IZGOVORI POSLJEDNJU RIJEČ, RIJEČ ŽIVOTA I NADE”

Monsinor Santo Gangemi na Veliku subotu, 8. travnja, predvodio je Vazmeno bdijenje u katedrali, uz koncelebraciju klera središnjih ustanova Subotičke biskupije, uz sudjelovanje mnogobrojnih vjernika. Donosimo veći dio njegove radosne propovijedi.

„Koliko riječi slušamo u ovoj liturgiji, ali jedna od njih treba imati prevlast nad svim ostalima, riječ koja se izgovara na kraju u šutnji koja isupnja mjesto smrti dok su svi, zabezeknuti i preplašeni, pobjegli, pozaspali ili su tužni. Ako je u betlehemske noći *Riječ tijelom postala* (Iv 1,14), u tami koja skriva tijelo Onoga koji je bio raspet i u boli koju je trpio, Bog se vraća da izgovori posljednju riječ, riječ života koji pobjeđuje smrt, zlo i grijeh; riječ

iskažu počast prema smrti Onoga koga su voljele. Polaze s miomirisima u rukama i vjernošću u srcu, a prve su one koje neočekivano primaju dar iskustva koje umnogome nadilazi njihove planove i očekivanja. Niti je to bio pomaknuti kamen, niti prazan grob, možda čak ni tajnovita poruka stranca, koji im je govorio o uskrsnuću i obećao da će razumjeti što se bude dogodilo i to pripovijedati, nego sjećanje na Učiteljeve riječi, dok ne nalaze Njegova tijela, koje im se odjedanput vratilo: *Sin čovječji bit će predan, razapet, a treći će dan uskrsnuti*. I za nas, kao za te žene, tri riječi postaju zadaće ovaj Uskrs i svaki put kad slavimo otajstvo muke, smrti i uskrsnuća Isusova.

Sjetiti se: Žurno je i, možda kao nikad dosad, potrebno promisliti naše iskustvo spasenja. Sjećanje na primljena dobra i oslobođenje od zala, prije svega od istočnoga grijeha, otvara nas obraćenju i učvršćuje naše povjerenje u Boga koji se ne može prevariti i koji ne vara.

Vratiti se: *Žene žurno napustiše grob, sa strahom i velikom radošću, hitro su otišle javiti Njegovim učenicima.* Napustile su mjesto smrti, žalosti i suza i vratile se onima koji su Isusa poznavali i ljubili. Hitno je potrebno da i mi iza sebe ostavimo mjesta beznađa i gorčine te da se vratimo i prođemo tragovima uskrsnuća, tj. putem koji je Isus prošao za nas, a želi ga proći i s nama.

Naviještati: *Žene su hitro otišle javiti Njegovim učenicima.* Ne bi nikad bilo Uskrsa da nema navještaja. Nikad ne zaboravimo: liturgija uskrsne noći počinje pravo porukom da je Krist uskrsnuo i da je svjetlost pobijedila tamu. Upitajmo se je li možda u našem današnjem društvu, pored tolikih vijesti koje nas zapljuskuju, ne manjka upravo taj jedinstveni i nužni naviještaj: navještaj nade i života!

Poruka ove noći jest jedina koja može raspršiti sumnje i učiniti da pobijedimo strahove; jedina koja nam može ispuniti srca istinskom nadom i ne tek prolaznom radošću, nego onom pravom i trajnom.

To je jedini navještaj koji nam omogućuje da zapjevamo aleluja, ne samo ustima, nego ponajprije životom, za svakidašnje preporođenje i za vječno spasenje.”

Na svetkovinu Uskrsnuća Isusova, 9. travnja, nuncij je predslavio svečanu pontifikalnu misu u subotičkoj katedrali.

LITURGIJSKA GLAZBA

Vazmeno trodnevlje i Uskrs bili su iznimno liturgijski-glazbeno strukturirani i bogati. Na Misi posvete ulja pjevao je zbor kantora Hrvata i Mađara Subotičke biskupije na latinskom, hrvatskom i mađarskom jeziku.

Solisti su bili: **Bela Anišić, Ivana Mačković, Anna Varga i Marko Križanović**, za orguljama je bio **David Bertan**, a ravnao je **mo. Miroslav Stantić**. Na Misi večere Gospodnje pjevali su katedralni zborovi „Albe Vidaković” i „Sv. Terezija”. Izvedene su skladbe gregorijanskog koral, Halmosa, Miocsa i Klobučara. Solistica je bila **Emina Tikvicki**. Na Veliki petak tijekom Službe smrti Gospodnje pjevao je Katedralni zbor „Albe Vidaković”, a izvedena su djela: L. Viadane, J. S. Bacha, A. Canjuge, M. Stantića, Š. Marovića i drugih. Solisti u pjevanoj Muci Gospodnjoj bili su: M. Križanović, **vlč. Dragan Muharem, Andrija Blesić, Zlatko Matković**, te E. Tikvicki, dok je cjelokupnim ansamblom ravnao mo. M. Stantić. Na Vazmenom bdijenju nanovo su, trojezično, nastupila oba katedralna zbora uz soliste **Matéa Abrahama, Kristinu Matković i M. Križanovića**. Svečana misa svetkovine Uskrsa odzvanjala je pjesmom Katedralnog zbora „Albe Vidaković” uz orguljsku pratnju **mr. Kornelija Vizina** te **Mateja Colića** na trubi i **Nikole Domanja** na trobmonu. Solisti su bili K. Matković i E. Tikvicki. Izvedene su skladbe gregorijanskog koral, A. Vidakovića, M. Stantića te hrvatske uskrsne popijevke. Cjelokupnim ansamblom ravnao je katedralni zborovođa i dirigent Stantić. Glazbeni dio slavlja bio vrlo na visokoj glazbenoj razini, što je i sam nuncij potvrdio.

Tijekom svojega posjeta nuncij, u čijoj je pratnji bio i prvi savjetnik Nuncijature **mons. Simon Bolivar Sanchez Carrion**, posjetio je i subotički svećenički dom „Josephinum”, gdje se susreo s umirovljenim subotičkim biskupom **mons. Ivanom Pénzesem** i svećenicima koji stanuju u Domu, te Svetište Gospe od suza – Bunarić, gdje ga je dočekaio rektor svetišta **preč. Željko Šipek**. /Zv., Tiskovni ured Subotičke biskupije/

Susreti nuncija s društvenim djelatnicima u Subotici

Gangemi: „Važno je jedinstvo među narodima i vjerama u Subotici”

SUSRET S GRADONAČELNIKOM SUBOTICE STEVANOM BAKIĆEM

Gradonačelnik Subotice **Stevan Bakić** sastao se 6. travnja s apostolskim nuncijem nadbiskupom **Santom Gangemijem** s kojim je, među ostalim, razgovarao o potencijalima Subotice i Palića, predanosti mjesne samouprave razvoju dobrih međuljudskih odnosa pripadnika različitih kultura i religija u ovom gradu i suradnji s Katoličkom Crkvom. „Razgovarali smo i o značaju očuvanja mira i stabilnosti što je, poznato je, glavna politika Republike Srbije koju odgovorno i državnički vodi naš

predsjednik **Aleksandar Vučić**”, izjavio je gradonačelnik, obraćajući se medijima nakon sastanka s Gangemijem u Gradskoj kući. Naveo je da je tijekom srdačnog susreta naglasio kako u gradu Subotici djeluje više crkava i vjerskih zajednica, da su odnosi među konfesijama iznimno dobri i da je Subotica, kao multietnička sredina, i izvan granica naše zemlje poznata po njegovanju i uvažavanju bogatstva različitosti.

„Dotaknuvši se odnosa između naše zemlje i Svete Stolice, koji, podsjetit ću, datiraju od ožujka 1920. godine, složili smo se s ocjenom da su oni podignuti na znatno višu razinu službenim posjetom predsjednika Srbije Vučića Vatikanu, u rujnu 2019. godine. Iskoristit ću i ovu priliku, kao što sam to učinio i u našem razgovoru, da nadbiskupu Gangemiju u ime Grada Subotice i osobno ime zahvalim na principijelnom stavu Svete Stolice i po pitanju poštovanja suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti Republike Srbije, i po pitanju nepriznavanja jednostrano proglašene neovisnosti Kosova, te na potpori koju pruža Srbiji u procesu europskih integracija”, naglasio je gradonačelnik Bakić. Dodao je kako mjesna samouprava sa

svim crkvama i vjerskim zajednicama u Subotici iznimno dobro surađuje, da im godinama pomaže te da kontinuirano nastoji unaprjeđivati potporu koju im pruža.

„Grad Subotica i ubuduće putem javnih natječaja dodjeljivat će sredstva za sufinanciranje projekata crkava i vjerskih zajednica, a natječajima ćemo podržavati i programe dobrotvorne organizacije Katoličke Crkve 'Caritas' koja djeluje u području društveno-humanitarnog rada. Izvjesno je da ćemo podupirati i rad Biskupijske klasične gimnazije 'Paulinum' te održavanje najvažnijih manifestacija u koje je uključena Katolička Crkva”, kazao je gradonačelnik Bakić. On je, na kraju, nadbiskupu Gangemiju još jednom zahvalio na posjetu i poželio mu dobrodošlicu i ugodan boravak u Subotici. „Njegovoj ekseleciji želim mnogo uspjeha i na osobnom planu: kao diplomati na očuvanju i unaprjeđenju odnosa između Svete Stolice i Republike Srbije, a kao nadbiskupu i predstavniku svetog oca pape Franje, poglavara Rimokatoličke Crkve, da bude što je moguće bolja veza između katolika u Srbiji i centra katoličanstva”, rekao je gradonačelnik Stevan Bakić.

Nadbiskup Gangemi zahvalio je gradonačelniku i njegovim suradnicima na vremenu i prilici da upozna ovaj grad, njegove potencijale, mogućnosti i aspiracije. „Kako upoznajem Suboticu, vidim tri primata ovoga grada, a to su: kulturni primat, dakle ovo je grad s velikim kulturnim potencijalom, potom vidim turistički potencijal i dijaloški, što se tiče suživota različitih etničkih i vjerskih zajednica”, naglasio je Santo Gangemi. „Nuncij je veleposlanik Vatikana, Papin predstavnik”, objasnio je Gangemi i dodao da se za nuncije nekada govorilo „da su oni Papine oči, Papine uši, a ponekad možda i Papina usta”.

„Što se tiče politike Svete Stolice prema Srbiji, ona se nije mijenjala od susreta pape Franje i predsjednika Vučića iz 2019. godine, Sveta Stolica ostaje principijelna u svojim stavovima kada je riječ o jednostrano proglašenoj neovisnosti Kosova. Naravno da pratimo sve ono što se ovdje događa u dijalogu između dviju strana, a kao vjernici molimo da se nađe obostrano prihvatljivo rješenje, mir i stabilnost o kome sanjaju ti narodi”, rekao je Santo Gangemi.

Sastanku u Zelenoj dvorani Gradske kuće nazočili su načelnica Gradske uprave Grada Subotice **Marija Ušumović Davčik**, tajnica Tajništva za društvene djelatnosti **Jasmina Stevanović**, član Gradskog vijeća zadužen za područje gospodarstva **Srdan Samardžić**, diplomat Svete Stolice **mons. Simon Bolivar Sanchez Carrion**, savjetnik u nuncijaturi i predstavnik Subotičke biskupije.

SUSRET S PREDSEDNIKOM SKUPŠTINE APV

Apostolski nuncij razgovarao je u Subotici 7. travnja s **Istvánom Pásztorom**, predsjednikom Skupštine AP Vojvodine i predsjednikom SVM-a. Dvije strane suglasile su se da je vjera iznimno važna u smislu očuvanja identiteta zajednice vojvođanskih Mađara. Apostolski nuncij i Pásztor razmijenili su iskustva i o položaju Mađara u Vojvodini. Veleposlanik Svete Stole u Srbiji izrazio je nadu da taj sastanak predstavlja početak zajedničke suradnje. „Taj susret za mene bio je zaista plodonosan. Zato zahvaljujem gospodinu predsjedniku na razgovoru. Budući da sam došao iz inozemstva, takvi razgovori za mene su vrlo važni, kako bih bolje razumio ovdašnju situaciju. Mislim da sam imao jako dobrog sugovornika”, kazao je Gangemi.

„Vojvodina je multietnička regija, koju svatko tko ovdje živi osjeća kao svoju”, istaknuo je Pásztor. Predsjednik Skupštine AP Vojvodine naglasio je kako različite nacionalnosti ovdje žive u razumijevanju i miru jedne s drugima. To je važno i s vjerske točke gledišta”, dodao je on. Predsjednik SVM-a osvrnuo se i na položaj Mađara u Vojvodini. „Jedan od osnovnih zadataka manjinske politike očuvanje je identiteta, a jedan od stupova identiteta jest vjerski identitet. S te točke gledišta, više od sedamdeset posto mađarske zajednice u Vojvodini katoličke je vjere. Zbog toga za nas odnos izgrađen s Katoličkom Crkvom predstavlja pitanje opstanka. Funkcioniranje Katoličke Crkve vrlo je značajno pitanje. Zato se posljednjih godina razvila vrlo aktivna i dobra suradnja i zato se trudimo učiniti sve što možemo kako bismo napredovali, ne samo u pogledu unaprjeđenja svakodnevnog života svećenika već i u pogledu raznih crkvenih sadržaja, kao i u pogledu održavanja crkvenih objekata”, izjavio je nakon susreta Pásztor. „Na sastanku je bilo riječi i o imenovanju novih biskupa Subotičke biskupije i Zrenjaninske biskupije”, dodao je on. S tim u vezi, političar je zatražio od apostolskog nuncija da se što prije imenuju osobe na čelo spomenutih biskupija.

SUSRET S PREDSEDNIKOM SKUPŠTINE GRADA I ZAMJENIKOM GRADONAČELNIKA

Mons. Santo Gangemi 7. travnja u Ordinarijatu Subotičke biskupije susreo se i s **dr. Bálintom Pásztorom** i **Imreom Kernom**. Apostolski nuncij, predsjednik Skupštine Grada Subotice i zamjenik gradonačelnika, razgovarali su o vjerskoj i etničkoj raznolikosti mjesta na sjeveru Bačke.

„Važno je održavati kontinuirani dijalog i suradnju s Rimokatoličkom Crkvom”, rekao je Pásztor. „Kao rezultat te suradnje postignuti su i konkretni rezultati u proteklom razdoblju. Dobar primjer za to rješavanje je pravnog statusa Biskupske klasične gimnazije i sjemeništa ‘Paulinum’,

kao i pitanja vezana uz mirovinsko i socijalno osiguranje svećenika”. Predsjednik Skupštine Grada Subotice naglasio je: „Ovaj grad multietnički je i multireligijski, ali svakako se mora reći, i rekli smo, da je dvije trećine stanovništva rimokatoličke vjere. Naravno, poštujemo svakoga i prema svakome imamo poštovanja, ali to je činjenica koju svakako treba istaknuti i koja je važna.”

Veleposlanik Svete Stole u Srbiji izrazio je zadovoljstvo što može ne samo imati uvid u vjerski život grada na sjeveru Bačke, već i upoznati aktere civilnog područja i političkog života. Mons. Santo Gangemi tom prilikom izjavio je: „Želio bih istaknuti raznolikost zajednice u Subotici, u kojoj žive ljudi različitih nacionalnosti i različitih vjera. Koliko je ta raznolikost važna, toliko je važno i jedinstvo među njima. To je kao jedan mozaik, sastavljen od nekoliko malih različitih kamenčića i upravo zbog njihove raznolikosti toliko je lijep.” Izrazio je nadu da će suradnja i bilateralni odnosi s Gradom nastaviti jačati.

IZOSTAO SUSRET S PREDSTAVNICIMA HRVATSKE ZAJEDNICE

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini reagirao je putem svojeg računa na Twitteru na susrete koje je nuncij imao u Subotici. „S apostolskim nuncijem, koji je Vazmeno trodnevje proveo u Subotici, susreli su se čelnici mjesne i regionalne vlasti te mađarskog naroda. Ostali smo u DSHV-u zatečeni odlukom da se iz protokola izostave susreti s predstavnikom državne vlasti te s ustanovama Hrvata. Teme koje su navedene u medijima u djelokrugu su prilika s kojima se suočavamo i interesa hrvatske zajednice, a i laičke strukture drugog po brojnosti katoličkog naroda u Srbiji žele razmjenu mišljenja s predstavnikom Svete Stole, napose kada boravi u gradu u kojem im je sjedište”, navodi se u reagiranju datiranom 8. travnja.

Narednoga dana tim se povodom oglasio i predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov**. On je u izjavi za Radio-televiziju Vojvodine kazao: „Iskazujem vrstu nezadovoljstva jer je posrijedi neka vrsta previda. Bila ona namjera ili ne, gorčina je ostala, jer jedno ‘krilo’ Katoličke Crkve u Srbiji, a Hrvati u Srbiji druga su po brojnosti zajednica katolika, nije ni na koji način moglo doznačiti ono što smatra važnim kada je u pitanju status katolika i onoga što se poduzima da se prostor Katoličke Crkve, kada su u pitanju i tijela vlasti i odnosi s hrvatskom zajednicom, na neki način učini takvim da ima pozitivne posljedice na mjesni vjerujući puk”, kazao je Žigmanov. On je dodao kako će uložiti napore da se ostvari komunikacija s nuncijaturom u Beogradu, kako bi se progovorilo o statusu Hrvata katolika u Srbiji. **/Prema: Tiskovnom uredu Subotičke biskupije, Pannon RTV-u, RTV-u i službenoj mrežnoj stranici Grada Subotice/**

Sveto trodnevlje u Župi Imena Marijina u Novom Sadu

Sveto trodnevlje i Uskrs, od 6. do 9. travnja, u središnjoj novosadskoj župi liturgijski su proslavljeni iznimno dostojanstveno i svečano. Ove se godine drugi put na Veliki petak molila obnovljena pobožnost križnog puta na Katoličkom groblju, uz postojeće postaje, i u kapeli sv. Elizabete Ugarske. Tijekom uskrsnog bdijenja kršteno je dvoje katekumena, a nekoliko članova zajednice primilo je sakramente pričesti i potvrde.

Tijekom svih tih dana dostojanstvu liturgije pridonijeli su, svatko na svoj način, pjevači Mješovitog župnog zbora „Laudanti” sa zborovođom i kantorom **Davidom Bertranom** na čelu (solisti u pjevanju Muke bili su: **Boris Semnic, Robert Semnic, D. Betran, Andrija Blesić i Sunčica Žagar**), ministranti koje je „koordinirao” novosadski „Paulinac” **Nikola Vukić**, ovogodišnji katekumeni i krizmanici, čitači, ostali poslužitelji te župni kler koji od tog velikog tjedna prvi put čine četvorica svećenika: župnik **mons. Attila Zsellér** i kapelani **Nebojša Stipić, Ákos Horváth i Dezső Serfőző** te stalni đakon **Jozef Deman**.

Misu Večere Gospodnje, obrede Velikog petka i Vazmeno bdijenje predslavio je vlč. Stipić. Nakon svečanog unošenja uskrsne svijeće zapaljene blagoslovljenim ognjem, čitanja iz povijesti spasenja, gromoglasne „Slave” i radosnog buđenja zvona te naviještenog evanđelja, Stipić je u homiliji kazao: „U ovoj uskrsnoj noći događa se iznova uprisutnjenje, stvarnost, kako je palistari Adam opet uzdignut, kako je čovječanstvu vraćena izgubljena sreća i kako je Božja uvijek posljednja. U tami ove noći, kao nekoć prije dvije tisuće godina, opet

biva upaljeno svjetlo! Svjetlo naše jest Krist uskrsli – novi Adam, koji, nasuprot neposluhu staroga, posluhom podiže i spašava, koji, nasuprot lutanja, pokazuje put spasenja i koji nasuprot provalije, uspostavlja most između neba i zemlje. Tako se u Njemu, i po Njemu, i s Njime briše razdor između Boga i čovjeka.

Jesmo li svjesni da je upravo Krist onaj koji čini prvi korak te korača tamo gdje mi ljudi nikada ne bismo htjeli? Jesmo li svjesni da poslije Krista nitko i ništa ne čini novo, da poslije Njega svi imamo šansu?”, upitao je propovjednik i nastavio: „Bog, Bog tvoj je onaj koji s tobom plače, ne bi li na lice tvoje osmijeh stavio. Prepoznat ćeš jer je Bog onaj koji se s tobom želi smijati i radovati, On u srce tvoje želi unijeti mir. Da, Bog tvoj je onaj koji s tobom želi zajedno živjeti da slobodan od grijeha ostaneš! Otvori svoje srce Bogu! Neka u tebi uskrsne ta dječja radost, mladenački polet, iskonska mudrost o kojima bajke tako lijepo zборе – da dobro uvijek pobjeđuje. Samo otvori oči svoje i vidjet ćeš da Uskrs nije bajka, da Uskrs nije samo ljudska težnja za besmrtnošću, da Uskrs nije samo nada za pravednim društvom u kojem na kraju dobro zlo pobijedi. Otvori oči i vidjet ćeš da je Uskrs stvarnost i događaj koji poručuje: ‘Zlo je pobijeđeno’, makar se činilo kako zlo apsolutno vlada, kako je svaka nukleraka jača, kako su sile svijeta nepokolebljive, kako moćnici vuku sve konce u svojim rukama. Ova noć ruši svako zlo i nagovještava skori kraj teme”, kazao je.

„U to vjerujte, dragi katekumeni, u tome ostanite, dragi vjernici – da poslije muke i smrti ne dolazi hladan grob, nego život, onaj vječni, ono mjesto vječne radosti i ljubavi, zauvijek, bez prestanka. Dozvolimo Kristu da umjesto grobova naših srdaca zasja uskrsnja radost te imamo ožarena lica, obasjavajući životima ovaj svijet”, poručio je Stipić na koncu homilije.

Svečanu misu svetkovine Uskrsa, 9. travnja, predslavio je župnik Zsellér, zahvalivši svima na doprinosu slavlja Svetoga trodnevlja i čestitajući Uskrs svim župljanima. /T. M./

Prva pričest u Župi sv. Mihovila u Beregu

Prva pričest u Župi svetog Mihovila u Beregu podijeljena je na uskrsni ponedjeljak, 10. travnja.

Prvoj pričesti pristupilo je šestero prvopričesnika, a svetu misu služio je mjesni župnik vlč. **Davor Kovačević**. Djecu je za primanje tog sakramenta spremao stalni đakon vlč. **Stipan Periškić**, koji predaje katolički vjeronauk u Osnovnoj školi „Moša Pijade” u Beregu. /Zv./

Uskrs u Maloj Bosni

Oozračju Velikog tjedna u Župi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni i liturgijskim slavljinama izvješćuje naša dopisnica **Larisa Skenderović**.

Za jednu župu slavljenje Uskrsa nije vezano samo uz središnje slavlje ili slavljenje Vazmenog trodnevlja, nego traje mnogo dulje. U Župi Presvetog Trojstva sve je počelo na Čistu srijedu, križnim putem i svetom misu pod kojom je bio obred pepeljenja. Svake srijede imali smo pobožnost križnog puta te misu s korizmenim propovijedima. Ove godine tema je bila „Sedam posljednjih Isusovih dana”. Svake godine, kao i ove, tema je bila vrlo zanimljiva. Mogli smo čuti što se događalo nakon Cvjetnice, u ponedjeljak, utorak i srijedu. Tako smo dobili cjelovitu sliku Velikoga tjedna. Radna akcija također je bila priprema za Uskrs. Velika zahvala ide neumornim članovima pastoralnog i ekonomskog vijeća župe koji se uvijek rado odazovu na radne akcije. Na Cvjetnicu ispred crkve blagoslovili smo grančice i svečano ušli u crkvu. Naši pjevači ove godine svečano su otpjevali Muku po Mateju.

Za Uskrs valjalo je očistiti svoja srca. Na Veliki ponedjeljak održana je i sveta ispovijed naše župe. Ispovijedali su **vlč. Damjan Pašić**, katedralni kapelan te **vlč. Marjan Vukov** župnik iz Tavankuta. Naši čitači rado su se odazvali u slavljenju Uskrsa. Na Veliki četvrtak nakon mise Večere Gospodnje održana je Getsemanska ura. Tekstove je priredila

Larisa Skenderović. Na Veliki petak uslijedio je križni put te nakon toga obredi Velikog petka. Svečano je otpjevana Muka po Ivanu. Na Veliku subotu, uz blagoslov hrane, došli smo pohoditi Božji grob.

Navečer smo slavili najsvetiju noć u godini, Vazmeno bdijenje. Na Uskrs je bila vrlo dojmljiva propovijed župnika **Dragana Muharema**. „Svi su tu, i Marija Magdalena, i učenici koji trče prema grobu, ali netko nam nedostaje. Jeste li primijetili uočljivi nedostatak jedne osobe? Osobe koja bi po naravi stvari trebala biti tamo, koja bi trebala najviše trčati? A nje nema! To je Blažena Djevica Marija, Isusova Majka. Vidjeli smo je posljednji put pod križem, kod raspeća i onda nestaje. Zašto nema Blažene Djevice Marije na grobu? Zašto ona jedina od svih ne trči? Jer je znala! Sve je znala! Svi ti drugi morali su otići do groba i uvjeriti se da Ga nema, pa ni onda čak nisu povjerovali. Ona nije morala vidjeti prazan grob da bi vjerovala. Ona je prva vjernica uskrsnuća. Prije svih povjerovala je i nisu joj trebali nikakvi dokazi i uvjerenja. Želim da i mi doživimo uskrsnuće onako kako je ona doživjela – mirmo, izvan svake trke, firke i buke, tiho ali dostojanstveno, radosno i skromno, bez želje za nametanjem. To je naša Nebeska Majka! Neka nam ona bude uzor kako vjerovati, kako slaviti i kako ljubiti Krista uskrsloga”, kazao je on.

Nakon svete mise, djeca su skromno darivana, a župnik je zahvalio svima koji su pomogli oko uređenja crkve ili bilo kakve druge potpore. /**Larisa Skenderović**/

Blagoslovljen novi križ obitelji Olka kod Male Bosne

Na teritoriju Župe Presvetog Trojstva u Maloj Bosni, u predjelu zvanom „Bečar atar”, podignut je križ na zemlji čiji su vlasnici obitelj Laze i Marije Olka, koji je blagoslovljen 16. travnja.

„Jednom prigodom supruga Marija rekla je: ‘Trebamo podići križ na zemlji tvoga oca Vece. Neka to bude zahvala svekru jer me poštovao kao snahu’”, prisjeća se Lazo i nastavlja: „Od rane mladosti radio sam s poljoprivrednim strojevima. Vjerujući u Oca, Sina i Duha Svetoga, ostao sam neozlijeđen. Ta me je vjera vodila i sačuvala. Radove smo započeli ovim redom: pozvao sam geometra kako bih obilježio mjesto udaljeno od puta i mrginja, to jest međe. Temelj i zemljane radove radili smo mi sami. Ogradu i armaturu uradio sam kod kuće. Dizalicom je utovareno na kamion i spuštено na iskopani temelj. Stavljena je oplata za beton. Iz ‘SB gradnje’ donijeli su šest kubika miješanog betona za temelj u koji će biti postavljen križ. Pronašao sam dobru firmu kamenoresca. Sâm sam osmislio nacrt – projekt. Supruga Marija osmislila je tekst na srednjem dijelu križa. Križ je od granita zvanog afrička impala. Kada je završena strojna obrada, križ je donesen iz sedam dijelova. Kod kuće sam zalijepio dijelove kamena te je naposljetku bio iz triju dijelova. Pozvao sam kamion s dizalicom i transportirao ga do mjesta gdje će stajati. Jak vjetar poprilično je otežavao

radove pri montaži. Donja podloga teška je 2.100 kg. Srednja s tekstem teži 1.130 kg. Gornji dio, odnosno križ, iznosi 1.000 kg. Pomoću dizalice uspješno smo sve postavili.

Ovim putem zahvaljujem **Paji Ivankoviću**, sinu **Grgi** i Pajinom zetu **Borisu** što je izišao s kamionom i dizalicom. Kako bi taj križ bio uveden u zemljišne knjige, podnio sam zahtjev kod geometra i u Zavodu za zaštitu spomenika kulture te će taj križ, kao križ krajpataš, biti i zaveden”, svjedoči Olka, na čijem je križu urezano: „Vječna ti slava, Isuse”.

Blagoslovu križa prethodilo je misno slavlje koje je predvodio **vlč. Dragan Muharem** u mjesnoj crkvi u Maloj Bosni, koji je među ostalim rekao: „Bogu hvala što obnavljamo već postojeće i što podižemo nove križeve. Tako svjedočimo svoju vjeru, Krista raspetoga i Krista uskrsloga. Kada vidimo križ u polju ili kraj puta, prekrizimo se jer to je znak našeg spasenja. Križevi su znak da smo tu, da nas još ima i da nam je vjera živa, da poštujemo vjeru svojih predaka, ali i da je ostavljamo budućim pokoljenjima. Obitelj Olka podigla je taj križ, neka bude na blagoslov njima, ali i zemlji na kojoj se nalazi.” /**Lazo i Marija Olka**/

Duhovna obnova za završne razrede osnovnih škola u Subotici

Dječaci i djevojčice 7. i 8. razreda iz raznih župa Subotice i okolice imali su od petka, 21. travnja do subote, narednog dana navečer, duhovnu obnovu pod vodstvom animatora Subotičkog oratorija.

S animatorima je u samostanu Sestara Družbe Kćeri Milosrđa bila i **s. Zrinka Vuković** iz Valpova. Djevojčice su bile u samostanu sestara Kćeri Milosrđa u Župi sv. Roka, a dječaci u Župi Marije Majke Crkve u Aleksandrovu. Svatko je imao svoj program, a u nedjelju 23. travnja svi zajedno sudjelovali su na misi u crkvi sv. Roka. Misu je predslavio župnik **Andrija Anišić**, a pjevanje animirali su članovi Molitvene zajednice „Proroci” te članovi VIS-a „Ritam vjere”. Neka ta duhovna obnova bude na korist i radost mladima, njihovim obiteljima i našim župnim zajednicama. /A. A./

Duhovna obnova za djevojke kod dominikanki u Subotici

U samostanu svetog Dominika u Subotici, od 14. do 16. travnja održana je duhovna obnova za djevojke. Duhovnu obnovu predvodila je dominikanka **s. Josipa Otahal**, učiteljica novakinja, zajedno sa sestrama novakinjama **s. Josipom**, **s. Dominikom** i **s. Martom Marijom**.

Na duhovnoj obnovi sudjelovalo je sedam djevojaka iz Subotice. Tijekom tri dana boravka u samostanu, djevojke su imale zajedničke svete mise, molitvu časoslova, klanjanje Presvetom oltarskom sakramentu, predavanje na temu osobnog poziva te radionicu o temeljnim načelima duhovnosti Reda propovjednika koje baštine od svoga Utemeljitelja: molitvi, studiju, zajedništvu i propovijedanju. Načini su to po kojima je sv. Dominik prepoznavao osobni poziv, razumijevao stvarnost te uočavao i odgovarao na potrebe ljudi svoga vremena. Između pojedinih točaka dnevnog reda djevojke su imale priliku za pojedinačni razgovor sa sestrama, a u večernjim satima okupljale su se na zajedničko druženje prožeto razgovorom, igrom i pjesmom.

Sestre domaćini **s. Brigita**, **s. Tereza** i **s. Nada**, stariješica samostana, brinule su se tijekom duhovne obnove da sudionicama ništa ne nedostaje te da sve bude u najboljem redu. Euharistijska slavlja služena su u župnoj crkvi svetog Jurja. Na početku duhovne obnove, župnik i dijecezanski upravitelj Subotičke biskupije **mons. Ferenc Fazekas** pozdravio je sestre dominikanke iz Korčule i djevojke koje su došle na duhovnu obnovu te im zaželio da ta tri dana provedena u samostanu budu na duhovnu

izgradnju. U subotu nakon ručka organizirana je zajednička šetnja tijekom koje su posjetile crkve i vjerske objekte grada Subotice. Navečer je održano prigodno druženje dominikanki sa župljanima.

U nedjelju su časne sestre s Korčule posvjedočile o svom duhovnom pozivu u dvjema gradskim župama. Sestra Josipa O. i s. Dominika sudjelovale su na svetoj misi zajedno sa župljanima Župe Uskrsnuća Isusova te su na kraju euharistijskog slavlja posvjedočile o svom duhovnom pozivu, a pjesmom i sviranjem pokazale svoje glazbene talente. Istoga dana, na nedjeljnoj misi u Župi svetog Jurja, sudjelovale su novakinje s. Josipa B. i s. Marta Marija te su svjedočile o svom duhovnom putu prema posvećivanju Bogu u dominikanskom redu. Na kraju misnog slavlja pridružile su se i s. Josipa O. i s. Dominika koje su glazbenom točkom razveselile vjernike. Župni vikar **Tomislav Vojnić Mijatov** zahvalio je sestrama na predivnom svjedočanstvu o životu u redovništvu. /dominikanke.hr/

Uskrs u crkvi svetog Marka evanđelista u Žedniku

U crkvi svetog Marka evanđelista u Žedniku Uskrs je proslavljen svečano i dostojanstveno, kako i priliči našem Nebeskom Kralju. Tijekom korizme vjernici svake nedjelje na Kalvariji na groblju te srijedom u crkvi imali su križni put te se na taj način pripremali za proslavu Uskrsa. Svake nedjelje razmatrani su različiti križni putevi, a jedna nedjelja bila je i u zajedništvu s vjernicima iz Župe svetog Josipa Radnika iz Đurđina.

Velika uskrsna ispovijed bila je u subotu pred Cvjetnu nedjelju, 1. travnja, a na Cvjetnicu na misi je svečano otpjevana Muka po Marku, koju su svojim glasovima uljepšali župnik vlč. **Franjo Ivanković**, kantor **Nikola Ostrogonac** i **Zoltan Vincer**, član zbora.

Tijekom Velikog tjedna vjernici su sudjelovali na misi Velikog četvrtka, kada su se skupljala i novčana sredstva koja su odvajali tijekom korizmenog hoda kao vid pokore. Ta sredstva, kao i hrana prikupljena tijekom cijele korizme u košari za najpotrebitije, i hrana koju su vjernici izdvojili na blagoslovu na Veliku subotu, podijeljena su najsiriima u Žedniku te je tako osigurano preko 20 paketa. Pakete su lijepo upakirale žene iz župnog Caritasa s **Angelom Fúlóp** na čelu, a podijelili su ih **Mirko Ostrogonac** i **Šime Davčik**.

Na Veliki petak okupljeni vjernici kod obreda pristupili su ljubljenu križa, a nakon toga još su imali priliku ostati u klanjanju pred Isusovim grobom. Zalaganjem

nekolicine članova pastoralnog vijeća i župljana sa **Snežanom Džavić** na čelu, ove korizme obnovljen je stari „Božji grob”. Privremeno je bio uklonjen i vadio je za obnovom. Zahvaljujući stolaru **Ivici Gabriću**, zasjao je novim sjajem. Navedeni grob datira iz 1889. godine i stariji je i od crkve.

Na Veliku subotu poslijepodne bio je blagoslov hrane, a od prošle godine uveden je blagoslov hrane i nakon Uskrsnog bdijenja, na kojem se ove godine okupilo mnogo vjernika. Bdijenje je započelo paljenjem i blagoslovom svijeće ispred crkve, a potom su u procesiji s upaljenim svijećama u crkvu ušli župnik noseći svijeću, ministranti i ostali vjernici. Svečanosti te noći pridonijela je i predivna župnikova propovijed. Na kraju svete mise župnik je blagoslovio uskrsnu hranu za koju je naglasio da ne smije biti preča i važnija nego li misa, podsjećajući da često većina dođe na blagoslov hrane, a misu bdijenja propusti. Nakon blagoslova hrane, u procesiji s ministrantima, župnik je donio na oltar kip Uskrslog Gospodina.

U nedjelju, na Uskrs, vjernici su se okupili na euharistiji, koju su svojim pjevanjem uljepšali i pjevači župnog zbora. I djecu je ove godine „zec” obradovao i u crkvi, donijevši čokoladna jaja kao dar koja je župnik podijelio nakon svetih misa. Nakon svete mise u dvorani župe nastavljeno je druženje vjernika i čestitanje Uskrsa na tradicionalnoj „čašici razgovora” sa župnikom. /**Marina Vincer**/

Krizma i krštenje u Župi Rođenja BDM u Subotici

Nekolicina odraslih vjernika Župe Rođenja Blažene Djevice Marije u Subotici odlučila je primiti sakrament kršćanske punoljetnosti. Na krizmu ih je pripremao vlč. **Szilárd Balcsák** dekan-župnik, koji je držao kateheze iz tjedna u tjedan, a oni su ih redovito pohađali otvorenim srcem i s razumijevanjem. Također, redovito su sudjelovali u slavlju svete mise. Svečana podjela sakramenta, koje je obavio njihov župnik, bilo je na Nedjelju Božjeg milosrđa, 16. travnja.

Nakon što ih je Duh Sveti potvrdio da svjedoče o Isusu, na novozaručene svjedoke i dalje računamo u svojoj zajednici. Dalje ćemo zajedno slaviti Isusovu smrt na križu i uskrsnuće u nedjeljnim misama u zajednici djece Božje. Iduće nedjelje, 23. travnja, radost se produžila te je jedan naš vjeroučenik postao novi član naše zajednice. Nanovo je rođen vodom

i Duhom Svetim po sakramentu krštenja. Sretni smo zbog svojih krizmanika i novokrštenika. /s. **M. Hermína Kovács**/

Veliki tjedan u Župi sv. Josipa Radnika u Đurđinu

Veliki tjedan u Župi sv. Josipa Radnika započeli smo blagoslovom grančica i sv. misom na Cvjetnicu.

Pjevači su se potrudili i otpjevali Muku po Marku. Župnik **Daniel Katačić** je u propovijedi tumačio kako su u Isusovu ulasku u Jeruzalem ispunjena Pisma o Mesijinom ulasku u Sveti Grad. Mislima pape Benedikta XVI. protumačio je i značaj događaja Cvjetnice za nas danas: „Za Crkvu koja se radala, nedjelja Cvjetnice nije bila nešto prošlo. Kao što je Gospodin nekada ušao u Sveti Grad na magaretu, tako je Crkva držala da on uvijek iznova dolazi u poniznu liku kruha i vina. Crkva pozdravlja Gospodina u svetoj euharistiji kao onoga koji sada dolazi, koji je stupio u njezinu sredinu.”

Na Veliki četvrtak svečano smo proslavili misu Večere Gospodnje. Tijekom svete mise župnik je opraao noge dvanestorici muškaraca, od kojih su deseterica članovi pastoralnoga i ekonomskog vijeća, ovogodišnji bandaš i još jedan odabrani laik. U svojoj propovijedi župnik je govorio o ustanovi svete euharistije, posebno tumačeći odlomak iz euharistijskog dokumenta „Sacramentum caritatis” pape Benedikta XVI. o euharistiji kao otajstvu koje treba živjeti u svakodnevnom životu. Sveta misa završila je prijenosom Presvetog sakramenta i obredom ogoljavanja oltara. Nakon sv. mise molili smo krunicu s razmatranjima, a od 23 sata do ponoći zajednica mladih sa župnikom molila je svetu uru. Bilo je to posebno iskustvo.

Obrede Muke Gospodnje na Veliki petak slavili smo u 15 sati. Svečanosti su pridonijeli glasovi naših pjevača koji su otpjevali i Muku po Ivanu. Propovijed je bila prožeta tumačenjem o smislu Isusove muke kao zadovoljštine za grijeh svijeta. „Križ je od početaka najavljen – kao što je u Edenskom vrtu s drva dobra i zla neposluhom prvog Adama rođena smrt i grijeh, tako je s drva križa posluhom

Krista, novog Adama, pobijeđena smrt i rođen život. Tako je i životinjskim žrtvovanjem najavljena žrtva Božjeg Jaganjca, a u krvi kojom se škropio, kovčeg saveza Kristova krv koja je jedina mogla dati zadovoljštinu.” Nakon završetka obreda započela je molitvena straža kod „Božjeg groba” koja ja je trajala sve do subote u 12 sati. Praksa je to koju je župnik uveo prošle godine. Osobito je lijepo vidjeti kako obitelji uzimaju svoj sat straže i svi zajedno svojom molitvom čuvaju „Isusa u grobu”.

Na Vazmenom bdijenju bilo je jako svečano. Osobito je dojmljiv bio trenutak tamne crkve koju rasvjetljuje svjetlo uskrсне svijeće. Svečan je bio i vazmeni hvalospjev. Mladi su pročitali sedam čitanja. Nakon toga župnik je zapjevao „Slavu” i sve nas je obuzela uskrсна radost. Našem dojmu radosti pomogla su svjetla koja su u tom trenutku obasjala cijelu crkvu koja je zasjala u svojoj svojoj svečanosti. Za blagoslov vode pripravili smo se pjevanjem litanija Svih svetih. Nakon svršetka sv. mise župnik je blagoslovio jelo koje su vjernici donijeli na blagoslov.

Uskrs je također prošao u svečanom raspoloženju. Župnik je u propovijedi napravio poveznicu s trčanjem apostola, koji trče kako bi pronašli Isusa, s današnjim čovjekom koji trči za svjetskom taštinom gubeći Isusa. Posebnu svečanost uskrсноj svetoj misi dao je psalam, koji je profesionalno otpjevala **Regina Dulić**, i Posljednica u izvedbi naših mladih sa solo-dionicom R. Dulić.

Tijekom svih obreda pjevanje je zaista bilo svečano, a volja mladih tome je bitno pridonijela. Ministranti su bili uigrani u svojim dužnostima, a bez njihove angažiranosti ceremonije ne bi mogle biti tako svečane. Kroz ceremonije Velikog tjedna, osobito svetog vazmenog trodnevlja, mogli smo osjetiti dašak raja na zemlji. Dobro je rekao naš blaženi kardinal Stepinac da se raj na zemlji pronalazi u svetoj misi. /K. D./

Susret „Jordanovčana” u Sarajevu

„Jordanovčani”, svećenici, Albanci, Mađari i Hrvati, raznih redova i biskupija koji su studirali zajedno na Jordanovcu u Zagrebu, izabrali su Sarajevo za svoje ovogodišnje okupljanje koje je upriličeno od 12. do 15. travnja.

Prvi dan započeo je svetom misom koju je u kapelici Nadbiskupijskog centra za mlade „Ivan Pavao II.” predslavio vrhbosanski nadbiskup metropolita **mons. Tomo Vukšić**, izrazivši dobrodošlicu i radost što su za ovogodišnji „Emaus” odabrali Vrhbosansku nadbiskupiju. Potom su pohodili vrhbosanskog nadbiskupa u miru **Vinka kard. Puljića**, koji ih je potaknuo da nastave svoje drugovanje i jedni drugima budu potpora i ohrabrenje.

Obilazeći Sarajevo, posjetili su: katedralu, sabornu crkvu SPC-a, židovsku sinagogu, Begovu džamiju te Staru pravoslavnu crkvu. U Katoličkom školskom centru „Sv. Josip” dočeka ih je i upoznao s radom i poslanjem katoličkih škola ravnatelj **vlč. Mario Ćosić**. U popodnevnom satima posjetili su crkvu i samostan sv. Ante na Bistriku, gdje ih je ugostio **fra Marinko Pejić**, kao i isusovačku zajednicu na Grbavici s domaćinom **p. Matom Anićem**.

Drugoga dana svoga boravka u Vrhbosanskoj nadbiskupiji, 13. travnja, uputili su se u Travnik i zajedno s hodočasnici slavili svetu misu u sjemenišnoj crkvi. Nakon molitve na grobu sluge Božjeg Petra Barbarića i objeda u sjemenišnoj zajednici, uputili su se u Visoko, gdje su neki od njih proveli svoje sjemenišne dane.

Dočeka ih je gvardijan **fra Franjo Radman** i upoznao s poviješću i poslanjem te značajne ustanove. Također, navratili su u Brestovsko, gdje ih je večerom dočekala i počastila obitelj **Ivice Vujice**.

Susret je završen jutarnjom misom, nakon čega su se nekadašnji fakultetski prijatelji i današnje kolege prezbiteri vratili svojim pastoralnim službama u raznim državama i mjestima. Sudionici tog okupljanja, trapisti, isusovci, franjevci, lazaristi, svećenici raznih biskupija: Subotičke, Šibenske, Vrhbosanske, Bjelovarsko-križevačke, Zagrebačke, Skopske i Prizrensko-prištinske nad/biskupije, zahvalili su ravnatelju NCM-a **dr. vlč. Šimi Maršiću** i njegovim suradnicima na gostoprimstvu te su dogovorili naredni „Emaus” u Novigradu na Dobri iduće godine.

Na susretu sudjelovali su i pojedini svećenici iz Subotičke biskupije koji su teologiju studirali kod isusovaca na Jordanovcu: **Andrija Anišić**, **Árpád Pásztor** i **Josip Štefković**. /nedjelja.ba/

Vazmeno trodnevje u župama Bođani i Vajska

Otijeku liturgijskih slavlja, koje je u Svetom trodnevju predslavio župnik **Goran Vilov** u župama sv. Ilije u Bođanima i sv. Jurja u Vajskoj, izvješćuje **Amalija Šimunović**.

Veliki tjedan razdoblje je od Cvjetnice do Uskrsa, tjedan proslave otajstva Kristove muke, smrti i uskrsnuća. Veliki četvrtak, posljednji dan korizme, a prvi dan Vazmenog trodnevja. Misno slavlje, na kojem slavimo posljednju Kristovu večeru, u Bođanima toga dana započelo je u 17 sati, a u Vajskoj u 19 sati. Nakon večernjeg bogoslužja dio vjernika ostao je u molitvi u kapeli s Presvetim sakramentom.

Na Veliki petak križni put u Bođanima molili smo u 9, a u Vajskoj u 11 sati. Nakon dugo vremena, vrijeme nam nije dopustilo da put križa molimo na Kalvariji, nego smo molili u crkvi. Obredi su u Bođanima

započeli u 15 sati, a u Vajskoj u 17 sati. U liturgiji Muka Gospodnja se čitala, a zatim je uslijedilo otkrivanje križa, klanjanje i ljubljenje.

Na Veliku subotu naše crkve otvorene su cijeli dan za osobnu molitvu ispred Isusova groba. Članovi pastoralnog vijeća čuvaju Isusov grob, dok članovi krunicarskog društva mole kunicu. U 18 sati u Vajskoj imali smo blagoslov hrane. Misa bdijenja u Bođanima započela je u 20, a u Vajskoj u 22 sata. Na misi bdijenja u Vajskoj ministriraju članovi pastoralnog vijeća. U tami noći blagoslovili smo oganj i uskrsnu svijeću, simbol Krista koji raspršuje tamu i donosi svjetlost. U procesiji smo je unijeli u mračnu crkvu. Nakon čitanja starozavjetnih čitanja, uz zvuk zvona i orgulja, svečano smo zapjevali himan „Slava Bogu na visini”. Večernja euharistijska služba predstavlja vrhunac Vazmenog bdijenja.

Na Uskrs je u Bođanima misno slavlje započelo u 9 sati, a u Vajskoj smo imali dva slavlja, u 7.30 slavili smo misu na mađarskom jeziku, a u 11 na hrvatskome. U objema crkvama misna slavlja animirao je mješoviti župni zbor pod vodstvom kantorice **Valentine Kovčev** iz Bođana. /A. Š./

Od Vazmenog trodnevlja do proštenja u subotičkoj Župi Uskrsnuća Isusova

Sveto vazmeno trodnevlje najznačajnije je vrijeme u liturgijskoj godini kada kršćani slave otajstvo muke, smrti i uskrsnuća Isusa Krista. U našoj župi, kao i obično, svi su se potrudili da ti dani budu svečani i dostojanstveni, svatko u skladu sa svojim mogućnostima, sakristani, ministranti, pjevači, orkestar, čitači, vjernici i župnik Vinko Cvijin.

Na početku mise Večere Gospodnje (Veliki četvrtak) predstavljeni su naši prvopričesnici, koji su nakon prozivanja sjedili na počasnom mjestu u prvom redu. Nakon svete mise Getsemanskuru predvodili su mladi na obama jezicima (mađarski i hrvatski). Križni put planiran na subotičkoj Kalvariji održan je u našoj župnoj crkvi. Vjernicima se na početku križnog puta obratio **mons. Santo Gangemi**, apostolski nuncij, koji je bio u trodnevnoj posjeti Subotici, a križni put predvodio je upravitelj Subotičke biskupije **preč. Ferenc Fazekas**. Kalvarija je bila otvorena na Cvjetnicu i tijekom Velikog tjedna u petak, subotu i nedjelju ujutro. Unatoč lošem vremenu i kiši, u te dane Kalvariju je posjetilo mnogo vjernika u svojoj osobnoj pobožnosti križnog puta.

U vrijeme korizme **Ivana Mačković** vrijedno je pripremala pjevače i pjesme za Veliki tjedan i Uskrs. Na Veliki petak pjevali su novije izdanje Isusove muke. Tišina Velike subote uvela nas je u Vazmeno bdijenje. Okupili smo se u velikom broju uz svijeće u šutnji

iščekujući života u uskrsnuću, iščekujući veliko otajstvo ljubavi i milosrđa. U sve te dane mladi župnik Vinko Cvijin počastio je naša srca lijepim propovijedima.

Brigu o tome da sve prođe u najboljem redu u to sveto vrijeme, osim sakristana **Josipa Kopilovića**, vodili su i naši vrijedni ministranti, koji su ponos naše župne zajednice, a imamo ih oko 25, što velikih, što malih. Gost na proštenju naše župe, na Uskrs, već tradicionalno bio je **preč. Ivica Ivanković Radak**. Svečanu svetu misu kao svake godine pratili su tamburaši pod ravnanjem **prof. Branka Ivankovića Radakovića**.

Župnik Cvijin poželio je svima sretan Uskrs, zahvalio svim dobročiniteljima naše župe, djeci podijelio prigodne darove, a druženje nakon misnog slavlja, upriličeno je u župnom domu. Ovaj Uskrs u prostorijama naše crkve snimljen je „igrokaz“ meditativnog sadržaja „Noć Velikog petka“, koji se može pronaći na YouTube-u. Autorica teksta jest **Josipa Dević**, a uloge tumače, čitaju i vokalima prate župljani Župe Uskrsnuća Isusova. /E. K./

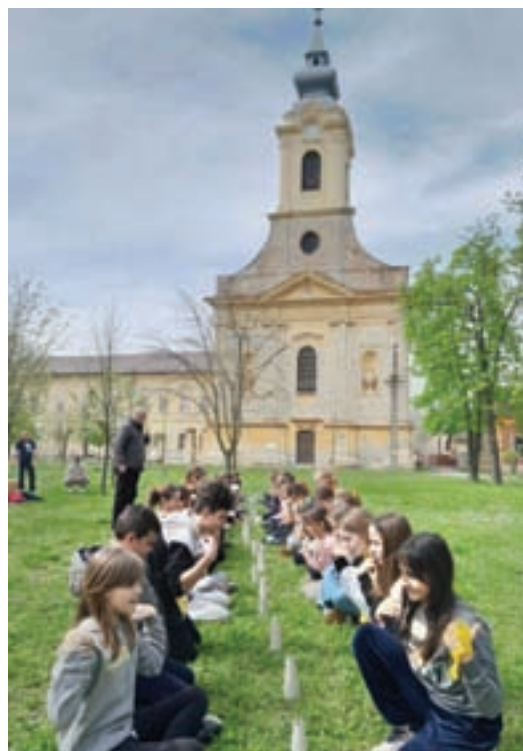

Uskrsni oratorij u Baču

Uvrijeme Vazmene osmine, 13. travnja, organiziran je oratorij u Župi sv. Pavla u Baču. Na oratoriju su sudjelovala djeca i mladi Bačkog dekanata.

Prvi dio dana prošao je uz interesantne plesove i igre. Nakon ukusnog ručka i šećerne vune, koju kao i uvijek za nas priredi **vlač. Dominik Ralbovsky**, išli smo u park preko puta crkve. Tamo smo igrali razne igre sa čunjevima, ribicama, šarene loptice i navlačenje konopca. U povratku, na župi su nas dočekali ukusni kolači i kiflice koje je pripremila jedna draga mama. Drugi dio susreta je nošen duhom uskrsne radosti. Animatori sa djecom su glumili u prikazima događaja nakon uskrsnuća: uskrsnuće, ukazanje učenicima na putu u Emaus, nevjerni Toma i ukazanje Isusovo kod Tiberijadskog jezera. Od četiri grupe ne zna se koja je bila najbolja! Susret je završio sv. misom koju su animirali sami sudionici oratorija. Na kraju dana, animatori su u kratkom osvrtu i molitvi dali Bogu hvala za sve radosti i milosti proživljene na oratoriju.

Zahvalni smo dragom Bogu za lijepo vrijeme, **vlač. Dominiku i s. Kristini** na organiziranju i osmišljavanju susreta, a župniku **vlač. Marinku Stantiću** na potpori. /**Andrea Vuković**/

Krizma u crkvi svetog Marka evanđelista u Žedniku

Na Bijelu nedjelju – Nedjelju Božanskog milosrđa, 16. travnja, u crkvi svetog Marka evanđelista u Žedniku na svečanoj svetoj misi, po rukama umirovljenog kotorskog biskupa mons. Ilije Janjića, trinaestero mladih primilo je pečat sakramenta potvrde i darove Duha Svetoga.

Biskup Janjić u Žednik je doputovao u petak te je u subotu u priepodnevnim satima bio na raspolaganju za ispovijed krizmanicima, uz župnika vlč. Franju Ivankovića.

Na svetoj misi u nedjelju biskup je u propovijedi objasnio što je to Bijela nedjelja te zašto se slavi i kao Nedjelja Božanskog milosrđa i tom prilikom istaknuo i podsjetio roditelje, kumove, vjernike i krizmanike koliko je važno ostati dosljedan Bogu koji na nas izlijeva svoje milosrđe uvijek. „Slijediti Njega, to je naš izbor”, rekao je biskup i dodao kako nam Bog uvijek mora biti izvor radosti, sreće i života te je tom prilikom zapjevao i refren iz pjesme „Kriste, budi naša radost”. Zatim je podsjetio i na to koliko su važni i svećenici, a oni potječu od nas, te je, kako je kazao, „naša zadaća posebno moliti za naše svećenike, ali i za majke, da budu prave odgojiteljice života, da usađuju ljubav prema Bogu svojoj djeci, jer od majki kreće prijenos vjere i poziva”. I tom prilikom biskup je zapjevao pjesmu „Svećenika, Majko, svojoj Crkvi daj”.

Na svečanoj svetoj misi, koju je predslavio umirovljeni kotorski biskup, mladi krizmanici u svečanim haljinama na oltaru pored biskupa, župnika i ministranata obnovili su svoja krsna obećanja te potvrdili svoju privolu da

prime Duha Svetoga. Tim činom i polaganjem biskupovih ruku, uz svjedoke, svoje kumove i kume, čin krizme bio je iznimno svečan.

Budući da Subotička biskupija još nema svog biskupa, a uz dozvolu dijecezanskog upravitelja **Ferenca Fazekasa**, mons. Ilija Janjić, koji je dugogodišnji prijatelj obitelji **Snežane i Džamila Džavića**, kao i župe, izrazio je želju da bude gost i podijeli krizmu našim mladima, kako bi pokazao svoju blizinu i zajedništvo s tom župom. Tom prilikom biskup Janjić poklonio je misnicu, kao znak sjećanja na ovogodišnju krizmu, a krizmanici su njemu na kraju mise poklonili sliku Blažene Djevice Marije izrađenu od slame. Mladi krizmanici zahvalili su i župniku te svojoj katehistici **Mireli Varga**, a na kraju mise uslijedilo je i zajedničko fotografiranje, gdje su se pored biskupa, župnika i katehistice pridružile i razredne starješine **Dijana Vojnić Hajduk i Vedrana Cvijin**.

Biskup je, oduševljen mladošću, odlučio produžiti svoj boravak te je i u ponedjeljak održao svetu misu u jutarnjim satima u zajedništvu s krizmanicima i prisutnim vjernicima, a potom se vratio kući. /**Marina Vincer**/

Uskrs u Krušćiću i Crvenki

Svetkovina Uskrsa svečano je proslavljena u župama Krušćić i Crvenka.

U crkvi svetog Stjepana kralja u Krušćiću četrdesetak vjernika proslavilo je Uskrs 9. travnja misom u 7.30 sati, koju je predslavio srbo-branski župnik i dekan Kulskog dekanata **preč. Tibor Zsúnyi**. Pred sam Božić imali smo krštenje sedmog djeteta jedne obitelji, djevojčice Anđele, a sada, za Uskrs, krštenje blizanaca, dječaka i djevojčice. Trenutačno na vjeronauku ima oko dvadesetero djece i mladih. U crkvi Presvetog Srca Isusova u Crvenki Uskrs je slavljen misom u 9 sati, koju je predslavio preč. Zsúnyi. Misi je nazočilo oko 40 vjernika, neki od njih su se fotografirali za arhiv. Molitve su upućene Providnosti Božjoj da župa opet ima stalnog župnika.

Vjernici zahvaljuju župniku Tiboru i kapelanu srbo-branske crkve vlč. **Dušanu Balaževiću**, te drugim svećenicima koji dolaze slaviti mise sa župljanima Krušćića i Crvenke u iščekivanju našega župnika vlč. **Zsolta Bendea**, koji je na zdravstvenom oporavku. /**Maria Franić**/

„Emaus” svećenika iz Požeške biskupije u Srijemsku biskupiju

Svećenici i bogoslovi Požeške biskupije, predvođeni biskupom Antunom Škvorčevićem, posjetili su Srijemsku biskupiju na uskršni utorak, 11. travnja.

U Srijemskoj Mitrovici dočeka ih je srijemski biskup koadjutor **Fabijan Svalina**, zajedno sa župnikom **Eduardom Španovićem** te kancelarom Biskupskog ordinarijata **Tomislavom Lasićem**. Nakon okrepe, svećenici su se uputili u katedralu sv. Dimitrija i ondje započeli jednodnevni program molitvom Trećega časa.

Nakon molitve, biskup domaćin upoznao je goste s poviješću i sadašnjim prilikama u Srijemskoj biskupiji. Župnik Španović uputio je nekoliko riječi o katedrali

nastavljen je razgledavanjem Sabornog hrama svetog Nikole, patrijaršijskog dvora i bogoslovije. Nakon toga, svećenici su se uputili u župnu crkvu Presvetog Trojstva, u kojoj ih je primio župnik **Matej Perić**. Pohod Karlovcima zaključen je posjetom crkvi Gospe od mira, gdje su svećenici molili za mir u svijetu.

Vrhunac hodočašća bilo je euharistijsko slavlje u svetištu Gospe Tekijske, koje je predvodio biskup Svalina. U homiliji, napomenuo je kako je do 1945. godine zajednica vjernika u Srijemu bila većinski katolička, među kojima su bili mnogi Nijemci, ali je njihovim protjerivanjem nakon II. svjetskog rata i kroz razne okolnosti došlo do toga da se broj vjernika izra-

i gradu Srijemskoj Mitrovici te je poveo svećenike u obilazak arheoloških nalazišta iz rimskog vremena.

Goste je u nekadašnjem isusovačkom samostanu i baroknoj crkvi sv. Jurja u Petrovaradinu primio srijemski biskup **Đuro Gašparović**. **Andrija Hadvanj** predstavio im je arhitekturu i restauraciju tamošnje crkve koja je u tijeku. Popodnevni program započeo je u Srijemskim Karlovcima, gdje ih je dočeka iguman **o. Kleopa Stefanović**, koji ih je upoznao s manastirom Vavedenja Presvete Bogorodice. Program u Karlovcima

zito smanjio, što je osobit pastoralni izazov u Srijemu. Istaknuo je da kao svećenici i biskupi trebaju mudrošću i domišljatošću nastojati ponovno navijestiti radosnu vijest poput Marije Magdalene svima onima koji su je zbog okolnosti života stavili po strani. Zamolio je biskupa Škvorčevića i svećenike Požeške biskupije da mole za Srijemsku biskupiju kako se katolici ne bi i nadalje iseljavali, napose da mole za nova duhovna zvanja i svećenike koji će donositi žiteljima Srijema radosnu vijest. /srijembiskupija.rs/

Formirano Povjerenstvo za partikularno pravo eparhije u Ruskom Krsturu

U krsturskoj Župi sv. Nikole, 21. ožujka počelo je s radom Povjerenstvo za partikularno pravo Eparhije sv. oca Nikole – Ruski Krstur. Članovi Povjerenstva su eparh mons. Đura Džudžar, gost – umirovljeni vladika atenskog Apostoskog egzarhata Dimitros Salahis, kao gost stručnjak za kanonsko pravo Istočnih crkava, o. Vladislav Rac, o. Vladislav Varga, o. Julijan Rac i tajnik o. Darko Rac.

Gost iz Grčke istaknuo je veliku važnost tog akta

i rada Povjerenstva. Povjerenstvo je tjedan dana razmatralo tematiku partikularnog prava uz pomoć vladike Salahasa. „Poslije njegovog odlaska, nadalje će se razmatrati na razini eparhije i potom će оформljeni dokument biti poslan Svetoj Stolici na odobrenje. Nakon toga, to postaje naše partikularno pravo kojeg će se pridržavati nadalje naša sadašnja eparhija. Partikularno pravo mora biti u okvirima sveukupnog crkvenog prava”, objasnio je eparh Džudžar.

Kada je ustanovljena Eparhija sv. oca Nikolaja, Eparhija sv. oca Nikole – Ruski Krstur postala je Crkva *sui iuris*. Taj se izraz koristi u Zakoniku kanona Istočnih crkava da bi se označilo Kristovu Crkvu u zajednici katoličkih crkava. /svnikolaj.rs/

Papin apel za mir povodom 60. obljetnice enciklike „Pacem in terris”

Na kraju opće audijencije srijedom, papa Franjo 12. travnja podsjetio je na mirovnu encikliku Ivana XXIII. objavljenu prije šezdeset godina usred nape-
tosti Hladnog rata.

„Pacem in terris”, encikliku o miru svih naroda, papa Ivan XXIII. objavio je na kraju svoga pontifikata, 11. travnja 1963., u trenutku kad je u svijetu vladala velika neizvjesnost zbog opasnosti od nuklearne prijetnje. Prema papi Franji ta je enciklika „bila pravi blagoslov, poput tračka vedrine usred tamnih oblaka.” Njezina je poruka „vrlo aktualna”, istaknuo je Papa, citirajući cijeli odlomak br. 62 enciklike: „Međudržavni se odnosi imaju – ne drugačije nego odnosi među pojedincima – urediti prema zdravom razumu, to jest prema istini, pravdi i djelatnoj solidarnosti, a ne oružanom silom.” Papa, stoga, poziva vjernike, muškarce i žene dobre volje da čitaju encikliku o miru „Pacem in terris”. /IKA/

Papa Franjo prihvatio odreknuće od službe kardinala Josipa Bozanića

Papa Franjo prihvatio je 15. travnja odreknuće pastoralnog upravljanja Zagrebačkom nadbiskupijom kardinala Josipa Bozanića, objavila je Apostolska nuncijatura u Republici Hrvatskoj.

„Apostolska nuncijatura u Hrvatskoj ima čast obavijestiti da je Sveti Otac prihvatio odreknuće nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića od pastoralnoga upravljanja Zagrebačkom nadbiskupijom. Naslijedit će ga mons. Dražen Kutleša, dosadašnji nadbiskup koadjutor iste nadbiskupije. Prigodom objave, kardinal Bozanić istaknuo je sljedeće: ‘Na dan imenovanja mons. Dražena Kutleše za nadbiskupa koadjutora zagrebačkoga, 14. veljače 2023. godine, rekao sam: ‘Zbog svoga narušenog zdravlja,

jako želim da novi nadbiskup, koji nam je sada dan kao koadjutor, što prije preuzme potpunu odgovornost za svetu Crkvu zagrebačku.’ Imajući to u vidu, kao i nove okolnosti u Crkvi u Hrvatskoj usred kojih je predsjednik HBK nadbiskup koadjutor, smatrao sam činom ljubavi prema Crkvi zamoliti Svetog Oca da što prije prihvati

moje odreknuće. Stoga zahvaljujem papi Franji što je u smislu mog prijedloga danas prihvatio moje odreknuće od službe nadbiskupa metropolita zagrebačkoga i time je, snagom Papinog dekreta, mons. Kutleša postao zagrebački nadbiskup. On je sada 77. zagrebački biskup, odnosno 9. nadbiskup metropolit zagrebački. Radosna srca čestitam novom zagrebačkom nadbiskupu mons. Draženu Kutleši. On i draga Zagrebačka nadbiskupija bit će uvijek u mojim molitvama. Našega novog Pastira prihvatimo s iskrenim poštovanjem, povjerenjem i obećanjem poslušne suradnje, uključujući ga uvijek u svoje molitve. Od sada treba u euharistijskoj molitvi spomenuti ime novoga nadbiskupa.” Liturgijski početak službe zagrebačkoga nadbiskupa mons. Dražena Kutleše bit će u Bogoslužnom prostoru bl. Alojzija Stepinca u Zagrebu, u subotu 29. travnja 2023. godine s početkom u 10 sati. /IKA/

Vladika Stipić imenovao vikara u Sloveniji za raseljene vjernike iz Ukrajine

Križevački vladika Milan Stipić, dekretom broj 59/2023, od 30. ožujka 2023., imenovao je svećenika o. Ivana Skalivyskog, župnika u Metlici i Radatovićima, biskupskim vikarom (sinđelom) za raseljene vjernike iz Ukrajine na području Republike Slovenije.

Pod jurisdikciju Križevačke eparhije, naime, pripadaju svi katolici bizantskog obreda na području Hrvatske, Slovenije te Bosne i Hercegovine. U Sloveniji redovito djeluju tri grkokatoličke župe, u Metlici, Dragama i Ljubljani, a za grkokatolike Ukrajinke koji su izbjegli iz Ukrajine uslijed rata, bogoslužje se povremeno služi u Celju, Mariboru, Novom Mestu i drugim gradovima. Budući da je o. Ivan Ukrajinac, moći će se lakše i učinkovitije brinuti za grkokatoličke vjernike iz Ukrajine, navodi se u dekretu. Dekret je stupio na snagu 31. ožujka 2023. godine.

Mjanmarska vojska napala kršćanske krajeve na Uskrs

Mjanmarska vojska napala je na Uskrs, 9. travnja, crkve, bolnice i škole u pretežito kršćanskim krajevima. U Mjanmaru već dvije godine bjesni krvavi sukob između vojne hunte i pobunjeničkih snaga.

„Pustimo kao nacija i kao narod da se otkotrlja kamenje mržnje i ljudske patnje i da u našim srcima, na našim ulicama i u svakom kućanstvu odzvanja poruka Isusa, kneza mira”, zavapio je jangonski nadbiskup Charles Maung Bo. Mjanmarska vojska pokrenula je tijekom Velikog tjedna ofenzivu protiv vojnih i civilnih ciljeva. Kako je izvijestio Ucanews, glavni ciljevi napada hunte jesu crkve, bolnice i škole u pretežito kršćanskim krajevima Kayahu, Chinu, Karenu i Kachinu, gdje su tisuće izbjeglica iz drugih krajeva pronašle utočište. Tisuće su također izbjegle u susjedne države, Indiju i Tajland. /IKA/

„Potop suza oči rone...” – koncert u Somboru

Koncert pod nazivom „Potop suza oči rone...” održan je 18. ožujka u karmelićanskoj crkvi sv. Stjepana kralja u Somboru u okviru manifestacije „Pasionska baština” koja već više od tri desetljeća predstavlja hrvatsku baštinu kako u Hrvatskoj, tako i izvan domovine.

Na repertoaru koncerta bile su crkvene i pučke korizmene pjesme, a redoslijed točaka tematski je pratio postaje križnog puta. Nastupili su: „Carmeli trio” iz Sombora, „Bodroški bečari” KUDH-a „Bodrog” iz Monoštora, KUD „Baranjski Šokci” iz Draža, KUD „Kupljenovo” iz Kupljenova/Zaprešića (zbor udruge i kvintet „Vanka”), orguljaš iz Desinaca Mario Kambić te orguljašica iz Monoštora **Marina Kovač** i prior somborskoga samostana **Stjepan Vidak** kao vokalni solist. Program u Somboru organizirala je Udruga građana „Urbani Šokci” uz pokroviteljstvo Grada Sombora i Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Međunarodno natjecanje tamburaša

U organizaciji Hrvatske glazbene udruge „Festival bunjevački pisama” iz Subotice i Glazbene škole Požega kao suorganizatora u Muzičkoj školi u Subotici 20. i 21. ožujka održano je 9. Međunarodno natjecanje tamburaša. Na ovogodišnjem natjecanju sudjelovale su osnovne i srednje glazbene škole te glazbene udruge.

Nastupilo je čak 85 solista i devet komornih sastava iz 24 škole iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Srbije, odnosno učenici iz Subotice, Sombora, Bečaja, Kule, Požege, Slavonskog Broda, Varaždina, Virovitice, Karlovca, Zaboka, Marije Bistrice, Sesveta, Siska, Križevaca, Slatine,

Novske, Zaboka, Vukovara, Valpova, Banja Luke, Našica, Đakova i Zagreba. Tijekom natjecanja dodijeljene su brojne nagrade u raznim kategorijama, a žiri su sačinjavali po dva profesora tambure iz Vojvodine i jedan iz Hrvatske, dok će naredne godine, kada natjecanje bude organizirano u Požegi (Republici Hrvatskoj) biti

obratna situacija. Kao najbolji među najboljima pokazali su se učenici iz Hrvatske. Za osnovnu školu *Grand prix* ponio je Marko Jakobović iz Đakova, u kategoriji srednjih škola tu titulu osvojio je Josip Beletić iz Karlovca, dok je među komornim sastavima prestižna nagrada otišla u ruke Komornog sastava „Kvartet Zagreb” s Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu.

Tom prilikom HGU „Festival bunjevački pisama” iz Subotice dobila je 10 laptopova, i to kao dar Glazbene škole Požega. Laptopove predstavnicima udruge uručio je ravnatelj Glazbene škole Požega **Alen Kovačević**.

Obilježena 150. obljetnica rođenja biskupa Lajče Budanovića

U okviru *Godine novog preporoda Hrvata u Srbiji* i pod sloganom „Znam tko sam – graditelj”, u Subotici je obilježena 150. obljetnica rođenja biskupa Lajče Budanovića (Bajmak, 27. ožujka 1873. – Subotica, 16. ožujka 1958.). Proslava tog velikog jubileja započela je 26. ožujka svetom misom u katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske, a nastavljena sutradan, 27. ožujka, u Velikoj vijećnici Gradske kuće svečanom akademijom.

Na inicijativu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata program su zajednički organizirali ZKVH, Hrvatsko nacionalno vijeće, Subotička biskupija, Katoličko društvo „Ivan Antunović” i NIU „Hrvatska riječ”. Tom su prigodom na svečanoj akademiji o Lajči (Ljudevitu) Budanoviću, biskupu, piscu, duhovnom i kulturnom velikanu bačkih Hrvata govorili **dr. sc. Robert Skenderović** iz Zagreba, dijecezanski upravitelj Subotičke biskupije **mons. Ferenc Fazekas**, katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**, ministar za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog u Vladi Republike Srbije **Tomislav Žigmanov**, predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća **Jasna Vojnić** i v. d. ravnateljice Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Katarina Čeliković**.

U programu nastupile su kerske kraljice koje je pripremila **s. Silvana Milan**, zbor iz Bajmaka pod ravnanjem **Bele Anišića**, solistica **Aleksandra Ušumović** uz klavirsku pratnju **Virole Biro** i Katedralni zbor „Albe Vidaković” pod ravnanjem **Miroslava Stantića**.

Od Međimurja do Beograda, program u Fondaciji „Antun Gustav Matoš”

U prostorijama Fondacije „Antun Gustav Matoš” u Beogradu 30. ožujka održan je program pod nazivom „Međimurje – tragovima predaka do Beograda” kojim je započeo projekt predstavljanja predjela Hrvatske odakle su se Hrvati doselili u Beograd.

Prema riječima upraviteljice Fondacije **Katice Naglič**, projekt je prilika da Hrvati u Beogradu predstave predio iz kojeg su potekli njihovi predci, a da zajednica tako upozna, vidi i doživi pojedine krajeve Hrvatske. Projekt se ostvaruje uz financijsku potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Projekt je započela obitelj Sokač iz Beograda, koja je predstavila Međimurje, predio svojih korijena. Tijekom večeri **Ivan Sokač**, idejni tvorac tog projekta, kroz slike i riječi predstavio je geografski položaj, povijest, kulturu, vjerovanja, znamenite ličnosti i gastronomiju Međimurja, dok su njegova djeca **Filip** na saksofonu, **Iva** na violini i **Ana** na klaviru nastojali posjetiteljima dočarati taj kraj kroz jednu drugačiju dimenziju, izvođeci uglavnom izvorna međimurska djela. Osim priče o Međimurju, posjetitelji su mogli uživati i u međimurskoj gibanici, tradicionalnom specijalitetu tog kraja.

Korizmeni program u Tavankutu

U organizaciji HKPD-a „Matija Gubec” i Galerije Prve kolonije naive u tehnici slame iz Tavankuta, od 27. do 31. ožujka u Tavankutu održan je bogat korizmeni program. Tradicionalna uskrсна izložba otvorena je 31. ožujka u Galeriji, a na njoj su izloženi radovi članica slamarskog odjela „Gupca” te dio radova nastalih na uskrсноj radionici ukrašavanja pisanica slamom održanoj 27. ožujka u Galeriji.

Tom su prigodom nastupili članovi Tamburaškog odjela Udruge te dječji župni zbor „Isusovi anđeli”, a izložbu je otvorio prečasn **dr. Ivica Ivanković Radak**. Otvorenju su prisustvovali i učenici Osnovne škole Zdenka Turkovića iz Kutjeva, u projektu „Kutjevački i tavankutski križevi krajputaši”, koji su potom poslušali predavanje o neformalnom pokretu „Bunjevački put križa” te o križevima krajputašima u tavankutskom ataru koje je održala predsjednica Galerije **Ljubica Vuković Dulić**. U projektu s učenicima iz Kutjeva planiran je 1. travnja i križni put biciklima po tavankutskom ataru, ali on je zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta održan u crkvi Presvetog srca Isusovog u Tavankutu, nakon čega je mjesni župnik **Marijan Vukov** održao kratko predavanje o župi i vikarijama u Gornjem Tavankutu i Mirgešu. Djeca su se kasnije zaputila do prvog najbližeg križa krajputaša – Berecovog križa na Tavankutskom putu, gdje su se kratko pomolili, a domaćica **Antonija Rudić** upoznala ih je sa spojem tradicije i vjere koju križevi krajputaši imaju u tim krajevima.

Uskrсна izložba u Surčinu

U prostorijama Hrvatske čitaonice Fischer u Surčinu 2. travnja otvorena je uskrсна izložba, kao jedna od aktivnosti Kreativne sekcije te udruge.

Prema riječima voditeljice pomenute sekcije **Veronike Živanović**, ta izložba ima sedmogodišnju tradiciju, a održavana je i tijekom pandemije, u virtualnom obliku. Ima prodajno- humanitarni karakter. Izložbu je otvorio **vlč. Marko Kljajić**, a prigodom otvorenja priređen je i poetsko-glazbeni program.

Uskrсна izložba u vestibulu Gradske kuće u Subotici

Uskrсна izložba članica slamarskog odjela HKPD-a „Matija Gubec” iz Tavankuta i članica likovnog odjela HKC-a „Bunjevačko kolo” iz Subotice otvorena je 3. travnja u vestibulu subotičke Gradske kuće.

Nazočnima se tom prigodom obratila slamarka **Jozefina Skenderović**, koja je podsjetila na održavanje prve uskrсне izložbe 1994. u prostorijama „Bunjevačkog kola”, ističući kako je ovogodišnja jubilara, i to 30. Izložbu je otvorio župni vikar u katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske **vlč. Damjan Pašić**.

Dalmatinske večeri u Subotici

U HKC-u „Bunjevačko kolo” u Subotici 14. i 15. travnja održane su treće „Dalmatinske večeri” u okviru kojih je predstavljen bogat program gostiju s Hvara i Šolte.

Prve večeri program je započeo projekcijom dokumentarnog filma „Od Šolte do Hvara” nakon kojeg su članovi „Piccolo teatra” s otoka Hvara odigrali predstavu „Ko mi mak’o sako” radenu po motivima komedije S. Stratieva. Prilagodbu teksta i režiju uradio je istaknuti slovački operni i kazališni redatelj **Michal Babiak**. Narednog dana posjetitelji su imali prigodu vidjeti dokumentarni film „Od Hvara do Šolte” te zajednički koncert gostiju KUD-a „Jelsa” s Jelse i ženske klape „Čuvite” sa Šolte te domaćina HKC-a „Bunjevačko kolo”. Obje večeri završene su gastronomskom degustacijom i promocijom turizma i gospodarstva Hvara.

Sjećanje na biskupa Lajču Budanovića

U Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici 27. ožujka obilježena je 150. obljetnica rođenja biskupa Lajče Budanovića. Otac i majka biskupa Budanovića bili su Albe i Đula, a živjeli su u u Bajmaku, gdje je Lajčo završio osnovnu školu. Gimnaziju je pohađao u Subotici i Kalači, potom odlazi na bogosloviju. Za svećenika je zaređen 1897. godine. Bio je na službi u Santovu, Kačmaru, Subotici, Novom Sadu, Somboru, Beregu i Baji, a 1920. godine imenovan je župnikom središnje subotičke Župe sv. Terezije Avilske. Kao svećenik, bavio se prije svega pastoralno-duhovnim radom. Sastavio je molitvenik *Velika slava Božja*, kao i još nekoliko drugih molitvenika. Brinuo je za siromašne radnike i materijalno pomagao vjernike u školovanju djecu.

Administratorom Bačke apostolske administrature imenovan je 1923. godine, a za biskupa je zaređen 1927. Prva briga bio mu je odgoj budućih svećenika. U prvoj godini upravljanja Bačkom apostolskom administraturom otvorio je mala sjemeništa u Baču i Senti, koja nisu bila dugog vijeka. Konačno je 1938. godine, u zgradama svoje zaklade u Subotici, otvorio malo sjemenište „Paulinum”, jer je tome, kao i mnogim drugim njegovim planovima, na put stao Drugi svjetski rat. Bavio se i uređivanjem Bačke administrature te je ustanovio Senat crkvenih općina i sastavio *Codex Bachiensis* – Bački zakonik. Izgradio je mnoge crkve: na Paliću, Kelebiji, u Dudovoj šumi, Maloj Bosni, Đurđinu, Bačkom Petrovcu, Feketiću, Apatinu i na mnogim drugim mjestima. Započeo je izgradnju katedrale – današnje crkve Uskrsnuća Isusova u Subotici – ali na put tom pothvatu stao je rat. Također je planirao otvoriti i bogosloviju, ali u tome nije uspio. Djelovao je i na kulturnom području. Zbog toga je, u želji da osnuje katoličko-hrvatski dom, počeo kupovati zgrade u Subotici. Osnovao je Subotičku maticu, koja je trebala postati središnjom kulturnom ustanovom bunjevačkih Hrvata. Osniva također i Zakladu biskupa Budanovića, a njezinu

imovinu stavlja pod upravu Subotičke matice. Bio je i dobar poznavatelj prava, kako crkvenoga, tako i civilnoga, te je više puta branio svoje ustanove pred crkvenim i svjetovnim sudovima. Jednu od parnica opisao je i u svojoj knjizi *Lukno ili kongrua*. Bavio se i književnim radom, a najviše je pisao za *Neven* i *Subotičku Danicu*. Tijekom rata nije mogao vršiti svoju upraviteljsku dužnost, a 1944.

imenovan je generalnim vikarom za dio nadbiskupije. Administratorom ponovno postaje dvije godine nakon toga, odlukom nuncijature u Beogradu. Komunističke vlasti progonile su Crkvu, oduzele joj skoro svu imovinu, zabranjene su crkvene i nacionalne udruge, a i biskup je fizički napadnut u Somboru 1952., kada je trebao krizmati. Na kraju, biskup Lajčo Budanović umire 1958. godine u Subotici u 85. godini života, izmoren trudom i radom za dobrobit povjerenog mu naroda Božjega te počiva u katedralnoj crkvi svete Terezije Avilske u Subotici.

Uskrs

Tko to još ne voli pjevati „Hosana” na Cvjetnicu i „Aleluja” na Uskrs?! Da bi postojala ta dva poklika, moralo je biti i onoga „Raspni ga” na Veliki petak. Iz ljubavi prema svijetu, svoj

ovozemaljski život Isus je završio teškom mukom te smrću na križu. *Jer je Bog tako ljubio svijet da nam je dao svog jedinorođenog Sina, da svaki koji u Njega vjeruje ne propadne, nego ima život vječni* (Iv 3, 16). Uz Njega skoro nitko nije ostao, svi su se Njegovi najbliži razbježali i ostavili Ga samoga. Mislili su da je taj put zlo uspjelo pobijediti dobro. Međutim, to se nije dogodilo. Isus je nakon tri dana uskrsnuo od mrtvih. Događaj Njegova uskrsnuća predstavlja najvažniji trenutak povijesti čovječanstva – život je pobijedio smrt. Radosna vijest uskrsa prvo je bila naviještena Isusovoj majci i pobožnim ženama koje su Ga pratile.

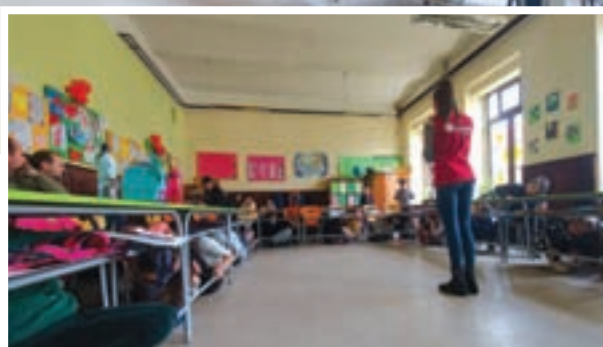
Ta činjenica vrlo je važna, jer žena u Starome zavjetu nije mogla biti svjedokom. Krist na taj način obznanjuje davno zaboravljenu istinu: muškarac i žena jednaki su u svom dostojanstvu pred Bogom! Isti dan Spasitelj se u tjelesnom obliku ukazuje svojim učenicima i tako raspršuje njihovu nevjeru. Gospodin šalje Duha Svetoga na apostole koji primaju dar jezika i odlaze po svem svijetu šireći poruku evanđelja, što je i danas obveza svih kršćana. Kristova muka i križ putokaz su nam k vječnom Uskrsu. Dakle, prigrlimo svaki svoj križ i pođimo za Njim, kako bismo imali vječni život i bili uvijek u Spasiteljevoj blizini. /**Antonij Kontra**/

Obrazovne radionice za djecu, učitelje i učiteljice

Tijekom prve polovice travnja, u osnovnim školama „Moša Pijade” iz Gudurice i „Branko Radičević” iz Uljme, Caritas je održao obrazovne radionice za djecu i učitelje/ce na temu „Smanjivanje rizika od prirodnih katastrofa (DRR)” kojima je cilj sudionike upoznati s prirodnim nepogodama i osnažiti ih za slučaj njihovog nastanka. Slične obuke održane su i u udrugama osoba s invaliditetom „Sunce Vršca” iz Vršca i „Sunokret” iz Zrenjanina. Radionice su bile interaktivne i prilagođene svakoj ciljnoj skupini, kako bi se sudionici što učinkovitije upoznali s nacrtom DRR-a. Kroz igru, rasprave i praktične vježbe, sudionici su se upoznali s raznim vrstama katastrofa, kao što su zemljotresi, poplave, požari, oluje i kako da se ponašaju u takvim situacijama.

Sudionici su također upoznati s osnovnim pojmovima DRR-a, poput evakuacije, skloništa, plana za hitne situacije, kako da prepoznaju opasnost u okolini, a upoznati su i s važnošću slušanja uputa stručnjaka za

hitne situacije, kao što su vatrogasci, policija ili medicinsko osoblje. Jedan od ključnih vidova radionica bilo je i podizanje svijesti o zaštiti okoliša radi smanjivanja rizika od katastrofa uzrokovanih ljudskim djelovanjem. Te radionice održane su u okviru projekta BE READY i šireg DRR programa Caritasa Srbije koji teži povećanju svijesti o značaju pripreme za katastrofe i izgradnje otpornosti zajednice na rizike od prirodnih katastrofa. Takvi događaji korak su k izgradnji društva koje je spremno za suočavanje s prirodnim katastrofama.

Caritas u Srbiji nastavlja s obrazovanjem djece i odraslih na temu smanjivanja rizika od prirodnih katastrofa.

Ivan Vujević, svećenik Zagrebačke nadbiskupije

Biti čovjekom Uskrsa

Ivan Vujević rođen je 15. travnja 1992. godine u Zagrebu od oca Antuna i majke Sande. Završivši osnovnu školu, upisao je X. gimnaziju „Ivan Supek”. Kao bogoslov 2016. godine, upisuje filozofsko-teološki studij na Katoličkom bogoslovnom fakultetu, gdje je diplomirao 20. rujna 2021. Za đakona je zaređen 9. listopada 2021. godine. Đakonski pastoralni praktikum vršio je u Župi sv. Ivana Nepomuka, Stupnik – Lučko te u Župi sv. Marka Križevčanina, Selska. Dana 28. svibnja 2022. zaređen je za prezbitera Zagrebačke nadbiskupije, a od 10. kolovoza 2022. djeluje kao župni vikar u Župi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Stenjevcu

Zvonik: Uskrsno vrijeme traje do svetkovine Duhova. Čini se da smo „potrošili” uskrsnu radost blagdanskim čestitkama, koje su trajale dan-dva, i vratili se svojoj svakodnevnicu. Imate li preporuku za vjernike: kako biti „čovjekom Uskrsa”, barem tijekom cijelog uskrsnog vremena?

Vlč. Ivan Vujević: Razmišljajući kako biti „čovjekom Uskrsa” tijekom cijelog uskrsnog vremena, pale su mi na um riječi pape Franje koji kaže kako „kršćanstvo koje Gospodina traži u relikvijama prošlosti i zatvara ga u grob navika, kršćanstvo je bez Uskrsa”. Mi to upravo činimo. Uskrs često svodimo samo na lijepe običaje i tradiciju, koje traju neko vrijeme, i onda kada prođe uskrsno vrijeme, vraćamo se rutini. Slavimo Uskrs bez Boga i bez Isusa Krista. Za doživljaj Uskrsa potrebno je doživjeti da je i s moga srca pomaknut kamen grijeha i krivnje. Ne postoji niti jedan grijeh, niti jedan osjećaj krivnje, ne postoji ta tama koju Uskrsli Isus ne bi mogao rasvijetliti. Za istinski doživljaj Uskrsa važno je znati i

vjerovati da je za mene Isus uskrsnuo! Uvijek je pitanje vjerujem li ja još uvijek u susret s Uskrsnim koji može promijeniti moje stanje, moju smrt u život.

Zvonik: Uskrsno vrijeme ispunjeno je također nedjeljom Božanskoga milosrđa i nedjeljom Dobrog Pastira, kada je i svjetski dan molitve za duhovna zvanja. Što mislite, kako „popularizirati” te dvije „tematske” nedjelje? Kakva je njihova poveznica s Uskrsom?

Vlč. Ivan Vujević: Lijepo je na to odgovorio blaženi Mihael Sopočko, ispovjednik sv. Faustine, koji obrazlaže nužnost slavljenja Božjega milosrđa u liturgiji na prvu nedjelju iza Uskrsa. On kaže da na završetku Vazmene osmine trebamo gledati na ta otajstva kroz prizmu milosrđa. Krist je pokazao pravo milosrđe ljudskome rodu, s obzirom na to da je položen u grob, pokopao smrt i grijeh zasvagda. Štoviše, na križu će usmrtniti, a potom i položiti u grob sve što je nas činilo mrtvima, to jest što nas je činilo podložnima smrti i umiranju.

Nedjelja dobrog Pastira nedjelja je gdje nas Uskrsli poziva da budemo Njegovi, pripadamo Njegovu stadi, slijedimo Ga u činjenju dobra potrebnima. Većina nas opustila se i u svojim smo mislima rekla: prošla je korizma – vrijeme činjenja dobrih djela. Isus, Dobri Pastir, potiče nas da živimo Njegovu riječ i svjedočimo ljubav jedni prema drugima u svako doba, svaki dan! Isus ženama i učenicima koje susreće govori: „(...) Idite i javite mojoj braći da pođu u Galileju! Ondje će me vidjeti (...)”. To je poziv i svakome od nas, poći u svoju Galileju, u svoj novi početak, a to je naš svakodnevni život u kojem susrećemo i nasljedujemo Krista.

Zvonik: Prepoznavanje potrebe da se molimo za duhovna zvanja možda ide teže no što bi trebalo. Kako posvijestiti odgovornost svakoga od nas da je

svećenika, a i u društvu se traže kao sugovornici i očekuje se neka vrsta njihovog angažmana. Ima li u Crkvi „ejdžizma”, svojevrsnih stereotipa i predrasuda, pa čak i diskriminacije starijih svećenika?

Vlč. Ivan Vujević: Svojevrsnih stereotipa i predrasuda ima i za starije i mlađe svećenike, ali i za cijelu Crkvu. Svaka župa, svaki vjernik ima svoje očekivanje što bi i kako morao biti jedan svećenik, bez obzira na to bio on star ili mlad. Predrasude u Crkvi koje imamo jedni o drugima nisu nikakva novost i nisu nam nepoznate. Predrasuda je bilo i uvijek će biti, jer moderni svijet gleda na ustanove i tradiciju sa sumnjom i neshvaćanjem, a s obzirom na to da je Crkva vrlo stara ustanova i drži do nekih tradicionalnih vrijednosti, često se nju bez poznavanja doživljava kao neku zastarjelu ustanovu, pa onda i

Uskrs često svodimo samo na lijepe običaje i tradiciju, koje traju neko vrijeme i onda kada prođe uskrsno vrijeme, vraćamo se rutini. Slavimo Uskrs bez Boga i bez Isusa Krista. Za doživljaj Uskrsa potrebno je doživjeti da je i s moga srca pomaknut kamen grijeha i krivnje. Ne postoji niti jedan grijeh, niti jedan osjećaj krivnje, ne postoji ta tama koju Uskrsli Isus ne bi mogao rasvijetliti

to naša kršćanska dužnost, ali i da i o nama ovisi hoće li Crkva imati službenika i hoće li u njoj biti redovničkog života?

Vlč. Ivan Vujević: Svećeničko i redovničko zvanje niče iz molitve. Postoji priča o jednom mjestu u Italiji za koje su mnogi sociolozi i drugi stručnjaci društvenih zvanja pokazali iznimno zanimanje. Naime, u mjestu koje broji oko 500 obitelji bilo je 300 mladića i djevojaka koji su se odlučili na duhovni poziv. Sve je zaintrigirao taj podatak i počeli su istraživati kako je to moguće! Otkrili su da je skoro iz svake obitelji netko svećenik ili časna sestra. A onda su saznali i razlog tomu. Naime, u njihovoj župi redovito se molilo za duhovna zvanja, i to na način da je svaka majka molila Gospu, Majku svećenika, da jedno od njezine djece pozove kako bi Krista iz bližeg slijedilo i odazvalo se na Njegov poziv. Lako je slati „tuđu” djecu i govoriti kako je to lako i dobro. U našem narodu uvriježeno je mišljenje kako je svećenicima lako i kako ništa ne rade, a imaju sve. Bilo bi lijepo kad bismo slijedili primjer tih iz Italije i tako i sami pridonijeli rastu duhovnih zvanja.

Zvonik: Mlad ste svećenik, a čini se da su takvi danas omiljeni – svaka zajednica želi mladog

svećenika na isti način. Osobe se nikad ne smije suditi na temelju pripadanja nekoj određenoj skupini ili strukturi, nego na temelju osobnih kvaliteta i vrijednosti.

Zvonik: Predstavite nam župu u kojoj djelujete. Koji se oblici pastoralne u njoj primjenjuju?

Vlč. Ivan Vujević: Djelujem u Župi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Stenjevcu kao župni vikar. Župa Uznesenja Blažene Djevice Marije jedna je od sedamdesetak zagrebačkih župa i nalazi se u zapadnom dijelu Zagreba. Po vremenu nastanka pripada među mali broj najstarijih zagrebačkih župa. Njezina povijest po poznatim podacima seže do u prvu polovicu 14. stoljeća. Župa ima oko 10.000 vjernika. Mladi se okupljaju na susretima petkom, a aktivni su i u zboru mladih „Totus tuus” i u prigodnim radionicama za velike blagdane. U župi postoji još mješoviti župni zbor Gospe Stenjevečke, dječji zbor Male Gospe kao i zbor „Desiderium”. U župi još djeluje zajednica ministranata koja broji tridesetak članova, Prijatelji maloga Isusa, Marijina legija, Marijini glasnici. Mogu reći da je to župa koja je jako bogata i aktivna zajednicama u kojoj svaki čovjek može naći svoje mjesto.

Zvonik: Mladi svećenici često imaju jasne vizije kako bi trebao izgledati pastoralni rad i „idealna

Predrasude u Crkvi koje imamo jedni o drugima nisu nikakva novost i nisu nam nepoznate. Predrasuda je bilo i uvijek će biti, jer moderni svijet gleda na ustanove i tradiciju sa sumnjom i neshvaćanjem, a s obzirom na to da je Crkva vrlo stara ustanova i drži do nekih tradicionalnih vrijednosti, često se nju bez poznavanja doživljava kao neku zastarjelu ustanovu, pa onda i svećenike na isti način. Osobe se nikad ne smije suditi na temelju pripadanja nekoj određenoj skupini ili strukturi, nego na temelju osobnih kvaliteta i vrijednosti

Dolazio sam već nekoliko puta u bačke krajeve i mogu reći da me posebno oduševio način na koji ljudi ovdje žive i podnose svoju svakodnevnicu. Pamtim kako smo kod svake obitelji kod koje smo došli u posjet bili primljeni kao da smo im najbliži rod. Iako pogođeni velikom bijedom i siromaštvom, nikada im nije teško podijeliti sve ono što imaju. Poput prvih kršćana koji „bijahu jedno srce i jedna duša. I nijedan od njih nije svojim zvao ništa od onoga što je imao, nego im sve bijaše zajedničko.”

župa” koju bi kreirali. Kakva je zadaća druge strane? Kako mi, laici, možemo pomoći da se to ostvari?

Vlč. Ivan Vujević: Laici samim prisustvom i odvajanjem vremena za župu već mnogo pomažu u tome da se ostvari svećenikova vizija kako bi trebao izgledati pastoralni rad. Lijepa mi je rečenica pape Franje, koji kaže kako vjernici laici nisu „gosti” u Crkvi. Oni su u svojem domu, zato su pozvani brinuti o vlastitom domu. Također ističe kako ih mi svećenici trebamo više cijeniti u njihovim vještinama i njihovim ljudskim i duhovnim darovima za život župa i biskupija. Laici mogu donositi, svojim „svakodnevni” jezikom, navještaj evanđelja, baveći se raznim oblicima propovijedanja, mogu surađivati sa svećenicima u odgoju djece i mladeži, pomoći zaručnicima u pripremi za brak i pratiti bračne parove u bračnom i obiteljskom životu. Na kraju ističe kako ih treba uvijek konzultirati kada se pripremaju nove pastoralne inicijative na svim razinama, lokalnoj, nacionalnoj i univerzalnoj.

Zvonik: Opišite nam, barem ukratko, kršćanski Zagreb današnjega vremena. Mislimo na župe, vjernike, svakodnevni vjerski život, susretanja i inicijative.

Vlč. Ivan Vujević: Zagrebačka nadbiskupija ima pet arhiđakonata, 21 dekanat i 206 župa. Stoga je i kršćanski život u Zagrebu obilježen raznim aktivnostima i izazovima. Svake godine održavamo susrete s nadbiskupom na dekanskoj razini. Za vjernike, organizirani su razni susreti u nadbiskupiji te razna hodočašća. Vjernički život u gradu Zagrebu vrlo je raznolik i bogat te svatko tko hoće, može naći nešto za sebe gdje će se osjećati korisno i ispunjeno.

Zvonik: Vaš otac prof. Antun Vujević podrijetlom je iz Lemeša, iz Bačke. Jeste li Vi boravili u tom mjestu i u našim krajevima? Ako jeste, imate li sjećanja ili dojmove koje možete podijeliti s nama?

Vlč. Ivan Vujević: Tako je, moj otac Antun rođen je u Lemešu 1954. Nakon gimnazije upisuje studij fizike na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu. Dolazio sam već nekoliko puta u te krajeve i mogu reći da me posebno oduševio način na koji ljudi ovdje žive i podnose svoju svakodnevnicu. Pamtim kako smo kod svake obitelji kod koje smo došli u posjet bili primljeni kao da smo im najbliži rod. Iako pogođeni velikom bijedom i siromaštvom, nikada im nije teško podijeliti sve ono što imaju. Poput prvih kršćana koji „bijahu jedno srce i jedna duša. I nijedan od njih nije svojim zvao ništa od onoga što je imao, nego im sve bijaše zajedničko.”

„Mladi Uskrs” u Sonti – blagdan druženja

Zeljno očekivana najveća svetkovina kršćanstva započela je ujutro u 6 sati blagoslovom jela u našoj crkvi u oko šezdeset košarica. Misno slavlje obavljeno je u punoj crkvi vjernika. Slavlje je upotpunio naš zbor „Gosponoš” s tradicijskim, duhovnim pjesmama pod ravnanjem Klaudije Lukić. Poslije mise Kulturno-prosvjetna zajednica Hrvata „Šokadija” također je uveličala slavlje s nekoliko pjesama. Šokci Hrvati iz Sonte koji su zaposleni u inozemstvu ili tuzemstvu u velikom broju na Uskrs dolaze kući. Tako se ispred crkve nakon mise pozdravljalo, radovalo, pa i zaplakalo.

U petak pred Mladi Uskrs u mnogim obiteljima ponovno su se pekle beskvasne pogače i krumpiri u ljusci. To je bilo dopunjeno nagneženim, osoljenim crnim lukom, ukiseljenom ciklom i ribanim hrenom. Za razliku od Velikoga petka, kad se nisu jela kuhana jela, taj petak kuhalo se, i to suparna hrana za ručak ili večeru. Šokci u Sonti vole jela s kašikom pa se u dane posta kuhalo nekoliko vrsta posnih čorbi. Kao glavno jelo kuhaju se čikmaci (rezanci s makom), rezanci s orasima ili grizom s duncom (kompot), devenjom (prženim krušnim mrvicama), tijesto s pekmezom itd. Obitelji koje su bile imućnije skoro da su ponovno blagovale Uskrs. Kuhala se šunka, kobasice i jaja, pa čak se pekao i uskršnji pleteni kolač, sve u manjoj mjeri nego na Uskrs. Oni koji nisu imali navedenih jela, zadovoljili su se redovitim nedjeljnim ručkom.

Na Mladi Uskrs, tjedan dana nakon Uskrsa, neki vjernici ponavljaju u manjem obujmu Uskrs, što se tiče misnoga slavlja, hrane i pića. Tog dana nekada su se u crkvi služile tri mise: „mala”, na mađarskom jeziku, i „velika” misa te poslijepodne večernja. U obiteljima se različito provodio dan, ovisno o tomu koliko je tko bio imućan. U crkvu je išao svatko tko se držao pravim vjernikom. Mladež je oblačila svečana ruha, no ne najsvečanija. Djevojke nisu oblačile najsvečaniju nošnju „pulanku” kao na Uskrs, ali oblačile su fine tanke štofove od kašmira koji su se u Sonti

zvali kašmarini i još tanji, delini. Na subotu pred Mladi Uskrs, mnoga djeca opet su pravila gnijezda za „zeca”. Neki su dobili samo par oraha i koje šareno jaje. Djeca koja su bila iz dobrostojećih obitelji dobivala su lutku od kolača-licitera (djevojčice), a dječaci zeca. Darove od „zeca” za taj Uskrs najčešće su darovale unučadima *majke* (bake po ocu) i *bake* (bake po majci). Roditelji su bili iscrpljeni troškovima za Uskrs.

Jaja za Mladi Uskrs bojala su se u malo obitelji, a i u manjoj količini. Bojanje su obvezno radile obitelji koje su u susjedstvu imale pravoslavne obitelji. I kod dotičnih bio je običaj bojanja jaja i tucanja jajima na Uskrs, a kako

je Mladi Uskrs padao u isti dan, matere katoličke djece nisu mogle dozvoliti da njihova djeca gledaju kako se susjedi raduju, a oni iz prikrajka prikraćeni za uživanje.

Poslijepodne su djeca izlazila na ulicu i uživali u igrama. Mladež se šetala po korzu, išla u goste kod rodbine i obvezno na večernju. Osobe srednje i starije dobi isto su išle u goste kod rodbine, kod svojih dobrih i poznatih, na večernju i obvezno su obilazile svoje pokojne na groblju. Doma su ostajali samo oni koji su iščekivali rodbinu i druge, a stariji muškarci na sokaku okrenuli su se kartanju. /Ruža Silađev/

Nedjelja, 7. 5. 2023.

PETA VAZMENA NEDJELJA

ČITANJA: Dj 6, 1-7; Ps 33, 1-2.4-5.18-19; 1 Pt 2, 4-9; Iv 14, 1-12

U današnjem psalmu molimo: *Okolo je Gospodnje nad onima koji Ga se boje, nad onima koji se uzdaju u milost Njegovu* i to se jako lijepo uklapa s Isusovim oproštajnim govorom iz evanđelja. Poput apostola, svatko od nas boji se gubitka. Pored svog duhovnog značaja Isusove blizine, On je apostolima bio i prijatelj, ugodno društvo. Voljeli su biti s Njim. Naravno da se čovjek boji izgubiti prijatelja. Međutim, baš psalam (nazvan Himan providnosti) i Isusov govor: *Neka se ne uznemiruje srce vaše! Vjerujte u Boga i u mene vjerujte* mogu čovjeku dati mir. Ipak, kako često nismo sami birali neko dobro koje će nam se dogoditi ili ćemo imati, isto vrijedi i za bolne trenutke. Mi, ljudi današnjeg vremena, jesmo dio generacije koja je poslije Isusovog uskrsnuća. Njegovo uskrsnuće naš je kronološki početak. Nastojmo tu svijest oživjeti u sebi. Uskrsnuće ima posljednju riječ.

Nedjelja, 14. 5. 2023.

ŠESTA VAZMENA NEDJELJA

ČITANJA: Dj 8,5-8.14-17; Ps 66,1-3a.4-7a.16.20; 1 Pt 3,15-18; Iv 14,15-21

Zanimljivo je da u prvom čitanju čitamo o događanju mnogo nadnaravnih pojava. Pri tome, apostoli su sve to činili u Samariji, za koju su i sami tijekom Isusovog zemaljskog života gledali poprilično negativno. Samarijanci i Židovi bili su zakleti neprijatelji. Rješenje je možda prva rečenica današnjeg evanđelja, kada Isus kaže: *Ako me ljubite, zapovijedi ćete moje čuvati*. Možemo sve to sastaviti i parafrazirati, ne prihvaćaju apostoli Samariju i Samarijance jer su oni sada krasni i savršeni, nego ljube Isusa. Iz ljubavi i zbog ljubavi prema Isusu, ljube i Samarijance i čak žele da Ga i oni upoznaju.

Nedjelja, 21. 5. 2023.

SEDMA VAZMENA NEDJELJA

ČITANJA: Dj 1,12-14; Ps 27,1.4.7-8a; 1 Pt 4,13-16; Iv 17,1-11a

Evanđelje ove nedjelje zapravo je dosta neočekivano. Ono je dio Isusovog oproštajnog govora, prije Njegove muke. Reklo bi se da nema mnogo veze s uskrsnućem. *Došao je čas* u suprotnosti je sa *Ženo, što ja imam s tobom? Još nije došao moj čas* (Iv 2,14). Isusove riječi možemo izreći na drugačiji način – nisam došao zbog ovozemaljske slave i čuda, nego zbog Božje slave, zbog Božjeg djela koje treba izvršiti. Božje djelo jest „proslavi Sina svoga da Sin proslavi tebe i da vlašću koju si mu dao nad svakim tijelom dade život vječni svima koje si mu dao”. Zapravo, položiti svoj život da bi drugima dao život vječni je, najveći mogući, dar koji netko može dati. Najsvetija žrtva. Isusova žrtva nama je otvorila vrata u vječno zajedništvo s Bogom i to je ono što je Isusu bilo najvažnije. Bog se proslavlja kada radimo i molimo za spas drugih.

Nedjelja, 28. 5. 2023.

PEDESETNICA. DUHOVI

ČITANJA: Dj 2,1-11; Ps 104,1ab.24ac.29bc-31.34; 1Kor 12,3b-7.12-13; Iv 20,19-23

Bez Duha Svetoga, apostoli bi bili samo skupina ljudi koja je imala zajedničko iskustvo. Sami znamo iz života, bliski smo s nekim ljudima nekoliko godina, život ide svojim tijekom i nekako se razidemo. Ostanu samo uspomene. Vrlo je zanimljivo promatrati apostole od Isusovog uskrsnuća do silaska Duha Svetoga. Nisu heroji, vjera im je na klimavim nogama. Nemaju snage za poslanje i poziv koje im Isus daje.

Isto je i danas s nama, vjernicima. Ne možemo biti vjerni bez milosti i pomoći Duha Svetoga. Dapače, bez izljeva Duha Svetoga na nas. Duh Sveti je živ. On čuva Crkvu od nas. Jer znamo i sami kako su beznačajna naša poznanstva i naši razgovori, makar i za temu imali vjeru i duhovnost, ako su uistinu bez Duha Svetoga. Tada smo samo još jedna interesna skupina.

Završni obredi (I. dio)

Župne obavijesti

Nakon popričesne molitve uglavnom slijede župni oglasi. Premda oni ne pripadaju liturgiji i nekako su nedonošče u svetoj misi, ipak im se nije našao praktičniji smještaj nego pred sam kraj slavlja. U jednoj župi oglasi su čitani nakon izlazne pjesme. Pokus je ubrzo propao jer se pokazao nepraktičnim; većina prisutnih, ugledavši župnikova leđa, hrpimice kreću iz klupâ prema vratima. U tom žamoru nije bilo smisla još jednom se vraćati i čitati župne oglase. Tako kako je trenutačno uređeno nije najbolje, ali je i dalje najpraktičnije. Prije nego ponudimo neka moguća rješenja kako što bezbolnije urediti župne oglase, evo najprije nekih primjera oglasa koji su postali bezvremenski hitovi (navodno su prepisani sa stvarnih oglasnih panoa):

Svi koji imate djecu, a to ne znate, imamo prostor opremljen za njih.

Skupina za ponovno stjecanje povjerenja u sebe sastaje se četvrtkom u 19 sati. Molimo uđite na zadnja vrata!

U petak, u 19 sati, djeca iz oratorija uprizorit će Šekspirov „Hamlet”. Župljane pozivamo da se pridruže toj tragediji.

Drage gospođe, ne zaboravite na dobrotvorni sajam! To je odličan način da se riješite svih stvari koje vam zauzimaju mjesto u stanu. Dovedite i svoje muževe.

Tema današnje kateheze: „Isus hoda po vodi”. Tema sutrašnje kateheze: „Tražimo Isusa”.

U cijenu seminara o molitvi i postu sadržani su i svi obroci.

Molimo da uz darove priložite i kovertu zajedno s pokojnikom za kojeg želite da molimo.

Župnik će zapaliti svoju svijeću na oltarnoj svijeći, zatim će se okrenuti i pripaliti sve vjernike u prvom redu.

U utorak navečer u župnoj dvorani bit će grah za večeru. Slijedi koncert.

Prvo i temeljno načelo u sastavljanju i predstavljanju župnih oglasa glasi: biti kratak i jasan! Ako traju dulje od propovijedi u misi, onda je to znak za uzbunu. Zato je najbolje prethodno ih napisati (nikako iz glave govoriti ili čitati iz direktorija!). Valja ih poredati logički i po datumima. Ako treba reći da će se održati nešto, onda se najprije rekne za koga ili što, a onda kada i gdje. Primjerice: „Mladići i djevojke, za vas je predavanje u 20 sati u vjeronaučnoj dvorani”. Ako bi se reklo: „U petak u 20 sati, u vjeronaučnoj dvorani, bit će predavanje za mladiće i djevojke”, onda će mladi tek na kraju shvatiti da se župnik njima obraća pa će zaboraviti informaciju s početku rečenice.

Bespredmetno je na kraju mise govoriti: danas je XXIII. nedjelja kroz godinu ili taj i taj blagdan. To je trebalo reći na početku, ako je uopće i trebalo. Ne znam od kakvog je značaja informacija o rednom broju nedjelje kroz godinu?

Negdje je običaj najavljanja svetaca tijekom tjedna, negdje mise tijekom tjedna, negdje čitanje darovatelja za potrebe crkve... Zatim razne poruke i poticaji, preporuke i upute. Prava je umjetnost sve to načiniti umjereno, kratko i jasno. S obzirom na to da se oglasna ploča slabo čita, bilo bi zgodnije sve opširnije obavijesti staviti u tjedni listić (ako ga župa ima). Pokazalo se kao najpraktičnije rješenje. Ono što se na misi kaže, jedni čuju, drugi ne čuju, treći zaborave. Ako je na papiru koji nose kući, mnogo je sretnije po sve – i one zaboravne, i one koji ne čuju.

Obavijesti se nikako ne čitaju s oltara! Također ni ambon nije mjesto za to. Župnikov sedes bio bi sretnije rješenje. No s obzirom na to da tamo često nema mikrofona, pribjegava se već navedenim mjestima. Obavijesti može čitati župnik, đakon, lektor, stariji ministrant ili netko od laika.

Poseban je problem zahvaljivanje raznim ljudima na kraju mise. Možda bi to zahvaljivanje trebalo na neki način staviti u ono „Bogu hvala” i ništa ne nabrajati. Teško je ostati „pravedan” pa nikoga ne izostaviti, onda se pribjegava opširnom nabranju i to traje u nedogled. Nema sumnje, u tom zahvaljivanju ima nešto toplo i primamljivo, društveno primjereno, ljudima drago, ali liturgijski „otuđeno”, što razvodnjuje snagu euharistije koja je sama po sebi „zahvala” usmjerena Bogu Ocu po Isusu Kristu u Duhu Svetom, a u nju su uključeni svi ljudi. Možda će zvučati neobično, ali trebalo bi se izbjegavati zahvaljivanje biskupu koji je posjetio župu i predvodio svetu misu (prigodom krizme i drugih slavlja). Pozdravljamo i zahvaljujemo gostima, a biskup nikako nije gost niti stranac, nego pastir koji je izvršio svoju dužnost. Župa je primarno biskupova, a on ju je dao određenom župniku da u njegovo ime upravlja. Ako ćemo pravedno, biskup bi trebao zahvaliti župniku koji tu služi namjesto njega. Ako je prisutan biskup iz druge biskupije, onda se tretira kao gost kojemu se zahvaljuje.

Da zaključimo: župne obavijesti ne možemo mimoići niti ih ukinuti. Potrebni su i imaju svoje značenje. Ono što je u našoj moći jest urediti ih da budu kratke, jasne i bez preopširnih i suvišnih informacija, objašnjavanja i razjašnjavanja. Sve ostalo može se staviti na oglasnu ploču, društvenu mrežu, internetsku stranicu, još bolje u tjedni župni listić.

I. Korinćanima

(II. dio – 13. pogl.)

Otom poglavlju raširene su krive predodžbe. Radi se o „hvalospjevu ljubavi...”. Često se koristi ime: „himan ljubavi”. Moramo znati: 1) Sveti Pavao nije bio pjesnik niti je htio napisati neko lirsko djelo. U njegovo vrijeme božanstvima su pisali himne. Zbog toga prvim kršćanima ta književna vrsta bila je strana i vrlo odbojna. 2) Apostol naroda piše zajednici gdje se javljaju teški problemi u moralu i u vjeri. Svoje pismo nije uputio onima koji hoće sklopiti brak. O tome uopće nema riječi u tekstu. Šalje onima koji žele govoriti stranim jezicima, koji žele imati silu prorokovanja, poznavati misterije, svako znanje (gnoza)... U to vrijeme to je značilo težnju prema ljudskoj oholosti da se manipulira božanstvima u prilog ovozemaljskog života, tj. prisiliti njih da služe čovjeku u konkretnoj situaciji. 3) Od svega je najvažnije da sv. Pavao tumači sadržaj „caritasa” – ne „amora” ili „erosa.” Hrvatski je jezik – u tom slučaju – siromašan: koristi se samo riječi „ljubavi”. Tekst 13. poglavlja ne bavi se osjetnom ljubavi: „amor” i „eros.” „Caritas” nije osjećaj, nego volja: „Hoću služiti tebi do kraja.” Na primjer, majka novorođenčice šest-sedam puta stavlja u čiste pelene svaki dan. Lije li zbog toga suze radosti? Ne. Često treba negativne osjećaje pobijediti. Čime? Voljom. Volja pobjeđuje osjećaje i dijete je uvijek u čistome. „Caritas” je dobra volja koja služi da podigne drugu osobu. To je najvažnije i sv. Pavao jedino o tome daje naučavanje, ne o osjećajima!

Apostol kaže: ako bi on poznao jezik anđela i ljudi, bio među najvećim prorocima, imao uvid u sve božansko, u svijet duhova, ako bi dao podijeliti sve svoje posjede, sažeti vlastito tijelo kao žrtvu – ali ako ne bi služio drugima dobrom voljom (caritas), da im podigne vjeru i moral – sve gore navedeno u njemu – pred Bogom – ne bi vrijedilo ništa. Zajednica Korinćana mora težiti ovom: čovjek raste s Kristom ako dijeli svoj život.

Poslije uvoda, apostol počinje konkretno tumačiti što je „caritas” – „hoću služiti tebi do kraja.” Prijevodi znaju izdati pravi sadržaj. Zato ćemo neke primjere izdici i tumačiti po izvornom značenju:

a) „Ljubav je dobrostiva” – doslovce: „ljubav je korisna” – tj. praktična (I. Kor 13,4). Ona se ne ostvaruje u riječima i osjećajima, nego u djelima. U zajednici Korinćana neki nisu htjeli služiti u ljubavi, već izdici sebe nad drugima: biti prorok, poznavatelj božanskih tajni za osobnu korist

b) „Ljubav se ne hvasta” – doslovce: „ne hoda okolo” (13,4). Neki od Korinćana hvalili su sebe, kako bi izdigli svoje „sposobnost.” Tražili su priznanje na trgovima, u tuđim kućama, a ne u podizanju bližnjega u vjeri i u moralu

c) „/Ona/ nije nepristojna” – doslovce: „nije bez forme” (13,5). Kao što jedan kip ima lijep oblik, tako i moralno djelo. Poljubac je znak ljubavi. Juda je deformirao taj čin u znak izdaje. Korinćani su svojim djelima izobličili „caritas” Isusa Krista – nisu željeli služiti drugome, nego vladati nad njim, npr. kao prorok, poznavatelj jezika

d) „/Ona/ sve ispričava” – doslovce: „sve isključuje” ili „pokriva” (13,7). Imenica označuje krov kojim se isključuje kiša, snijeg, jako sunce, oluja iz kuće, gdje je čovjek siguran. „Caritas” isključuje zlo koje se nameće čovjeku. Ne daje da ga svladaju zli osjećaji, rane svagdašnjice ili većih sukoba, napada... Korinćani su bili puni ogorčenja zbog nepravde što su jedni drugima nanijeli. Po Pavlu, njihova zadaća bila je donijeti život bližnjemu da ga ima u izobilju. Opet ne služe u ljubavi koja je volja učiniti dobro

e) „/Ljubav/ sve vjeruje” (13,7) – vjeruje sve što Bog donosi čovjeku preko Isusa i Crkve. U međuljudskim odnosima pak vrlo razborito i oprezno treba postupati

f) „/Ona sve podnosi.../” (13,7). Nije ni Nazarećanin sve podnosio. Uzvratilo je farizejima, saducejima, slugi, koji je udario njega u obraz. Grčki original znači: „ustrajati pod /nećim/.” Apostol želi iznijeti nutarnju sigurnost s Isusom u duši. Vjernik pod svakim križem, čak i pod navalom zemaljske smrti, neće se srušiti, kao što ni njegov Gospodar nije bio uništen. Inače, kršćanin ne mora podnijeti sve. Ima pravo izbjegavati križ, ako je to moguće, i ne nanosi štetu nikome.

/nastavlja se.../

Hajde, doručkujte! (Iv 21,12)

Isusov poziv na doručak upućen je učenicima tijekom njegova trećeg očitovanja nakon uskrsnuća od mrtvih. U doba između uskrsnuća i uzašašća Isus je svojim učenicima ostavio najvažnije poruke i pouke koje vrijede još i danas za sve one koji slijede evanđeoski put života. Primijetimo tu poruku i razmislimo o Isusovom pozivu: *Hajde, doručkujte!*

DORUČAK JE NAJVAŽNIJI OBROK

Isus, a ni Njegovi učenici, vjerojatno nisu mnogo razmišljali o nutricionističkim savjetima kojima smo u suvremeno doba obasuti. Doručak je važan obrok dana. Dobar doručak osigurava energiju potrebnu da bismo izdržali napore koji su u danu koji slijedi pred nama. Kvalitetan jutarnji obrok čini ljude aktivnijima i produktivnijima. Daje mentalno i tjelesno zdravlje. Nakon dobroga i zdravog doručka, budniji smo i možemo postići bolje rezultate na poslu ili školi. Zato je vrlo važno svakodnevno doručkovati, i to kvalitetno.

UOBIČAJENI ŽIVOT

Isusovo treće očitovanje zbilo se na obali Genezaretskog jezera. Učenici su se vratili kućama, starim navikama i prijašnjem zanatu – ribarenju. Vraćaju se uobičajenom načinu života kojim su živjeli prije negoli su sreli Isusa. Izgledaju razočarani. Nadali su se slavnom završetku Isusova mesijanskog poslanja. A, eto, nakon toliko vremena s Njime, sve se izjalovilo. Proveli su tri godine s Njime putujući po prašnjavim cestama, obilazili sela, gradove, slušali Njegove propovijedi i obećanja, a On je završio svoj život kao razbojnik, razapet na križu. Umro je i pokopali su Ga. Nade više nije bilo. Izgledi da će se išta promijeniti ugasili su se. Sve je opet bilo kao prije. Odlaze na svoj posao koji su i prije svakodnevno radili. S istim osjećajima beznadnosti i besperspektivnosti upućuju se, kao i prije, bez nade u mogućnost da novi dan donese bilo kakvu promjenu. Opet ista muka svaki dan. Razočaranje i beznade koje se može osjetiti u povratku na prijašnji posao govori o neuvjerenosti učenika u Isusovo uskrsnuće od mrtvih.

ISUSOV HUMOR

Popis učenika koji su u bili s Petrom u lađi više je nego znakovit i govori nam mnogo. Bili su to gotovo isti oni koji su se našli u sličnoj situaciji prigodom prvog susreta s Isusom. I onda su, nakon cijele noći ribarenja, bili samo „mokrih gaća” bez ikakva ulova. Tada ih je Isus pozvao da Ga slijede. Na Njegov poziv ostavili su sve i pošli za Njim. Obećao im je da će postati ribarima ljudi. Postali su Njegovi nasljedovateli i krenuli s Njime na putovanje života. Zbog toga ih Isus podsjeća na prve

korake. Pita ih: „Dječice, imate li što za prismok?” Bilo je očito da nisu ništa ulovili, a Isus je tražio od njih da tu činjenicu prepoznaju i priznaju. Izgleda da im se Isus ruga i ismijava njihove odluke – pravi od svega toga šalu. Tjera ih da se prisjete onog prvog ribolova. Tražio je od učenika da izvezu na pučinu i bace mreže za lov u pol bijela dana. Nitko od iskusnih ribara, kakvi su bili apostoli, to ne čini. Bila je to i tada ludost. Ali na Isusovu riječ bacili su mreže i ulovili mnogo riba. Gotovo ista uputa, s istom dozom humora i podsmjeha kao i onoga dana: *Bacite mrežu na desnu stranu lađe i naći ćete!* I opet obilan ribolov. Sto pedeset i tri velike ribe, a mreža se nije raskinula. Bio je to znak prepoznavanja Gospodina. Isusov smisao za humor otvorio je oči učenicima da Ga prepoznaju.

ISUS PRIPREMA DORUČAK

Kada iziđu na kraj, ugledaju pripremljenu žeravicu i na njoj pristavljenu ribu i kruh. Iako je zatražio od Petra da donese od riba koje bijahu ulovili, doručak je već bio pristavljen i spreman. Isusov poziv: *Hajde, doručkujte!* zvuči kao majčinski zov djeci prije dolaska u školu ili poziv supruge mužu prije odlaska na posao. Poziv na doručak predmnijeva da učenike posao tek čeka. Dan je pred njima. Nije poznato što su učenici mislili dok su doručkovali. Iz teksta je gotovo očito da je vladala tišina. Nitko se od učenika ne usudi upitati Ga: „Tko si Ti?” Znali su da je Gospodin. Prijašnje raspoloženje učenika dovelo ih je do odluke da se vrate starom poslu. Izgledalo je kao da je sve svršeno i da je druženju s Isusom došao kraj. Isusovim pozivom na doručak mijenja se perspektiva. Nije sve svršeno. Doručkom započinje dan. Posao na koji ih je Isus pozvao tek započinje. Valja doručkovati i krenuti dalje. Doručkom ih Isus krijepi da izdrže napore koji slijede i stoje pred njima.

SVAKI DAN S USKRSLIM

Isusov poziv: *Hajde, doručkujte!* upućen je i nama na početku svakog našeg dana. Osobito u trenucima beznađa i razočaranja. Uvjerimo se da je On uskrsnuo. Osažimo se Njegovom prisutnošću. Doručkujmo s Njime i krenimo u novi dan svoga života s novom snagom. Ne propuštajmo kvalitetno doručkovati s Isusom. Euharistijski obrok krijepi našu vjeru u uskrsnuće. Doručkovati s Isusom – blagovati hranu spasenja – omogućuje nam budnost i svijest u biranju onoga što šteti našem duhu i tijelu. Doručak s Isusom jamči nam snagu da možemo postići bolje rezultate i biti uspješni izvršitelji Njegova poslanja. Započinjimo svaki novi dan s novim navikama. Hranimo se dobrim riječima, ukusnim razgovorima, lijepim izrazima poštovanja, lijepo začinenim humorom.

Izabрати prema savjesti

Nemamo pravo na krivi izbor

Čovjek je biće koje bira. Stalno smo pred nekim izborom, kako onim osobnim kada se moramo opredijeliti što i kako ćemo nešto ostvariti, tako i onim kad samo dio „biračkog tijela” koji ide na glasanje. Kada

se radi o moralnim primjerima, također možemo i moramo birati. Ako nam je savjest dobro odgojena i ispravna, moći ćemo donijeti ispravni sud koji će biti u skladu s razumom i božanskim zakonom. Isto tako, međutim, možemo pogrešno odlučiti jer smo krivo prosudili, pa onda i krivo izabrali. To se događa jednim dijelom zbog naše ljudske slabosti, ali i zbog toga što nismo dovoljno poučeni ili smo nedovoljno informirani. Katekizam to naziva „neznanje” koje uzrokuje da se donose pogrešni sudovi i činima koje treba izvršiti ili su već izvršeni (usp. KKC, 1790). Katekizam također ističe da to „neznanje” često nije bez vlastite odgovornosti „a događa se kad se čovjek malo brine da traži istinu i dobro, i kada savjest zbog grešne navike pomalo postane gotovo slijepa. U takvim slučajevima osoba je kriva za zlo koje čini” (KKC, 1791). Katekizam nabraja i koji sve uzroci mogu biti razlogom krivog moralnog izbora: „nepoznavanje Krista i evanđelja, loši primjeri drugih, robovanje strastima, težnja za nekom loše shvaćenom autonomijom savjesti, odbacivanje autoriteta Crkve i njezina naučavanja, manjak obraćenja i ljubavi” (KKC, 1791).

Katekizam, spominje i slučaj takozvanog „nesavladivog neznanja”. Radi se o slučajevima kad čovjek nije bio u mogućnosti informirati se prije čina. Tada je „moralni subjekt” – „bez odgovornosti moralnog subjekta, zlo koje osoba čini ne može se njoj ubrojiti. No to ipak ostaje zlo, nedostatak, nered. Zato treba nastojati moralnu savjest ispraviti od njezinih zabluda” (KKC, 1792).

Klasični primjer krivog izbora jest izbor za „dobiivanje djeteta” iz pomoć umjetne ili medicinski potpomognute oplodnje. Više puta imao sam u svojoj svećeničkoj praksi slučaj opredjeljenja bračnih parova za umjetnu oplodnju ili tzv. medicinski potpomognutu oplodnju. Mnogi misle da je to posve ispravan postupak s obzirom na to da je cilj tog postupka dobar: dobiti dijete! Stoga, ispravna moralna savjest nalaže nam da o primjerima za koje nismo sigurni ne sudimo i odlučujemo prije nego se raspitamo o ispravnosti onoga što bismo trebali činiti. Čovjek-kršćanin uvijek mora tražiti ono što je pravedno i dobro i razabrati volju Božju izraženu u božanskom zakonu. Ako ne

mora odmah odlučiti, dobro je potražiti savjet razboritih osoba ili u molitvi zatražiti pomoć Duha Svetoga i njegovih darova (usp. KKC, 1786-1788). Više je moralno upitnih i grješnih postupaka prigodom umjetne oplodnje.

Naime, riječ „umjetna” kazuje da se radi o neprirodnoj oplodnji, odnosno o oplodnji koja nije po Božjoj zamisli i po Božjem zakonu. Zatim, izlaganje opasnosti višestrukog spontanog ili namjernog pobačaja jer se prigodom postupka umjetne oplodnje uvijek, izvan tijela majke, oplodi više jajnih stanica, što znači da se više začete na taj način izlaže opasnosti spontanog ili namjernog pobačaja. Osim toga, valja spomenuti i mučne hormonalne terapije prije zahvata. O umjetnoj oplodnji već sam pisao u *Zvoniku* pa ovaj put ne bih širio temu. To je tek radi primjera krivog izbora koji je moralno nedopustiv.

Pravi, pak, moralni izbor jest znak dostojanstva ljudske osobe jer „što više prevladava ispravna savjest, to se osobe i društvene skupine više udaljuju od slijepe samovolje i nastoje se prilagoditi objektivnim normama moralnosti” (KKC, 1794).

U tom smislu dobra su načela kojih se uvijek treba držati i koja vrijede za sve slučajeve svakodnevnog života:

– Nikad nije dopušteno činiti zlo da se postigne dobro. Kod umjetne oplodnje, na primjer, ima mnogo grješnih postupaka da bi se postiglo dobro: riječ „umjetna” ili „umjetno potpomognuta” oplodnja upućuje da ona nije „prirodna”, odnosno na način kako je to Bog zamislio i odredio; izlaganje spontanom ili namjernim pobačajima djece, jer je svako začeto dijete već čovjek; valja spomenuti i mučne hormonalne terapije itd. Dakle, sve to čini se da bi se postigao zamišljeni željeni cilj: dobiti dijete

– „Zlatno pravilo” glasi: *Sve, dakle, što želite da ljudi vama čine, činite i vi njima* (Mt 7, 12)

– Ljubav zahtijeva poštovanje bližnjega i njegove savjesti. *Tako dok griješite protiv braće i ranjavate njihovu slabu savjest, griješite protiv Krista* (1 Kor 8, 12). Dobro je uzdržati se [...] od svega o što se tvoj brat spotiče, što ga sablažnjava ili slabi (Rim 14, 21)

– Ili generalno pravilo u moralnim izborima: *A sve što nije iz uvjerenja* (da je dobro – op. AA) *grijech je* (Rim 14, 23).

Navedena načela mogu nam uvelike pomoći pri ispravnom izboru i izbjegavanju moralnog zla.

U idućem broju: Priziv savjesti, što je to?

Eurovizija

Velečasni, zanima me Vaš stav o Eurosongu (Eurovizija), znamenitom glazbenom natjecanju. Mislim da tamo već odavno djeluje sotona i pjevači svojim izgledom i nastupima kao da prizivaju zlo. S. V. T.

Poštovani čitatelju, mnogi smatraju da glazba može biti lijek za dušu, što i stoji, ali ona može biti i otrov iste. U kraćim crtama iznijet ću neke svoje stavove.

(NE)KULTURA

Kao svećenik, nisam kompetentan govoriti o kvaliteti glazbe i njezinim žanrovima općenito, koji se predstavljaju na tom natjecanju. Ono što je činjenica jest da to natjecanje ima utjecaja na društvo, ako ne izravno, onda podsvjesno i simbolički. A podsvijest i simbolizam ne smijemo podcjenjivati!

Kao vjernici, davno smo trebali shvatiti da je „era” kršćanske Europe završena i to ne u novom mileniju, nego mnogo ranije. Mada bih ozbiljno doveo u pitanje kada je Europa doista bila kršćanska, znajući kako je slobodna volja ona oko koje se lomi izbor između Boga i grijeha, a je li bilo te slobode kada su se svi narodi masovno krstili jer su se i kraljevi krstili, a nerijetko ostajali bez nauka, bez spoznaje o „Radosnoj vijesti”!?

S druge strane očigledno je kako ona Europa o kojoj znamo mi nešto mlađi od svojih starijih, ali o kojoj i danas govore stariji naraštaji, više ne postoji ili se nazire samo u tragovima. A sve to odražava se na glazbu. Način života i vrijednosti lijepo se oslikavaju i u melodijama i u tekstovima.

„SAMO MI SE SPAVA, ŠČ”

Možda su naši predstavnici, misleći ovdje pod Srbijom i Hrvatskom, najbolji primjer budućnosti našeg naroda koji je uspavan moralom, zarobljen povijesnim revizionizmom i posve podložen transhumanizaciji budućeg svijeta. Jer koliko oni predstavljaju „kritiku” sadašnje situacije, kako uglavnom navode i svojim pompeznošću predstavljaju, toliko su vješti manipulatori stvarnosti koju izvrću te se ti „mali psihopati” (usp. „Onaj mali psihopat, mali podli psihopat, krokodilski psihopat, mama, idem u rat”) kriju među nama i u nama, a s druge oni su proroci onoga što nam sljede.

Sjetite se samo ranijih predstavnika, od Lordia (finske rock-skupine) pa do Conchite, sve su to slike i prilike koje su uslijedile kao zakonske norme u istoj toj Europi. Tako novije generacije više ne vide problem u homoseksualizmu, u *transgenderizmu*, u eutanaziji, mogli bismo reći u svemu onome što su nama goruća pitanja u vezi s ćudoređem.

A GDJE JE GLAZBA?

Možda bismo kao vjernici trebali okrenuti drugi obraz, tj. ne obazirati se na izvođače. Treba biti u tijeku, znati što se događa, ali ne dopustiti sebi biti izmanipulirani onim što nam se nameće.

Još vijek postoje izvođači koji doista plijene ljepotom i skladom svoje glazbe i teksta. Još uvijek postoje pravi pjesnici i bendovi. Oni vjerojatno nisu toliko prisutni na Eurosongu ili sličnim *show* programima. Koliko li se divne glazbe može poslušati od uličnih pjevača, ili mi u pamet dolazi na HRT-ova emisija „A strana”, ali i od domaćih radijskih postaja, npr. Radio Beograd 2, gdje se i danas mogu slušati obrazovne emisije i prava glazbena remek-djela od klasike do *rocka*. Još uvijek postoje pristojne postaje i TV emisije, ali kao i sve dobro, uključujući onu Božju molitvenu skrovitost iza zatvorenih vrata u tišini sobe, tako i to moramo otkrivati na manje zvučnim i popularnim mjestima. Ipak, prava glazba odolijeva zubu vremena, a komercijala i njezini proizvodi odlaze tamo gdje im je i mjesto u zaboravu.

ŠTO SLUŠATI?

Postavlja se možda pitanje što slušati? Povratiti se nekakvim izvorima ili nešto drugo? Mislim da je i u prošlosti malo određenih „eurosongova” samo u drugačijim formatima, možda u kavanama kod „Mire”, kod „Šaje” i tomu slično, kada su se u bećarcima i uz etno-instrumente prosipale najveće prostote i blasfemije... Možda je onda vladala prividna korektnost pa se mjesto otvorenih psovki, a od kojih danas vrve tekstovi, stvarala aluzija. Kako bi ovdje rekli: Ne volim ni tamburaše koji pozivaju na „laćanje Očenaša”, ni repere koji uz psovke psuju mater svemu živom, a ni *rock*-pjesme koje su pune ustanka samo da bi tjerale inat svima, pa čak ni duhovne ni svjetovne šansone u kojima se Isus svodi na „drugarstva” i emotivni naboj.

Tako je očita razlika i u izvođačima i nastupima Eurosonga/Eurovizije. Dogodilo se to da je nekada težnja za jednom pristojnošću i ljepoti zamijenjena vulgarnošću i prostotom, a da ne ulazim u moralnu devijaciju koja je dostupna svima od starijih preko mladih do djece. Zato, ako nam manjka glazbene naobrazbe, ako nismo duhovno sigurni u pogubnost slušanja svega toga, onda poslušajmo zdrav razum, promijenimo radijsku postaju, stisnimo gumb na daljinskom ili jednostavno sami pjevajmo, makar onaj kraj nas nosio nešto na ušima. Pjevajmo ono što je prirodno i Bogom dano. I hajdemo mi vjernici pokazati što je to kršćansko u Europi.

Poštovani, svoja pitanja možete poslati na e-poštu: stipic-nebojsa@gmail.com, kao i na Facebook profil Nebojša Stipić

Žeđ

Kada sam razmišljao o tjelesnoj žeđi, sjetio sam se dvaju primjera iz svoga života. Sjećam se kako sam jaku žeđ osjetio dok sam radio u polju, za ljetnih žega, i to teške fizičke poslove. Na suncu koje je pržilo, voda je za mene počela značiti mnogo više nego inače, postao sam svjestan kako je voda temelj moga života, da je usko povezana s mojim životom, pojmom života. Imati vode znači ostati u životu. Bez vode nema života, čovjekovo tijelo jest 70 % tekućine, bez vode umire. Zato voda jest simbol života, čovjekova najnužnija potreba, voda znači život, voda jest život.

Znamo da je dijete od četiri-pet godina već prilično samostalno i svjesno, no još je previše sitno da

Čovjek koji je kao dijete u svojim temeljima ovisan o Bogu – čovjek se u duhovnom životu suši i vene, potrebna mu je živa voda, život, a njegovu žeđ može utažiti samo Bog.

U Svetom pismu tjelesna žeđ samo je slika – slika ljudske žeđi koja se pojavljuje u trima različitim oblicima. Prva žeđ jest žeđ za pravednošću. *Blago gladnima i žednima pravednosti!* Siguran sam da su i vaši životi puni nepravda, da su i prema vama bili često nepravedni, nepošteni. U takvim prilikama u čovjeku se rađa jedna silna unutrašnja žeđ, vapaj za pravdom. To nije u redu, to nije pravedno! Nepravedno potlačen sanja pravdu, kao što vodu sanja onaj koji žeđa. Već u Starom zavjetu Bog poziva ljude na milosrđe, to jest kidati okove nepravedne. Milosrdan jest onaj koji se zalaže za nepravedno potlačene, koji čuje njihove

vapaje. Milosrdan jest onaj koji se bori za pravdu. A to je bio upravo sv. Antun u svom vremenu. Velikaši i bogati u to vrijeme strašno su tlačili narod, iskorištavali ljude i nanosili nepravde, bacali su ih u tamnice, oduzimali su im kuće, imanja, zaradu, nisu im plaćali. Antun je imao uši za vapaje tih ljudi, on se za njih zalagao i borio,

borio se za njihova prava, za pravdu – borio se zato što ga je milosrđe na to potaklo. I po njegovom zalaganju događala su se čuda, u Padovi se preko sv. Antuna pokazalo djelotvornost Božjeg milosrđa, donesen je novi zakon o dužnicima. Svetog Antuna s pravom nazivanju zaštitnikom siromašnih i potlačenih, utažiti ljudsku žeđ za pravdom, može samo milosrdno srce.

(nastavlja se)

Dijete ostaje u svojoj najnužnijoj životnoj potrebi ovisan o drugima. Zapravo, sam ne može sebi ugasiti žeđ. Potrebne su mu druge osobe ako želi ostati živo. Njegov je život u rukama drugih. Potrebna mu je ne samo voda nego i onaj tko će mu je dati. Voda i za njega znači život, ali samo preko ljubavi i milosrđa druge osobe. Lijepa je to slika odnosa Boga i čovjeka. Čovjek koji je kao dijete u svojim temeljima ovisan o Bogu – čovjek se u duhovnom životu suši i vene, potrebna mu je živa voda, život, a njegovu žeđ može utažiti samo Bog

bi dohvatilo pipu. Svaki put kada bi ožednjelo, mora tražiti od roditelja da mu daju piti. „Mama, daj mi piti, žedan sam”. Dijete ostaje u svojoj najnužnijoj životnoj potrebi ovisan o drugima. Zapravo, sam ne može sebi ugasiti žeđ. Potrebne su mu druge osobe ako želi ostati živo. Njegov je život u rukama drugih. Potrebna mu je ne samo voda nego i onaj tko će mu je dati. Voda i za njega znači život, ali samo preko ljubavi i milosrđa druge osobe. Lijepa je to slika odnosa Boga i čovjeka.

Održavanje i njegovanje bračnog odnosa

Brak je moguće održati onda kada su oba partnera voljna sudjelovati u obnavljanju njihova zajedništva. Ako vjeruju da je to moguće i ako to žele iskreno, sasvim je legitimno da ne znaju kako će to uraditi. Zato je moguće obratiti se psihoterapeutu za pomoć tijekom tog procesa.

NAČINI OBNAVLJANJA ODNOSA

Ako je odnos imao određene kvalitete koje su se izgubile uslijed obostranoga ili samozanemarivanja jedne strane, drugih okolnosti i sl., moguće je naći prostora i rehabilitirati odnos na način da se pronađe „ono što je postojalo, a čega više nema.” Svakako je nužno da partneri budu realni i razumiju da povratak „stare funkcije” neće imati isti oblik, jer su se najvjerojatnije promijenili vrijeme i okolnosti. Ipak, mnogo odnosa preskočilo je neke razvojne faze i time lišio par određenih uloga u njihovu zajedništvu. To se često događa kada ljudi neke faze zajedništva vrlo ubrzano prijeđu. Na primjer, čim se upoznaju postanu roditelji i tijekom tog procesa potpuno se uključe u roditeljske uloge, zanemarujući partnersku. Ili na primjer, tijekom zabavljanja nisu imali nikakav ozbiljan problem koji u jednom trenutku nastupi u braku i koga treba rješavati, a oni frustrirano odbijaju uhvatiti se ukoštac s time, već krive svoj odnos za novonastalu situaciju, odbijajući surađivati. Drugi razlog neizgrađenost je partnera koji nisu ni ranije uložili dovoljno u odnos pa kasnije za nedostatak kvalitete odnosa krive „lošu sreću, sudbinu” ili čak partnera, koji im u tom trenutku djeluje odbijajuće. Ondje je resetiranje odnosa složenije, duže traje i zahtijeva kako obostrani, tako i pojedinačni psihoterapijski rad s nekim od partnera.

KRIZE U EMOTIVNIM ODNOSIMA

Partneri se najčešće žale na lošu komunikaciju, na loše navike partnera, na preljubu i zanemarivanje u smislu emotivne distance i otuđenja. Česte su i rutine koje po nekima i „ubijaju ljubav”. Lakše se prevladavaju situacijski problemi kada osoba mora naučiti reagirati, na primjer, izraziti nešto, ili tražiti za sebe, ili da blagovremeno

rješava sukob. Također, vrijeme je danas ključni trenutak nepovezivanja pa tako i nalaženje vremena zahtijeva novi, ali izvjesniji pristup promjeni. Ipak, kada se radi na emotivnim povredama uslijed nevjere, zanemarivanja, udaljavanja i kroničnih dubljih nerazumijevanja, radimo najprije na saniranju povrede pa onda tek na rehabilitaciji odnosa, iako taj proces može ponekad biti usporedan. To često zahtijeva dulje razdoblje rada s obama partnerima.

EMOCIONALNA SVJESNOST OBAJU PARTNERA

Vrlo je dobrodošla emocionalna pismenost, samo-svjesnost i sklonost introspekciji. Također, empatija je na cijeni jer u zaštićenim procesima psihoterapijskog rada pomaže da razumijemo partnera i sagledamo povredu iz nove perspektive. Što su ljudi manje senzibilni za niz emocionalnih i društvenih vidova događanja u njihovoj vezi, to je manja mogućnost povratka.

IZAZOVI PRAŠTANJA

Teže se prelazi preko preljube, emotivnih udaljenosti i nemogućnosti da druga strana odgovori na zahtjeve obitelji, nebaavljenja djetom i nebrige o općim mjestima u odnosu (komunikacija, bliskost, seksualnost, djeca – obitelj). Brak

na „klimavim nogama” ne mora nužno biti razlog za razilazak. On može biti posljedica početne nesigurnosti, ali ne i krajnji stil zajedništva. Dobra volja, želja da se uči, napreduje, pronalaženje načina da se vrijeme provedeno skupa oplemenjuje na razne kreativne načine i pomaže. Odbijanje da nalazimo samo izgovore, zašto nešto ne može ili tko nije u pravu jest i put da se s „klimavih” prijeđe na stabilnost u odnosu. Važno je kasnije tu stabilnost, koja ponekad nosi i dijelove rutine, koja može ličiti i na dosadu, osobe ne „učitavaju” kao nedostatak ljubavi. Svaki sukob može biti prilika za jačanje veze ili braka. Prema istraživanjima u socijalnoj psihologiji, zdravo upravljanje sukobima može dovesti do veće intimnosti i zadovoljstva u vezi. Konačno, posvećenost i opredijeljenost u bračnom savezu za koji smo se opredijelili svaki dan pred nas otvara mogućnost kao i izazov tipa: „Što danas novo i dobro mogu unijeti u naše zajedništvo?”

28. travnja

Sveti Ljudevit Montfortski

* 31. siječnja 1673. + 28. travnja 1716.

Sveti Ljudevit Montfortski (Louis-Marie Grignion de Montfort) rođen je 31. siječnja 1673. godine u selu Montfort-sur-Meu u francuskoj pokrajini Bretanja u siromašnoj i pobožnoj plemićkoj obitelji zakupnika i bilježnika Jean-Baptistea Grigniona i njegove supruge Jeanne Robert. Bio je njihovo najstarije preživjelo dijete, a imali su ih osamnaest. Rano djetinjstvo proveo je u obližnjem Iffendicu, gdje je njegov otac kupio farmu. Na krizmi oko 1685. godine uz svoje krsno ime Louis dodao je ime Marie. Poslan je na školovanje u isusovački kolegij svetog Thomasa Becketa u Rennesu, glavnom gradu Bretanje, gdje je njegov stric bio župnik. Već je tada svoj život stavio pod Marijinu zaštitu. Louis-Marie uspješno je završio školu pa se opredijelio za svećeničko zvanje. Uz pomoć prijatelja u jesen 1693. primljen je u glasovito pariško sjemenište svetog Sulpicija, gdje je unatoč siromaštvu i bolesti završio studij teologije, a za svećenika je zaređen 5. lipnja 1700. Mnogo je putovao i službovao u Nantesu, Poitiersu i Parizu. Najuspješniji bio je u pučkim misijama te je stekao glas vrsnog propovjednika. Ostat će u povijesti zapisan kao jedan od najvećih pučkih misionara u Katoličkoj Crkvi koji je tijekom života propještao 25 tisuća kilometara i održao nekoliko stotina misija. Obišao je veliki dio župa zapadne Francuske, uvodio i širio pobožnost križnog puta. Sastavljao je i skladao pobožne pjesme i učio puk pjevanju. Osobito je štovao Blaženu Djevicu Mariju pa je zaslužan za širenje marijanske pobožnosti. Kao dominikanski trećoredac, promicao je molitvu krunice i svakodnevnu pričest, a naročito je štovao i anđele čuvaru.

Posjetio je Rim, a papa Klement XI. imenovao ga je 1706. apostolskim misionarom. Pripisuju mu se mnoga obraćenja i čudesa. Ostavio je za sobom i vrijedne duhovne spise: „Pravu pobožnost Blaženoj Djevici Mariji”, iznimno značajnu i utjecajnu knjigu u mariološkoj povijesti, „Ljubav vječne mudrosti”, „Marijinu tajnu” i „Tajnu svete krunice”. On je vrstan teolog, propovjednik, pisac, asketa, skulptor i mistik.

Još za života ljudi su ga štovali kao pravog svetca, a njegov grob i grob blažene Marie Louise Trichet svake

godine posjeti oko 25 tisuća hodočasnika. Te grobove posjetio je 19. rujna 1996. i sveti papa Ivan Pavao II., na kojega je znatno utjecala mariologija svetog Louisa de Montforta, pa je i osobno geslo „Totus Tuus” („Sav tvoj”) bilo nadahnuto doktrinom svetog Louisa o totalnom posvećenju Mariji. Louis de Montfort proglašen je blaženim 1888., a svetim 20. srpnja 1947. godine. Misionari monfortanci Družbe Marijine djeluju od 1976. i u Hrvatskoj. Njihov samostan i kapela nalaze se u Blatu kod Zagreba. U svijetu danas djeluje oko 1.000 misionara monfortanaca Družbe Marijine, u dvadesetak provincija, u 30 zemalja, na svim kontinentima. Kćeri mudrosti, njih oko 1.700, djeluju također diljem

svijeta. Sljedbenicima svetog Louisa de Montforta smatraju se i Braća svetog Gabrijela, koji vode brigu o kršćanskom odgoju i obrazovanju siromašne i napuštene djece.

Sa svojom suradnicom, blaženom Marie-Louise Trichet (Marija Lujza od Isusa), koju je upoznao kao kapelan bolnice u Poitiersu, osnovao je 1703. družbu Sestara mudrosti. Utemeljio je 1705. i mušku Družbu Marijinu, čiji se pripadnici po svojem osnivaču zovu i monfortanci. Počeo je osnivati i otvarati pučke škole, u kojima se svatko mogao besplatno školovati. Iscrpljen radom, pokorom i naporima, umro je 28. travnja 1716., u mjestu Saint-Laurent-sur-Sèvre, gdje je držao svoje posljednje misije. Njegov kratak život često je označen nerazumijevanjem. Zato je zapisao: „Osjećam se kao lopta

u igri. Još nije udarena s jedne strane, već je biju s druge krutim udarcima. Neka me kleveću, neka mi se izruguju, neka ruše moj dobar glas. To je posluga i nužna pratnja što je božanska Mudrost šalje u kuću u kojoj hoće da se nastani.” Kada je njegov biskup čuo za njegovu iznenadnu smrt, uzviknuo je: „Izgubio sam najboljeg svećenika u biskupiji.”

Na njegovu grobu nalazi se epitaf s tekstem: „Prolazniče, što vidiš? Ugašenu baklju, čovjeka koji je sagorio u vatri ljubavi, koji bijaše sve svima. Ako pitaš za njegov život, nijedan nije bio tako čist, ako pitaš za njegovu pokoru, nijedna ne bijaše stroža, za gorljivost, ne bijaše je veće, za pobožnost prema Mariji, nitko nije od njega više sličio sv. Bernardu. Kristov svećenik, u svom životu ižaravao je Krista, posvuda je riječju propovijedao Krista, neumoran, nije počinuo do li u grobu. Bio je otac siromaha, zaštitnik udovica, pomiritelj grešnika. Njegova slava nalikovala je njegovu životu. Kako je živio, tako je i umro. Zreo za Boga, otišao je u raj. Umro je u godini Gospodnjoj 1716., u dobi od 43 godine.”

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Liturgijski Gospodnji blagdani i svetkovine u duhovnosti sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina (3)

Nakon šest dana uze Isus sa sobom Petra, Jakova i Ivana, brata njegova, te ih povede na goru visoku, u osamu, i preobrazi se pred njima. (Mt, 17,1-2)

Preobraženje Gospodinovo. Za slugu Božjega o. Gerarda Tomu Stantića, liturgijski blagdan Preobraženja Gospodinova na Taboru poziv je da se, kako kaže sv. Augustin, „vrati svojem srcu, tamo je Božja slika”. Za njega je Preobraženje Gospodinovo poziv na obraćenje, kada zapisuje: „Preobrazi me u sebe, kao što si preobrazio vodu u vino u Kani Galilejskoj”. Gerard otvara svoju nutrinu da brdo Tabor živi u njemu, a to je radost i divljenje, suze i obraćeni čovjek koji je u sebi našao sebe i koji je u Bogu preobražen. Kod Preobraženja Gospodinova na Taboru, čuo se glas iz oblaka: *Ovo je Sin moj, ljubljeno! U Njemu mi sva milina! Slušajte Ga* (Mt, 17,5-6). Gerard zapisuje: „Njega slušamo kada Njegov primjer slijedimo. On je točno ispunio želju svoga nebeskog Oca, kada se u hramu izgubio... trideset godina poslušao bio, da kad su Njegova Majka i sv. Josip što god poželjeli, to je Isus odmah učinio” (*Theologia pastoralis*, 003191).

Slušati Isusov glas za o. Gerarda znači: „Samo je to Isusov glas, što svaki put osigurava duši spas! Put u nebo jest da svaki zao glas zaobiđemo, a Isusov glas prepoznavamo i u svakoj dobroti slijedimo. Sve što je protiv razuma, dobrog zakona i Božjih zapovijedi, to je strašni glas, od toga odmah bježimo. A što je pametno, slično Isusovu i primjeru svetaca, to slijedimo, pa makar bilo i teško. Ako drugo ništa ne možemo, barem Isusovu poniznost slijedimo, On je to riječima izrazio kada je apostolima prao noge. Slijedit ću Vaš glas, pa će tako i moj glas biti svakome na spas, a ne vučja dreka. Svaki životni čas mora biti za duše spas! Samo su takvi časovi radosni, a drugi svi su nezgodni, jer svatko je onoliko živ, koliko za Isusa živi i Isusu služi. Glas savjesti Vaš je glas. Kada ne znamo što treba činiti, onda ću Vas pitati. Opasno je ono što govori pakleni pas, tj. ono što je nerazumno, vama protivno, protiv vaših zapovijedi, protiv poglavara, protiv dužnosti” (*Blago duše*, 247 (282)). Neizreciva je bila Isusova ljepota na gori Taboru, da je sv. Petar u zanosu duše rekao: *Dobro nam je biti ovdje!* Otac Gerard zapisuje: „Sva je tjelesna slast i ljepota spram Isusove duhovne ljepote, kao gorka jabuka prema medu. Zato je sv. Petar izvan sebe vidjevši Isusovo preobraženje rekao: *Dobro nam je ovdje biti.*

Da je to vidio u trenutku kada je Isusa zatajio, ili da je barem na to mislio, ne bi Ga zatajio. Da, da je milio, blaženi koji ne vide, a vjeruju. Radije ćemo u ruku uzeti dragi kamen negoli blato, stoga radije uzmimo Isusa u svoju pamet, nego li sve ljepote svijeta. Dakle, neiskazana je ljepota Isus, kada Ga gledamo naravnim okom, ali neiskazano je čudesna, iznad svih čudesa, kada Ga gledamo vrhunarnim okom” (*Blago duše*, 226-228 (262-263)).

Nakon preobraženja Isusova na Taboru, apostoli su se s Isusom spustili u nizinu svakidašnjeg života. Isus ih upućuje da treba trpjeti, odricati svoje volje, nositi svoj svakidašnji križ i slijediti ga do vlastitog preobraženja u vječnosti. Teško nam je podnositi životne teškoće, prihvatiti svoj životni križ. Otac Gerard zapisuje: „Tko nema križa i patnje, nema s Isusom pratnje, nije Njegov učenik” (*Biser mišljenja*, 004526). „Isus je sjajna Svjetlost, svojim naukom u primjerom. Pa kada ta svjetlost jako sja, zdravo oko ne može u Njega gledati. Kako može razum sve shvaćati? Jedino može i mora, kada nešto ne razumije, oko razuma zatvoriti, pa se sunčati i od toga sunca grijati, na Njegovoj ljubavi” (*Biser mišljenja*, 004387). Spreman je slušati glas Isusov, ali ne samo slušati već i živjeti i drugima Njegov glas raznositi: „Isuse, bit ću Tvoj gramofon, telefon. Tvoj glas, moj spas, drugo je sve komedija” (*Theologia pastoralis*, 002712). „Nek’ sam radio vašega glasa i vašeg posla. Vaš ću glas govoriti, vaš ću posao vršiti, barem kao slabi radio, za sve drugo mrtav!” (*Biser mišljenja*, 004318). Gerardova je poruka na Preobraženje Gospodinovo, da se Isus svojim primjerom i učenjem približava nama izvana kako bi nas probudio za svoju božansku nazočnost iznutra. On nam uvijek govori iz nutrine, a mi često ne čujemo taj glas. Otac Gerard prepustio se Isusu da Mu otvori uši za unutarnji svijet, što je i bit karmelićanske duhovnosti koju on živi. Izvanjska riječ Pisma i unutarnja riječ, koja izvire iz dubine Gerardova bića, postaju jedno. Idealni Gerardov stav za susret s Bogom jest sabranost, tiha budnost, unutarnja vježba šutnje, koja ga osposobljava za slušanje glasa: *Ovo je Sin moj ljubljeno! Njega slušajte!* Liturgija i Božja riječ, pripremali su o. Gerarda za iskustvo preobraženog Krista u njemu.

(nastavlja se)

Gostoljubivost

OSJETITI BLIZINU

U nekim se obiteljima uvijek osjećamo ugodno i rado im dolazimo u goste. Nedavno smo imali priliku posjetiti prijatelje koje godinama nismo vidjeli. Susret je bio tako jednostavan kao da smo nedavno bili zajedno. Kod takvih domaćina osjećamo se ugodno i prihvaćeno kad god došli. Možemo biti svoji i prepoznajemo da se iskreno radujemo jedni drugima.

Gostoljubivost je, poput mnogo drugih situacija u životu, prilika da preusmjerimo svoj život od nas samih prema drugima, na trenutak odustajemo od svojih rutina i navika. Trudimo se da naš dom bude udoban, uredan i gosti se u njemu osjećaju sigurno i ugodno, a sve to djela su ljubavi. Mnogim detaljima možemo pokazati da nam je stalo do onoga koga primamo u naš dom – od posluživanja do posebnih salveta i tanjura. Za dolazak gostiju spremni smo prihvatiti i neugodnosti i žrtve – prepustiti svoj krevet, trenutno preokrenuti raspored namještaja ako treba, napraviti veliko spremanje. Iako samo vanjski znakovi, oni također govore o tome kako goste želimo primiti s poštovanjem i pokazati im dobrodošlicu. No još je važnije da sve to ne trebamo činiti kako bismo nahranili svoj ego, nego u duhu služenja i ljubavi. Usiljenost i pretvaranje lako će se prepoznati, dok je čisto služenje u ljubavi uvijek jednostavno i neopterećujuće.

Papa Benedikt XVI. rekao je: „Što je osoba bliža Bogu, bliža je ljudima. To vidimo kod Marije. Zbog toga što je ona potpuno s Bogom, ona je tako bliska ljudima”. Kada u svakom gostu prepoznajemo Krista, sva priprema, posluživanje i susret dobiva novi smisao. Sjetimo se da je Isus posebno pohvalio Mariju koja

mu je sjedila do nogu i slušala Ga kada je bio u njejoj kući. Iz toga možemo naučiti kako posebnu pozornost pokloniti osobi, razgovoru i trenutku zajedništva.

GOSTOPRIMSTVO U VREMENU KRIZE

Dok spominjemo važnost osjećaja sigurnosti, prihvaćanja i ugođe za gostoprimstvo, obično mislimo na lijepe trenutke, proslave i druženja. No događa se da u svojem domu imamo priliku ugostiti ljude i u teškim situacijama. Tada posebno do izražaja dolazi naša blizina, utjeha i služenje koji mogu biti melem za boli koje osoba proživljava.

Takvo je gostoljublje doživjela djevojka koja je u nekoliko mjeseci doživjela raspad svoje obitelji – roditelji su se razvodili i u kratkom roku s majkom i sestrom više puta morala se seliti i iznajmljivati stanove. Sve dok ih jedni prijatelji nisu primili u svoj dom dok malo ne stanu na noge. Ljubav koju im je ta obitelj pružila u svakodnevnim detaljima bila im je tako ljekovita u tom razdoblju. Druženja, razgovori, zajedničko pripremanje obroka, večernja molitva – sve je to pridonijelo tome da se tog vremena, umjesto kao samo traumatičnoga, sjećaju i kao posebno milosnoga. Ne možemo dati drugome ono što sami nemamo, a ta je obitelj tako podijelila toplinu doma s potrebitima jer je sama imala konkretnu ljubav, a njihova ljubaznost i otvorenost ostavila je snažno svjedočanstvo.

SUSRETLJIVOST

Gostoljublje je ukorijenjeno u ljubaznosti. Ne radi se ovdje samo o uljudnosti i lijepim manirima, nego

o susretljivosti. Želimo izaći drugome u susret, prepoznati i ispuniti njegove potrebe dok je pod našim krovom. Želimo da se osjeća ugodno i voljeno. Jedan je teolog napisao da ljubaznost može obratiti više grešnika nego revnost, rječitost ili učenje. Naravno, sve to može pridonijeti nečijem obraćenju srca i uma, no rijetko ako nije praćeno ljubaznim riječima i djelima.

Možemo prepoznati da je i Bog prema nama susretljiv – On nam nudi svoju milost, svoga Sina, Crkvu i sakramente. Poznaje naše potrebe i slabosti i čini sve da nam olakša put do Njega.

Kada otvorimo svoj dom drugima, dopuštamo im da uđu u našu intimu, pokazujemo im svoj prostor, pa i svoje nesavršenosti. Često je lakše napraviti proslavu u restoranu ili naći se s prijateljima u kafiću ili u šetnji, ali primiti ih u svoj dom govori o snažnijem zajedništvu. Kao da im time poručujemo: „Dođite u moj dom, moj prostor, tu ste

Kada u svakom gostu prepoznamo Krista, sva priprema, posluž enje i susret dobivaju novi smisao

njemu poslali svoje suputnike i prtljagu, a opet odsjeli kod pisara. Bogataš se na to iznenadio i pitao zašto su odbili njegovo gostoprimstvo, a rabini su mu odgovorili: „Ti nas jesi ugostio, zapravo onaj dio nas koji si želio ugostiti – naše bogatstvo i sluge. Otišli smo u pisarev dom, a on nas je i prije dvije godine htio ugostiti kao siromahe zbog nas samih.”

U Starom zavjetu poznat je ulomak iz Knjige postanka u kojem Abraham i Sara kao dobri domaćini primaju tri stranca, zapravo anđela, a oni im na kraju susreta u znak zahvalnosti obećaju rođenje sina za godinu dana.

Te nas priče podsjećaju da budemo pažljivi u ophođenju s drugima, pa i onda kada su stranci i kada nismo povezani s njima. Još više, one nas upućuju na sliku napuštenog Krista. Ne možemo reći da ljubimo Boga ako ne ljubimo čovjeka koji je pred nama. Sveti Pavao u svojim poslanicama redovito zahvaljuje zajednicama i pojedincima za gostoprimstvo koje su mu pružili, a također ističe tu vrlinu kao posebno važnu za kršćane.

Možda nećemo imati priliku ugostiti stranca koji pokuca na vrata našeg doma, ali ipak svakodnevno se susrećemo sa strancima u svijetu, komuniciramo s mnogim ljudima s kojima nas ništa posebno ne veže. Svaki susret prilika je da ih u duhu gostoprimstva ljubazno „primimo”. Bilo da smo domaćini obiteljskoga ili poslovnog druženja, ili primamo obitelj u krizi, ili pak susrećemo razne osobe na poslu, svaki od tih susreta prilika je primiti ih kao Božju sliku i iskazati ljubav koja zna služiti.

Prema knjizi *Theology of Home: Finding the Eternal in the Everyday*, autora Carrie Gress, Noelle Mering i Megan Schrieber

Kada otvorimo svoj dom drugima, dopuštamo im da uđu u našu intimu, pokazujemo im svoj prostor, pa i svoje nesavršenosti

dobrodošli i dopustite da vam služim i pobrinem se za vas”. U takvoj atmosferi i razgovori su mnogo prisniji.

PREPUŠTENI STRANCI

U raznim kulturama tijekom povijest možemo pratiti kako se gostoprimstvo posebno cijenilo. Jedna stara židovska priča govori o dvama rabinima koji su prerušeni u prosjake išli vidjeti tko bi im pružio prenoćište. Jedan bogataš odmah ih je odbacio, dok ih je primio gradski pisar. Vratili su se dvije godine kasnije, sada kao ugledni rabini s pomoćnom pratnjom i velikom prtljagom. Bogataš ih je odmah želio primiti jer bi mu bila čast imati takve goste u svom domu. Oni su

Svetica tame ili svjetla?

Ako ikada postanem svetica, piše ona svojem duhovniku ocu Josephu Neuneru, zacijelo ću biti svetica tame

Sa svih strana možemo čuti za velika djela Majke Terezije, za njenu bezgraničnu ljubav po kojoj je bila spremna dati sve, vidimo velika priznanja i nagrade koje ima samo mali broj ljudi. Dok nam se čini da je ona svetica svjetla i velike ljubavi, ona za sebe govori da želi postati svetica tame. Skoro 50 godina pratila ju je tama koja se stručno naziva „tamna noć duše“, koja je prolazno razdoblje na putu mističnog sjedinjenja s Kristom. „Žeđam za Bogom, a onda se nađem suočena s tim strašnim osjećajem da me On ne želi.“ Tako se ona osjećala pedeset godina pred svoju smrt. U svojoj boli i patnji bila je u potpunosti predana i posvećena Bogu i križu. Često razmišljam kako su svetci uspjeli nadvladati velike probleme, patnje i boli i onda shvatim da je svatko od njih u nekoj skupini ljudi

vidio Isusa. Tako je i Majka Terezija u bolesnim, umirućima i napuštenim ljudima, kako ih je ona nazivala naj-

siromašnijim među siromasima, vidjela Isusa i Njegovu patnju. Svjetlost njezinog života bilo je takvima dati svjetlo i ljubav i to je stvar koja ju je spašavala od te velike tame. Svaki njezin korak, djelo i riječ bili su da zadovolje Isusove riječi s križa: *Žedan sam*. Te riječi nalaze se zapisane u svim samostanima njezinih sestara. To je bila njezina velika želja, da sa svime što radi utažava žeđ i bol koju je Krist trpio za nas. I mi svi pozvani smo utažavati žeđ našeg Gospodina koji nas voli bezgranično i savršeno. Koliko god nam u životu bilo teško, ne smijemo zaboraviti zašto to radimo, da se jednog dana nađemo pred tom ljubavi. Majka Terezija poučava

nas da je Krist i naš križ jedini način da prevladamo boli i stignemo u raj.

Terezija Sekereš

Moja Galileja

Moja Galileja moja je svakodnevica. Putevi kojima prolazim, ljudi koje susrećem, ono što činim i govorim. Na tom putu često se pojavljuje strah, ali pojavljuje se i nada. Jer tim putom sa mnom korača i Gospodin...

Ne boj se! I kada su okolnosti takve da primjećuješ kako u tebi raste strah; i kada nisi siguran u svoje sposobnosti pred izazovima koji ti idu u susret; i kada te drugi obeshrabruju svojim lošim prognozama i pretjeranim brigama... Strah paralizira, nesigurnost paralizira, drugi nas pokolebaju, ali Uskrsli poručuje da se ne bojimo!

Nakon Isusova uskrsnuća, u ženama i Njegovim učenicima pojavio se strah, sumnja; ne povjerovali. Samo otvorene oči srca prepoznaju Gospodina. U lomljenju kruha, u Njegovoj riječi; tada nam srca gore. U Njegovoj

prisutnosti... Ne dopustimo da budemo kao Toma – *Blaženi koji ne vidješe, a vjeruju!*

Idi u svoju Galileju, u svoju svakodnevnicu. Vрати se svojim svakodnevnim poslovima. Vрати se „običnim“ ljudima svojega života. Tu ćeš susresti i vidjeti Uskrsloga. Onoga koji ti jasno i nenametljivo stalno izgovara svoje čudesne riječi – „Ne boj se! Ja sam tu! Na mene se osloni!“ On daje mir. On šalje Duha Svetoga sa svim svojim darovima za tebe, za mene, za nas! I tako će naša svakodnevica biti sveta, zbog Njegove uskrsnule prisutnosti koja sve čini novim...

Da mi Te sresti (Magdalena)

Fides

O, da mi je samo jednom kraj Tebe proći,
da taknem Ti ruke, gledam u Tvoje oči.
Da čujem Ti glas Tvoj nježan kako me zove,
da gledam Te kako se smiješ, kako zaustavljaš more.

O, da mi Te sresti na uskrsno jutro kao Magdalena,
vratiti Ti osmijeh hrabro k'o Petar Stijena.
Da mi je priviti glavu na Tvoje grudi nježno kao Ivan
i ostati, Isuse, s Tobom, djelit' taj osjećaj divan...

Jelena Pinter

Sveti Dominik Savio

Živimo u svijetu u kojem je mladima vrlo teško sačuvati svoja srca i čistoću zbog utjecaja društva, interneta i svega lošega što pruža ovaj svijet. Odabrati što želim od svoga zemaljskoga života i odlučiti se hoditi putem svetosti – put je koji je odabrao jedan od najmlađih svetaca Katoličke Crkve. Dominik Savio rođen je 2. travnja 1842. godine u selu Riva di Chieri. Živio je u velikoj obitelji s desetero braće i sestara, a od kojih je Dominik bio najstariji. Na dan svoga rođenja primio je sakrament krštenja.

Tijekom života bio je gorljivi ministrant te ga smatramo i zaštitnikom ministranata. Dominik je u svojoj sedmoj godini života primio sakrament svete pričesti koja je donijela promjene u njegovom životu. Na taj dan taj maleni dječak donio je četiri odluke kojih se držao sve do kraja života. Bio je to dječak koji se obvezao na čestu ispovijed i pričest, na svečano slavljenje blagdana... Danas djeca u dobi od sedam godina započinju novo razdoblje svoga života polaskom u osnovnu školu, u kojoj stječu nove prijatelje i stvaraju poznanstva. Međutim, taj dječak je u toj dobi za prijatelje zatražio Isusa i Mariju jer bijaše to dječak koji je znao prave vrednote za spasenje svoje duše.

Okruženi smo stvarima zbog kojih danas naše srce teži svemu onomu bez čega možemo živjeti, no što se dogodilo sa srcima koja su činila sve samo da ostanu čista i vjerna onim pravim i istinskim putovima? Srce Dominika Savia istinski je žudjelo za velikom Božjom ljubavi, njegovo

srce radije je odabralo umrijeti nego sagriješiti. Tijekom života upoznao je sv. Ivana Bosca, u čijem je oratoriju bio tri godine. Prvi blagdan Bezgrešne Djevice Marije Dominik je slavio u oratoriju, bio je to dan velikog oduševljenja za njega. Tog dana popodne otišao je u crkvu i kleknuo pred Marijin oltar te na jedan papirić zapisao riječi: „Marijo, darujem ti svoje srce! Daj da bude uvijek tvoje. Isuse i Marijo! Budite uvijek moji prijatelji, molim vas dajte mi radije umrijeti nego da učinim ijedan teški grijeh.” Cijelog svoga života mislio je samo o jednom – o svetosti. Poticao je svoje prijatelje na redovitu ispovijed i pričest, opome-

nuo ako bi čuo psovku, ali bi i molio za njih. Vjerovao je da ako ne postane svet, nije uspio uraditi ništa u svome životu. Njegovu veliku želju za svetošću saznao je i don Bosco koji mu je pomagao na tom putu. Kao za mnoge druge situacije u životu, don Bosco smatrao je da je i za svetost potreban recept koji je sastojao od radosti, dobročinstava i svojih dužnosti i molitve. Kada smo pomislili da je taj dječak učinio doista mnogo, on je osnovao Družbicu Bezgrešne. Toga dana

tijekom svete mise nitko se nije pričestio, što je u njemu izazvalo veliku želju za osnivanjem te družbe. Dominiku je liječnik ustanovio upalu pluća, nakon koje je deset puta zabio liječnički nožić u Dominikovo tijelo, što je dovelo do krvarenja. Umro je svetom smrću 9. ožujka 1857., u svojoj petnaestoj godini života. Posljednje riječi uputio je svojoj majci kojoj je rekao da ne plače jer ide u raj.

Don Bosco dječacima je te večeri, umjesto riječi za laku noć, rekao: „Večeras je jedan anđeo manje na zemlji i jedan više na nebu.”

Ana Rukavina

Molitva svete Majke Terezije Isusu

Isuse, Ti si najjači na svijetu,
daj i meni snage da moje ruke i srce
nastave Tvoje djelo!
Gospodine Isuse,
koji si stvarao s ljubavlju,
rođen si s ljubavlju,
služio si s ljubavlju,
djelovao si s ljubavlju,
čaćen si s ljubavlju,
trpio s ljubavlju,
umro si s ljubavlju,
uskrnuo si s ljubavlju.
Zahvaljujem Ti na tolikoj Tvojim ljubavi,
za mene i za druge na svijetu,
i svaki dan te molim:

nauči i mene ljubiti!
Moj Isuse,
pomozi mi širiti Tvoj miomiris
gdje god pođem.
Izlij svoga Svetog Duha u moju dušu,
i preplavi je svojom ljubavlju
da zahvati moje biće:
da tako moj život bude samo izgarivanje
Tvog miomirisa i Tvoje ljubavi
na sve koji me ugledaju
pa da svaka duša s kojom dođem u doticaj
osjeti Tvoju prisutnost u mojoj duši
i da svi koji me gledaju
ne vide mene, nego Tebe – Isuse.
Ostani sa mnom,
i početak ću sjati Tvojom svjetlošću,
svijetliti da budem svjetlo drugima.
Svjetlo će, Isuse, dolaziti od Tebe,
ne od mene,
Ti ćeš, po meni, sjati drugima.

Prehrambene potrebe čovjeka

I hrana mu se jednako davaše od cara Vavilonskoga svaki dan svega vijeka njegova do smrti njegove. /Jer. 52,34/

Potičem vas da pogledate duboko u sebe i kažete sebi želim li doista živjeti dulji i zdraviji život ili ću postati rob neurednog načina života i pustiti svoje tijelo da pati zbog zadovoljstva koje će vrlo brzo nestati. Nije li bolje pronaći ravnotežu, nego popraviti nešto što uopće nije trebalo biti pokvareno? To su pitanja koja vas molim da sebi postavite. Gospodin će uvijek biti tu da vas vodi ako ste voljni sami sebi pomoći

Iz tog odlomka u Bibliji može se mnogo naučiti. Već desetljećima gotovo sve osobe na planetu imaju svoj stav što se tiče dnevnih prehrambenih potreba. Naravno, postoje smjernice koje odgovaraju široj javnosti ovisno o zemlji, ali sve se i dalje svodi na osobne preferencije, dob, spol, radno mjesto, vjerska stajališta, financijski status, itd. No da to stavimo u lakšu perspektivu, prehrambene potrebe svake osobe ne bi trebale biti nešto što je preteško odrediti. Počnimo s osnovama.

Svatko od nas pojedinac je za sebe sa svojim potrebama i tempom života. Svi mi imamo dvije vrste energije. Jedna je energija kojom se naše tijelo koristi za svakodnevne vitalne funkcije tijela, poput disanja ili funkcioniranja naših organa. Drugi su sve naše aktivnosti u određenom danu. To dvoje zajedno čini našu ukupnu energiju za taj dan. Da bismo održali ravnotežu u tijelu, moramo unijeti istu količinu energije koju potrošimo. Znajući to, trebalo bi biti lako izgubiti, dobiti ili, kako smo rekli, održati težinu i cjelokupno zdravlje u tijelu. Hrana je ono što nam daje potrebnu energiju i svaka namirnica ima svoju energetska vrijednost i sastav. Ne samo da je važno zadovoljiti dnevne potrebe za energijom, već je također važno znati koliko je hranjivih tvari koje nam trebaju u tim kalorijama. Baš kao što je automobilu potrebno gorivo, potrebni su mu i pravi materijali za ostale dijelove kako bi mogli nastaviti

s radom. Neki bi rekli da je kalorija kalorija, ali njezin sastav nije isti. Da se vratim na početak i odlomak iz Biblije. Blagoslovljeni smo što živimo u svijetu s toliko mogućnosti i raznolikosti što se tiče izbora hrane i što možemo napraviti toliko mnogo kombinacija hrane kako bismo zadovoljili sve potrebe da je, kako je prethodno navedeno, potrebno samo malo volje. U svemu možete uživati umjereno i uravnoteženo, a potrebno je samo malo truda da upoznate svoje tijelo i hranu koju unosite. Da bismo normalno funkcionirali moramo biti optimalni. Ako netko ima dnevnu potrošnju kalorija od 2.000 kcal i osoba želi zadržati taj status, trebala bi pojesti 2.000 kcal i te kalorije podijeliti na tri makrohranjivača. Proteini, ugljikohidrati i masti. Obično je to 60 % ugljikohidrata, 30 % masti i 10 % proteina. I nije tako teško kao što se čini. To je sve što je potrebno da tijelo normalno funkcionira cijeli život. Nažalost, većina nas u današnje vrijeme zanemaruje svoje prehrambene potrebe i obroci su nam obično posljednje na umu. Ili je druga strana spektra da neki jedu samo da bi zadovoljili potrebu koje nema. Što prije shvatimo da jedemo da bismo živjeli, a ne živimo da bismo jeli, tada ćemo postati zdraviji i produktivniji. Ako u svoje zdravlje uložimo onoliko truda koliko u drugo, tada i samo tada imat ćemo zdrav dom za cijeli život.

Don Bosco i nadnaravno – Michele Molineris

IZ JEDNOG SNA

„Vodič je naredio:

– Okreni kotač pet puta i otići ćeš još pedeset godina unaprijed!

Don Bosco je pogledao. Kakav iznenađujući prizor! Pred njegovim očima pojavi se silno mnoštvo mladih, svi novi i nepoznati, beskrajno raznolike odjeće, iz raznih zemalja, raznih crta lica i jezika.

– Ali ne poznam nikoga! – reče obraćajući se vodiču.

– Ipak, to su tvoji sinovi. Slušaj ih: govore o tebi i o tvojim davnim sinovima i poglavarima, koji već odavno nisu na životu. Sjećaju se pouka koje su dobivali od tebe i od njih.

Don Bosco bijaše obuzet čuđenjem. Promatrao je panoramu iz 1961. godine: njegovih je kuća više od tisuću, njegovih sinova desetine tisuća, njegovih dječaka stotine tisuća! To je jedan od mnogih očitih dokaza da mali ljudi mogu malo učiniti protiv djela koja Bog podržava i hoće.”

DODATAK DON BOSCOVOJ KARIZMI

Do sada se već mnogo vjernika naše biskupije moglo upoznati s Don Boscovim životom. Poznato je da je bio vrstan pedagog, cijeli život posvetio je mladima, njegovi temelji bili su euharistija, česta ispovijed i pobožnost Mariji. Utemeljio je i preventivni sustav koji je nastojao spasiti dječake s ulica i spasiti ih od grijeha prije nego upadnu u grijeh ili počine zločin. Poznato je da je svetac Katoličke Crkve i njegova svetost često se pripisuje njegovoj požrtvornosti svojim dječacima. Međutim, Don Bosco imao je i mnoge nadnaravne darove koje mu je Bog darovao kao pomoć u njegovu poslanju. Tako je knjiga podijeljena na tri dijela: snovi, predviđanja i čitanje savjesti. Kroz ta tri dijela opisano je više od 300 raznih priča o čudesnim snovima, vizijama i drugim događanjima iz njegova života. Iako sam i sama poprilično dobar poznavatelj Don Boscova života, iznenadila me učestalost tih milosti u Don Boscovu životu.

ČUDESNI SNOVI

Prvi nadnaravni san Don Bosco usnuo je s devet godina, međutim, sljedeći čudesan san usnuo je s 15

Kao i svaki drugi životopis svetca, knjiga nam govori da je Bog tu s nama u svojim čudesnim djelima. Često nam vjera može postati nešto uobičajeno, nešto što odrađujemo. Međutim, čudesa kroz koja Bog djeluje podsjećaju nas koliko je Bog velik, kako ta čudesa daje za naše dobro i kako bismo ponovno mogli ojačati svoju vjeru

godina. Znao bi sanjati još pokoji san, međutim, od 1860. do kraja svog života u 1888. ta čudesna viđenja bila su mnogobrojna. Znao je sanjati mnoge smrti ljudi koji su se činili u naponu snage i zdravlja i koji bi iznenada preminuli. Takve snove pokušao bi iskoristiti da te ljude pripremi za vječnost. Sanjao je kako neki svećenici napuštaju svećeništvo i ugledne katolike kako napuštaju vjeru, što bi se potom i obistinilo. Često je sanjao snove u vezi sa svojim mladićima, posebice stanja njihovih duša, pa ih je tako opominjao na čestu i detaljnu ispovijed. Neki od neobičnijih snova bili su kada je sanjao Patagoniju kao sljedeće mjesto gdje će proširiti svoje djelo. Vjerojatno je i malo poznato da je sanjao Braziliju, grad koji tada nije postojao kao novi glavni grad Brazila, čak je usnuo i lokaciju toga grada i neke geografske značajke. Stoga je Don Bosco zaštitnik Brazilijske.

PREDVIĐANJA NA JAVI

Osim u snovima, Don Bosco znao je što će se s određenim osobama zbiti i na javi. Tako bi u raznim susretima znao pretkazati osobi za koliko će godina umrijeti, hoće li ozdraviti, hoće li postati svećenik ili redovnica i mnoge

druge čudesne situacije. Najupečatljivija je posljednja priča iz tog poglavlja u kojem su kasno u noć pokucali neki njegovi dječaci da ih ispovijedi. Iako je već bio spreman za spavanje, Don Bosco ipak se preobukao uz riječi „Ionako je to posljednji put.” I zaista, to mu je bio posljednji put da je nekog ispovjedio.

ČITANJE SAVJESTI

U njegovom pastoralnom radu, dakako, bila mu je korisna milost čitanja tuđih savjesti. Kao i danas, mnogi njegovi mladići stidjeli su se ispovjediti svoje grijehe, međutim, Don Bosco je kao knjigu znao pročitati njihove duše i ako mladići ne bi imali hrabrosti to izgovoriti, on bi im sam rekao grijehe koji su im ostali na duši. Ta milost postajala bi čak i jača na duhovnim vježbama i pred velike blagdane. Čak je mogao i namirisati grijeh i rekao je da su neki dječaci toliko smrdjeli da mu je bilo gotovo fizički neizdrživo biti u njihovom prisustvu.

Uskrsnuće – ključni trenutak Božjega kraljevstva

U prethodnom broju u svojem razmišljanju kao odgovor na opće stanje straha iz budućnosti i uslijed toga invaziju raznih distopijskih prizora ponudili smo pozitivnu ideju o Božjem kraljevstvu kao cilju prema kojem se teži i smjera. Dolazak Božjeg kraljevstva nije neka utopijska stvarnost koja bi se nalazila izvan područja našeg prostora i vremena. Božje kraljevstvo možemo zacrtati čak u koordinatama ljudskog vremena i prostora jer se dogodilo u Isusovoj smrti i uskrsnuću. Ta povijesna činjenica – Isusovo pashalno otajstvo predstavlja inauguraciju Božjeg kraljevstva.

Na Veliki petak razmatramo lik Isusa patnika. Isus je pao na dno ljudske patnje s milijun drugih jadnika prije i poslije Njega. Izgleda kao jedan od mnogih uništenih od zloće i mržnje bezobzirne moći. Zahvaljujući Isusu patniku u rječničko blago naših jezika ušao je križ kao simbol u kojem se sažima patnja milijuna jadnika koji su patili, pate i patit će. Nitko ne može Isusu prebaciti da je ostao apatično ravnodušan prema ljudskoj boli, kao onaj nepokretni pokretač iz antičke filozofije. Kao vjerni suputnik pridružio se stradalnicima svijeta, oštra bol zarila je pandže i u Njegova leđa, naslušao se ruganja i krivih optužba, nagledao okrenutih leđa izdajica i stisnutih šaka dželata. Gledajući Ga razapetoga na križu, pitamo: je li Isusova solidarnost i suosjećanje s patnicima jedini odgovor na problem patnje i smrti? Je li suvremenom patniku dovoljan kao utjeha pogled na križ? Razmišlja li se i o mogućnosti da se patnja i smrt nadiđu, prevladaju? Je li moguć povratak u izgubljeni raj?

Isus je patnik kao mnogi prije i posle Njega. Ali ipak drugačiji. Pojavio se onaj koji je snažnije od svih stisnut u Božjem zagrljaju. Pojavio se Sin koji se Bogu obraća kao Ocu u sinovskom povjerenju i pouzdanju. Pojavio se Sin koji otkriva svoje Ja sačuvanim, prisutnim u ljubavi Ti svoga Božanskog Oca. Pojavio se Sin koji svoje „Ja jesam” uvijek izriče zajedno s „Hvala Ti, Oče, što me voliš”. Pojavio se onaj koji pored svojega Ja stavlja Očev Ti, otkrivajući da bez toga Ti Oca cijela priča o Njegovom Ja ne bi ni počela. Sadržaj Isusova bića neprekidni je čin povjerenja i pouzdanja u Očevu ljubav koja ne može izneveriti. Njegovo poslanje naviještaj je Radosne vijesti o Bogu Ocu čija je ljubav izvor i jamstvo opstanka. Paradoksalno, vrhunac sinovskog pouzdanja i predanja

Ocu Isus postiže u drami križa. Isus gubi sve vidljive i opipljive sigurnosti za koje se ljudi obično bore i unaprijed tresu od straha zbog njihovog gubitka. Stvarno podsjeća na brodolomnika s kojim se poigravaju valovi mora. Ali uspio je sačuvati ono što se kasnije pokazalo kao presudno za njegovu budućnost – sinovski odnos s Bogom koji nije izgubio privlačnost očinskog lica ni kada Ga promatra zakrvavljenim očima. Na kraju je izrekao kratki manifest u kojem je sve objasnio: *Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj.* Tim je manifestom izbjegao ponor u ništavilo i pao je u naručje Božje očinske ljubavi. Stradanje i umiranje su, dakle, najrazgovjetnija i najglasnija ispovijest: On pripada Bogu Ocu kao Njegova milina. On, prognan i istjeran iz grada, hrli po križnom putu do jedinog skrovišta gdje može naići na otvorena vrata – k Bogu Ocu.

Posljedica tog predanja i pouzdanja u nadi protiv svake nade događaj je uskrsnuća. Uskrsnuće ne možemo reducirati samo na čudo da je mrtvo tijelo oživjelo, da je mrtvac prohodao, progovorio i napustio grob. Uskrsnuće je ključni trenutak inauguriranja novog poretka, poretka Božjeg kraljevstva u kojem darujuća ljubav Oca i zahvalna ljubav Sina zasnivaju vladavinu opće harmonije i suspendiraju smrt. Nakon potpunog predanja Sina Očevoj ljubavi u trenutku smrti – priroda, vlastito tijelo i drugi više ne vrebaju, ne ugrožavaju, ne prijete, nego su postali prijatelji i saveznici koji žele živjeti u skladu, bez sukoba i razdora. Priroda, drugi i vlastito tijelo slijede logiku očinsko-sinovskih odnosa – uklapaju se u poredak darivanja i primanja u duhu ljubavi, slušaju imperativ savezništva, suradnje i prijateljstva. Sklad ljubavi Oca sa Sinom i Sina s Ocem prelijeva se i zahvaća sva područja života, preobražavajući neprijatelja i takmaca u saveznika, prepreku na putu u podršku, tamu u svjetlo, tugu u radost.

U tom novom poretku, koji je započet događajem Isusova uskrsnuća, tijelo više ne figurira kao izvor boli, patnje i prevare, nego zauzima status savršenog sredstva djelovanja i izražavanja duha; drugi koji nas okružuju gube status neprijatelja postavši bližnji; a na kraju i priroda darežljivo nudi sve uvjete za rast i sazrijevanje bez prijetnje rušenja i katastrofa. Isusovim uskrsnućem nastupilo je vrijeme novog neba i nove zemlje. U susretu s Uskrsnim rađa se nada, nada da u borbi sa zlom nismo osuđeni na poraz. Ta nada donosi plodove već sada kao predokus buduće slave uskrsnuća – svuda gdje se iza vidljivoga i opipljivoga nazire ljubav Boga; svuda gdje se pojedinačnom Ja pridružuju Ti drugoga stvarajući zajedništvo; svuda gdje se priroda percipira kao dragocjena tvorevina zacrtana u Božjem planu vrijedna čuvanja i brige.

Uskrsnuće je ključni trenutak inauguriranja novog poretka, poretka Božjeg kraljevstva u kojem darujuća ljubav Oca i zahvalna ljubav Sina zasnivaju vladavinu opće harmonije i suspendiraju smrt. Nakon potpunog predanja Sina Očevoj ljubavi u trenutku smrti – priroda, vlastito tijelo i drugi više ne vrebaju, ne ugrožavaju, ne prijete, nego su postali prijatelji i saveznici koji žele živjeti u skladu, bez sukoba i razdora

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima

Uskrsnuće poslije pljačke i pogleda u pokojnički lijes

Vjerujem da se veselite proslavi Uskrsa. Ne baš kao djeca, ali poneki možda i više od djece. Ona još nisu svjesna što Uskrs znači pa se više vesele darovima. Mi se veselimo Isusu uskrsnome i vjerujemo da nismo daleko od vječnog susreta s Njim. Sreću, koja nas čeka nakon uskrsnuća, ne može zamijeniti ništa na ovom svijetu. A ipak se ne „žurimo“ otići. Još bismo malo proživjeli život, produljili ga kao da o nama ovisi i jedan trenutak njegove duljine.

Znademo se zamisliti i u duši pogledati svoju prošlost koja je satkana od dobrih i onih drugih osobina, misli, riječi, djela ili propusta. Nekima se dičimo, a neke bismo rado zaboravili. I na tome bi ostalo da Isus nije uzeo na sebe naše križeve, slabosti, našu ranjivost i teške grešne padove i s njima pošao na križ našeg spasenja i Božjeg milosrđa. Od tada u nama je rođena nada da kada i duboko padnemo, uzdamo se u Njegovu spasiteljsku ruku koja nas iz smrti podiže u sreću nebeskih visina.

Pokušajmo se uživjeti u sljedeće primjere života.

„Svećenik, vrijedan i požrtvovan, često je radio do kasno u noć. Bio je doista dostojan svoje službe. Jedne noći sjeti se siromašne stare gospođe. Živjela je sama i napuštena. Ni sam nije znao zašto se sada sjetio baš nje. Nitko nije brinuo o njoj pa je odlučio pomoći joj za Uskrs.

Sutradan je počeo sakupljati novac od svakuda i svakoga po malo, a i sam je dodao. Ne kaže se uzalud 'zrno po zrno – pogača'. Nakon nekoliko dana, novac koji je sakupio spremio je u jednu kuvertu. Sutra će ga odnijeti sirotici. Zadovoljan nastavi dalje sa svojim poslom. Te večeri, dosta kasno, netko mu pokuca na vrata:

– Tko li je sada u ovo doba? – pomisli.

I ne sluteći što ga čeka, laganim korakom prišao je vratima i otvorio ih. Pred njim je stajao maskirani čovjek s pištoljem koji samo reče:

Novac ili život!

Budući da svećenik još nije završio svoje poslanje na ovome svijetu, s tugom preda čovjeku kuvertu pripremljenu za staru gospođu. Ovaj, uzevši novac, nestade u mraku. Kad je stigao na sigurno, otvori kuvertu i, zastavši na tren, pročita komu je bio namijenjen. U tom trenutku osjeti jak grč i bol u grlu. Nasloni se o zid, uhvati za glavu i gorko zaplače. Kuverta je bila namijenjena njegovoj majci! Pomislio je:

– Svećenik se sjetio moje majke i šalje joj novac. A ja? Tko zna kada sam je zadnji put vidio. Rijetko i pomislim na nju. Čak sam, evo, ukrao i novac koji je njoj namijenjen. Kakav sam ja to čovjek? U što sam se to pretvorio? Dalje ne može ovako...

Obrisao je suze i otišao ponovno kod svećenika. Kleknuo je pred njega i zamolio za oprost. Svećenik ga je ispovjedio i blagoslovio. I u tom trenutku uskrsnuo

je iz svog prošlog života u novi. Vratio se svojoj majci odnijevši joj kuvertu i uskrsni pozdrav od svećenika. Nije više ostavljao svoju staricu sve dok nije otišla u vječnost, svojemu i našem Ocu, a kasnije je i sam pošao za njom u nebeski zagrljaj s Ocem.”

„Na zidovima i u gradskim novinama pojavio se neobičan posmrtni oglas: 'U dubokoj boli javljamo da je nastupila smrt naše drage župe na veliku srijedu. Sprovod će biti na Veliki petak u 14 sati, a potom slijede obredi Velikog petka'. Na Veliki petak već u 13 sati crkva je bila dupkom puna kao nikada do tada. Ispred oltara bio je lijes od tamnog drveta. Župnik je održao jednostavan govor:

– Ne vjerujem da bi našu župu mogli ponovno vratiti u život ili je uskrisiti, ali kada smo se svi okupili, pokušao bih ono posljednje. Želio bih da svi prođete pokraj lijesa i posljednji put pogledate pokojnicu. Stanite u red jedan iza drugoga. Kada pogledate mrtvo tijelo, iziđite na sakristijska vrata. Iza toga oni koji žele mogu ući na glavna vrata na obrede. Župnik je otvorio lijes. Svi su se pitali tko je to, a jedan reče glasno:

– Čije bi tijelo moglo biti unutra? Tko je zapravo pokojnica? Ne sjećam se da je netko imao takvo ime?

Počeli su polako prilaziti lijesu jedan za drugim. Svatko bi se nagnuo, pogledao unutra i izlazio iz crkve. Izlazili su u šutnji i pomalo zbunjeni. Svi koji su htjeli vidjeti tijelo župe, kada su pogledali u lijes vidjeli su u zrcalu, postavljenom na dno lijesa, vlastito lice, i svi se vratili u crkvu. Župa je uskrsnula. Na Veliku subotu i Uskrs nisu svi mogli ući u crkvu, stajali su vani i slavili Isusovo i svoje uskrsnuće.”

U životu se događaju čudesa. U prvom slušaju sin provalnik vratio se svojoj majci, a zahvaljujući opljačkanoj kuverti, uskrsnuo na novi život. U drugom, mlaki i hladni župljani počeli su duhovno umirati. Sa svojim župnikom uspjeli su uskrsnuti sebe, a zatim i župu. Bili su spremni da u duljem razdoblju, godinama, čuvaju svoju župu svojim nedjeljnim pohodima na misu, pobožnostima, molitvama, žrtvama, primjernim vjerskim životom i već što je trebalo.

Dragi moji stari, bolesni i nemoćni prijatelji, možemo li i mi tako? Možemo, naravno. S Isusom i uz Isusa naprijed. Blagoslovljen vam bio Uskrs i uskrsni blagdani sve do Duhova!

Nuncij koji je istočnu Europu vratio Rimu

Kardinal Francesco Colasuonno bio je oličenje vatikanskog diplomata, iznimno obrazovan i s talentom za strane jezike, ali tih i samozatajan. Upravo on, taj „sigurni par ruku” crkvene diplomacije, bio je ključan u izgradnji odnosa s istočnom Europom u posljednjim godinama komunizma i u trenutku njegovog konačnog pada.

Colasuonno je rođen u mjestu Grumo Appuli, u blizini grada Barija na talijanskoj obali Jadrana, a zaređen je u svojoj matičnoj biskupiji u dobi od 22 godine. Njegove prve godine kao profesor sjemeništa u Bariju dovele su ga 1958. do poziva u Rim, gdje je bio pripreman za vršenje diplomatskih služba. Svoju prvu inozemnu službu dobio je u Washingtonu (1962. – 1967.). Sljedeća mu je bila Indija, a zatim je 1972. došao na red Tajvan, gdje je politička atmosfera uzavrela od optužbi i protuoptužbi protiv kontinentalne (komunističke) Kine. Nakon imenovanja prvim apostolskim delegatom u Mozambiku (1974. – 1980.) i posvećenja za naslovnog nadbiskupa Truentuma 1975., preselio se u Zimbabve. Tamo ostaje sve do 1985. godine, kada dolazi na mjesto pronuncija u tadašnju Jugoslaviju, po želji pape Ivana Pavla II., te postaje instrumentalnim dijelom crkvene diplomacije u istočnoj Europi.

Papa Ivan Pavao II. 1986. daje mu širu ulogu posebnog izaslanika za istočnu Europu. Među njegovim dužnostima bilo je i vođenje vatikanskog izaslanstva za odnose s Poljskom, što je Svetom Ocu bilo iznimno važno. U kasnim 1980-ima, dok se istočna Europa politički transformirala, Colasuonno je temeljito obnavljao veze s Varšavom i Budimpeštom te pregovarao o normalizaciji crkveno-državnih odnosa u Čehoslovačkoj, Rumunjskoj i Bugarskoj. U to je vrijeme tzv. „ostpolitika” još uvijek bila na vlasti, a cilj je bio zaštititi Crkvu od progona u komunističkim društvima u vidu strpljivih pregovora s vladinim dužnosnicima, osobito za popunjavanje upražnjenih biskupskih katedri i omogućavanje bolje sjemenišne formacije. Višegodišnji pregovori okrunjeni su uspjehom, kada je 1988. Colasuonno posvetio tri nova biskupa u Čehoslovačkoj. Posvuda ga je dočekivalo oduševljeno mnoštvo. Ali u Sovjetskom Savezu Mihail Gorbačov bio je na vrhuncu, dok je u Poljskoj pokret Solidarność već bio u nadmoći nad sve slabijom moći generala Jaruzelskog. Pet dana nakon pogubljenja rumunjskog diktatora Nicolae Ceausescu u prosincu 1989., Colasuonno stiže u Bukurešt kako bi stupio u kontakt s Frontom nacionalnog spasa te je osigurao opoziv vladinog dekreta iz 1948. o zabrani Katoličke Crkve istočnog obreda i pomogao u odabiru novoobnovljene hijerarhije.

U prosincu 1989. Gorbačov posjećuje Papu te je uslijedila legalizacija Grkokatoličke Crkve u Ukrajini, kojoj je bilo zabranjeno djelovanje 43 godine, ali i uspostava sovjetsko-vatikanskih diplomatskih odnosa. U ožujku 1990., Colasuonno je imenovan prvim i posljednjim apostolskim delegatom u Sovjetskom Savezu te prvim u Ruskoj Federaciji. Vodio je pokušaje ruskih katolika da otkriju vlastito postojanje, svoje raspršene snage, opseg svoje opljačkane imovine i uspostavljanje biskupskih uprava. Colasuonno je dinamično putovao po postsovjetskim republikama, tražeći male katoličke zajednice koje su ostale vjerne Papi tijekom 70 godina represije. To je često bio vrlo težak zadatak. Tako je u Vladivostoku na ruskom dalekom istoku, ne znajući kako kontaktirati mjesne katolike, jednostavno hodao ulicama u svojoj reverendi kako bi ga ljudi vidjeli i prišli.

Tijekom svoje kratke službe u Jugoslaviji, posjetio je i Suboticu, gdje je u katedralnoj bazilici sv. Terezije služio svetu misu u zajedništvu s tadašnjim biskupom Matišom Zvekanovićem.

180 godina subotičke Župe svetoga Roka (XX. dio)

Kapelani od 1971. godine

Marin Tubić rođen je u Beregu (Bački Breg) 15. svibnja 1943. godine. Teologiju je studirao u Đakovu od 1966. do 1971. godine. Za svećenika je zaređen u Beregu 28. ožujka 1971. godine. Najprije je raspoređen za privremenog župnog vikara u katedralnoj Župi svete Terezije i za pomoć u biskupskom ordinarijatu. Službu župnog vikara u subotičkoj Župi svetoga Roka obnašao je od 15. rujna 1971. godine do 18. rujna 1972. godine, kada je poslan u Njemačku na službu radnicima na privremenom radu. Svećeničko zvanje napustio je 15. studenog 1975. godine. Odlukom Svetog zbora za nauk vjere, 10. prosinca 1983. godine razriješen je svećeničke službe.

József Leist rođen je u Baču 6. ožujka 1947. godine. Teologiju je studirao u Đakovu od 1967. do 1972. godine. Za svećenika je zaređen u Subotici 19. ožujka 1972. godine. Od 14. travnja do 31. srpnja 1972. bio je kapelan u Adi. Župni vikar u subotičkoj Župi svetoga Roka bio je od 31. srpnja 1972. do 28. ožujka 1973. godine, kada je premješten za upravitelja župe u Plavni, gdje je bio do 22. kolovoza 1975. Od tada je bio upravitelj župe na Paliću. Članom Povjerenstva za uzajamnu pomoć svećenika imenovan je 22. listopada 1975. godine. Župnikom na Paliću imenovan je 5. srpnja 1990. godine. Od 25. studenog 1994. do 31. kolovoza 2010. obnašao je dužnost ekonoma u sjemeništu „Paulinum”. Od 11. ožujka 1996. do 7. ožujka 2006. bio je član Prezbiterskog vijeća i povjerenstva za uzajamnu pomoć svećenika. Članom Vijeća Biskupske konferencije Jugoslavije za pastoral turista imenovan je 20. listopada 1998. godine. Dužnost dekana Dekanata Subotica Novi grad obnašao je od 18. studenog 2005. do 17. prosinca 2015. godine. Leist József od 2010. godine upravitelj je vikarije Svete obitelji u Radanovcu, gdje je službu počeo u trošnoj i ruševnoj staroj bogomolji. Na

Radanovcu je od 2012. do 2017. podigao novu crkvu, koja je posvećena 2019. godine.

Mons. István Koncz rođen je i u Kanjiži 1. kolovoza 1946. godine. Teologiju je počeo studirati u Zagrebu 1967. i 1968. godine, a završio ju je u Innsbrucku od 1968. do 1973. godine. Za svećenika je zaređen 18. ožujka 1973. godine u Kanjiži. Raspoređen je za službenika u Biskupski ordinarijat, gdje je i stanovao. U isto vrijeme od 24. ožujka 1973. pomagao je župniku subotičke Župe svetoga Roka i Svetoga Jurja kao kapelan. Tajnikom Biskupijskog zbornog sudišta imenovan je 11. ožujka 1974. godine. Tajnikom biskupskog ordinarijata imenovan je 30. prosinca 1978. godine. Službu kancelara biskupskog ordinarijata obavljao je od 11. kolovoza 1989. do 17. studenog 2020. godine. Od 30. rujna 1991. do 1. srpnja 1994. godine obnašao je dužnost župnika u Kelebiji. Naslovom papinskog kapelana odlikovan je 24. ožujka 1991. godine. Od 25. studenog 1992. do 3. ožujka 1995. bio je ravnatelj biskupijskog Caritasa. Od 28. prosinca 1994. do 31. prosinca 1995. bio je upravitelj Župe Kraljev Brig (Bački Vinogradi). Od 31. prosinca 1995. župnik je na Kraljevom Brigu. Službu dekana Dekanata Subotica Novi grad obnašao je od 20. travnja 1995. do 28. studenog 2005. godine. Od 22. kolovoza 1995. obnašao je dužnost bilježnika Biskupijskog zbornog sudišta. Član Prezbiterskog vijeća bio je od 7. ožujka 2006. godine, a od 11. ožujka 1996. do 7. ožujka 2006. član Vijeća biskupijskog Caritasa. Odlikovan je naslovom prepozita Svetoga Lovre od Hája 3. veljače 2004. godine. Naslovom prelata Njegove Svetosti odlikovan je 23. rujna 2004. Od 7. ožujka 2006. je član Vijeća za uzajamnu pomoć svećenika. Od 23. rujna 2006. član je Ekonomskog vijeća biskupije. Član Vijeća za vigilanciju bio je od 7. ožujka 2006. do 17. prosinca 2010. godine. Od 2. listopada 2018. godine sudac je Međubiskupijskog suda prvog stupnja u Novom Sadu. Od 17. studenog 2020. upravitelj je vikarije Nosa.

Umjetnički spektar u crkvi

U crkvi ne postoje slike koje su nekom posvećene, na primjer nekom svetcu, i u vezi sa štovanjem tog svetca razvijaju se razne vrste pobožnosti, nego postoje i opravdani narativni opisi biblijskih tema. U crkvi postoji tradicija postavljanja prizora ili prikaza svetaca ili biblijskih prizora bez potrebe da one budu umjetničke, te slike imaju svoje primjereno mjesto u crkvi i služe za štovanje prikazanoga. U crkvi su potrebni prikazi koji upućuju na sakramentalni karakter prostora.

Dobro je da je život Isusa Krista i svetaca također uljepšan u povijesnim slikama ili narativnim slikama. Ali u crkvi postoji i umjetnost koja ne služi kao nabožna slika ili povijesna slika već, kao utjelovljenje ljepote,

sadrži nešto od punine kršćanskog ideala stvaranja koji nije nužno vezan uz biblijsku temu. Znamo to iz mnogih baroknih crkava, kod kojih je najviše izraženo šarenilo boja i oblika koji pokušavaju prenijeti nešto od nevidljive ljepote neba u vidljivo stvaranje.

Zašto ljudi današnjice ne bi mogli ponovno otkriti nešto od punine ljepote života u umjetnosti koja ne prikazuje eksplicitno pobožnu temu ili je čak oblikovana

na apstraktan način? Suvremeni umjetnici često zalutaju u svojoj domišljatosti. Također, i novi načini koji se u početku čine neobičnima mogli bi postati nositeljima poruke Božjeg otkrivenja. Ne može se zamisliti da neki materijali ne bi bili prikladni za crkveni prostor. Sve to ovisi o predmetu, o strogoći i transparentnosti umjetničke aktivnosti. Naravno, izbor nepoznatih novih materijala ne čini predmet umjetničkim djelom, ali takvo djelo ne treba samo po sebi odbaciti zbog neobičnih materijala. Važan je prethodni razgovor s vjernicima koji su prisutni u danom sakralnom prostoru, a po mogućnosti i s umjetnikom o njihovoj namjeri, i njihovim viđenjima, i o njihovom doživljaju vjere. Ne smijemo preopteretiti ljude koji dolaze u crkvu moliti se i slaviti bogoslužja što za njih nije sveto. Ali ne smijemo ih ni podcijeniti, trebaju se uzeti u obzir i njihova mišljenja. Ako su uključeni i ako im se pruži ruka pomoći, tada im i umjetnička djela mogu pružiti značajni pristup putu vjere.

Radno pomagalo „Umjetnost i kultura u teološkom obrazovanju i osposobljavanju” pruža važna polazišta za kulturno zalaganje klera i crkvenih djelatnika. Preporuke tih smjernica ne smiju se zanemariti. Nadasve ih treba poštovati i provoditi u školovanju svećenika, „jer današnji i sutrašnji svećenici rade u estetski osjetljivom vremenu i stoga moraju sami razvijati estetsku svijest o kvaliteti”. /.../ Reevangelizacija, o kojoj govori papa Benedikt XVI., s pravom pridaje veliku vrijednost umjetnosti i kulturi u crkvi. Predstavlja izazov koji treba prevladati

Radno pomagalo „Umjetnost i kultura u teološkom obrazovanju i osposobljavanju” pruža važna polazišta za kulturno zalaganje klera i crkvenih djelatnika. Preporuke tih smjernica ne smiju se zanemariti. Nadasve ih treba poštovati i provoditi u školovanju svećenika, „jer današnji i sutrašnji svećenici rade u estetski osjetljivom vremenu i stoga moraju sami razvijati estetsku svijest o kvaliteti”. Ne bismo trebali prespavati trenutni *kairós* kada je umjetnost u pitanju! Reevangelizacija, o kojoj govori papa Benedikt XVI., s pravom pridaje veliku vrijednost umjetnosti i kulturi u crkvi. Predstavlja izazov koji treba prevladati.

Pjesmom zaogrnuti Bačka

Ovim prijedlozima za liturgijsko pjevanje završavamo ciklus vazmenoga vremena. Punih sedam nedjelja pjevali smo uskrsnom Spasitelju neoslabljenim žarom srca i duše. Svetkovina Duhova zaključuje to razdoblje. Izvješćima s terena možemo potvrditi da se mlađe snage uključuju u obnovu naših glazbeno-liturgijskih slavlja i da se izbor pjevanih dijelova misa (*ordinariuma* i *propriuma*), kao i pučkih popijevki polako podižu na jednu višu liturgijsku i glazbenu razinu. Pjevalo se sa zanosom po cijeloj Bačkoj: od Subotice, Bajmaka, Tavankuta, Sombora, Novoga Sada, Bača, Sonte i Monoštora, što je plod ustrajnog rada crkvenih glazbenika u župama. Osobitu radost čini to da mlađe generacije crkvenih glazbenika u suradnji s biskupijskom glazbenom sekcijom obnavljaju popijevke

iz Bačke, obrađuju ih te sami skladaju i time obogaćuju i podižu razinu crkvene glazbe. I još je jedna važna činjenica: čuvaju se skladbe naših skladatelja poput Albe Vidakovića, Milana Asića, Stanislava Prepreka, Loranda Kilbertusa, čiji su se misni ordinariji, psalmi, popijevke pjevale ovaj Uskrs u našoj biskupiji. I to je radost Uskrsa: ustrajno i zdušno provoditi prave liturgijske popijevke ne podilazeći niti jednoj skupini, nego ostati dosljedan propisima o crkvenoj glazbi, što se evo sve više sprovodi u našoj biskupiji zahvaljujući našim crkvenim glazbenicima. Neka se po našoj pjesmi i glazbi radost Uskrsa širi i traje i kada prestane ovo liturgijsko vrijeme. Dobra liturgijska popijevka pravo je i odabrano sredstvo toga nastojanja.

Peta vazmena nedjelja – 7. 5. 2023.

Ulazna: Pjevajte Gospodu (PGPN 82, SB 4)
Otpjevni psalam: A. Igrec: Neka dobrota Tvoja
https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2017/03/Neka_dobrota_tvoja-A_Igrec_V_ned.pdf
Prinosna: Uskrsnu Isus doista (PGPN 553, SB 160)
Pričest: Na gozbu Kralja Jaganjca (PGPN 544, SB 159)
Izlazna: Marijo, svibnja kraljice (PGPN 778, SB 190)

Šesta vazmena nedjelja – 14. 5. 2023.

Ulazna: Gospodin slavno uskrsnu (PGPN 555, SB 164)
Otpjevni psalam: Kliči Bogu, sva zemljo (PGPN 528)
Prinosna: Isus je uskrsnuo (PGPN 554, SB 161)
Pričest: Vječna je ljubav Njegova (PGPN 529, SB 15)
Izlazna: Kraljice neba, raduj se (PGPN 562, SB 165 a)

Uzašašće Gospodinovo – 18. 5. 2023.

Ulazna: Galilejci, što stojite? (PGPN 526 – 4,5,6)
Otpjevni psalam: Uzlazi Bog uz klicanje (PGPN 536)
Prinosna: Jedan kruh na svetom stolu (PGPN 231, SB 39)
Pričest: Ja sam s Vama (PGPN 273, SB 56) ili melodija Milana Asića koja se pjeva u Bačkoj
Izlazna: Kako krasno svršuje se (PGPN 563, SB 168)

Sedma vazmena nedjelja – 21. 5. 2023.

Ulazna: A. Canjuga: Slušaj, Gospodine
<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2020/04/7VAZMENA.pdf>
Otpjevni psalam: A. Igrec: Vjerujem da ću uživati
<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2020/05/vjerujem-da-cu-uzivati-andelko-igrec.pdf>
Prinosna: Pjevaj hvale, Magdaleno (PGPN 557, SB 166)
Pričest: Uskrsnu Isus prislavni (SB 161), Kliči Bogu, sva zemljo (PGPN 530)
Izlazna: Nek mine, Majko (PGPN 559, SB 167)

Svetkovina Duhova – 28. 5. 2023.

Ulazna: Ljubav je Božja razlivena (PPGN 525-5) ili O, dođi, Stvorče (PPGN 552, SB 170)
Otpjevni psalam: Pošalji Duha svojega (PPGN 537)
Posljednica: Dođi, Duše Presveti (PPGN 541, SB 169)
Prinosna: Izvore vode žive (PPGN str. 634, VI)
Pričest: Svi se napuniše Duha Svetoga (PPGN 542-5)
Izlazna: Kraljice neba, raduj se (PPGN 561, SB 165 a)

Uskrs

Draga djeco, iako je Uskrs prošao, njegova radost još u nama odjekuje. Nadam se da se još rado sjećate tih radosnih trenutaka koje donosi Uskrs, koliko zbog darova, pisanica, bogate trpeze, toliko i zbog svijesti da poslije tih materijalnih radosti koje doživljavamo kroz sve stvari koje nas okružuju, dolazi ona duhovna radost, koja nam budi svijest da iza ovog života postoji vječni život koji nam je Isus darovao na križu – simbolu Uskrsa! Zabavite se zadatcima i ukasite ih najljepšim uskršnjim bojama!

Uskrs brojanje

Prebroj pisanice, a zatim ih i oboji.

© 2019 Bonton TV

Uskrs osmosmjerk

Pronađi i zaokruži 12 dolje navedenih pojmova. Traži ih u svih osam smjerova. *Sretan Uskrs!*

K	C	D	J	S	R	K	S	U	E
I	D	A	D	O	E	W	Q	S	L
B	J	A	E	E	Č	K	G	K	I
A	K	R	C	K	E	O	Z	R	P
A	T	A	I	T	J	L	E	S	A
S	S	Š	N	I	I	A	K	N	K
R	O	O	A	T	V	Č	O	U	M
E	D	K	S	S	C	I	H	Č	I
Č	A	G	I	E	G	Q	G	E	P
A	R	B	P	Č	P	C	L	V	X

USKRS	KOŠARA	CVIJEĆE
PISANICE	ZEKO	USKRSNUĆE
PILE	ČESTITKE	KOLAČI
SREĆA	JAJA	RADOST

© 2019 Bonton TV

5

Tema

Uskrsna izvješća na drugačiji način

22

Katolička Crkva u regiji

„Emaus” svećenika iz Požeške biskupije u Srijemsku biskupiju

28

Intervju

Ivan Vujević, svećenik Zagrebačke nadbiskupije

12

Događanja iz Subotičke biskupije

Gangemi: „Važno je jedinstvo među narodima i vjerama u Subotici”

25

Tragovi kulture

Dalmatinske večeri u Subotici

42

Obitelj

Gostoljubivost

/ IMPRESUM

Katolički list (mjesečnik)
godišće XXIX., broj 341
Travanj (april) 2023.

Izdaje:
Katoličko društvo „Ivan Antunović”
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva:
Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:
Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)24 524496
Dušan Balažević, zamjenik glavnog
i odgovornog urednika
Željka Zelić Nedeljković,
redaktura i korektura
Marko Tucakov, novinar
Dragan Muharem, član Uredništva
Mirjana Crnković, lektura
Jelena Ademi, tehnička urednica
Petar Gaković,
autor naslovne i zadnje stranice

Tisak:
Rotografika d.o.o.
Segedinski put 72
24 000 Subotica
+381 24 636 600

Izdavanje Zvonika podupiru
Hrvatska biskupska konferencija
Uprava za saradnju s crkvama i
verskim zajednicama Republike
Srbije.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

272

ZVONIK : katolički list / glavni i odgovorni
urednik Vinko Cvijin. - God. 1, br. 1 (1994)- . -
Subotica : Katoličko društvo „Ivan Antunović”,
1994- (Novi Sad : Magyar Szó). - Ilustr. ; 29 cm

Mesečno.

ISSN 1451-2149 = Zvonik
COBISS.SR-ID 128815111

Fotografije:

* Zvonik
* Attila Kovács
* Vedran Jegić
* NIU „Hrvatska riječ”
* www.subotica.info
* www.pixabay.com
* UBH „Dužijanca”
* Facebook

Prijatelji Zvonika

Godišnja pretplata na Zvonik

* Izravnom dostavnom na župe: **1650 dinara**
* Poštom: **2000 dinara**: tuzemstvo (popust za više primjeraka)
40 eura: Republika Hrvatska
50 eura: Europa
60 eura: USA, Kanada (prekooceanske zemlje)

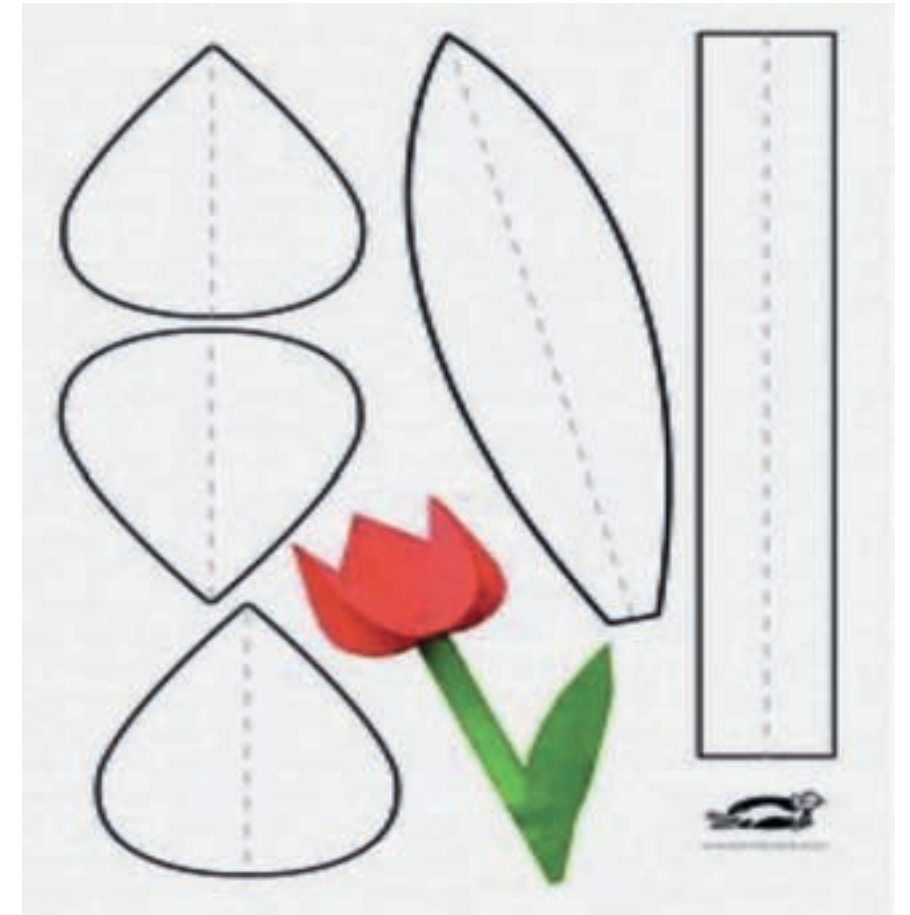
Pretplatnici iz Srbije mogu uplaćivati na dinarski račun:
Katoličko društvo „Ivan Antunović”
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Srbija
Broj dinarskog računa: 205-0000000514856-51 NLB Komercijalna Banka
A.D. Beograd, s naznakom: „za Zvonik”.

Pretplatnici iz inozemstva mogu uplaćivati na devizni račun.
Katoličko društvo „Ivan Antunović”
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Serbia
Broj deviznog računa: 205-0070800067390-03
NLB Komercijalna Banka A.D. Beograd
SWIFT: KOBRRSBB
IBAN: RS35205007080006739003

Tulipani (lale) od papira

Potrebno:
crveni i zeleni papir (može i žuti,
bijeli, ljubičasti jer i takvi tulipani
postoje)
ljepilo za papir
škare
papir ili karton za pozadinu,
vazu

Izrada. Izrezati papire u boji
po obliku latica, od zelene boje
napraviti stapku i listove, a od
papira odabranog za boju laticice
(crveni, žuti, bijeli, ljubičasti). Ako
želite, možete napraviti i vazu, bilo
kog oblika i boje. Uz maštu i vješte
ruke dekoracija s tulipanima će brzo
ukrasiti vaš dom.

Marijo, svibnja kraljice

Pred nama je Marijin mjesec – svibanj. Provjeri što znaš o Mariji, i otiđi barem jednom tjedno na večernje, i moli kronicu u svojoj župi.

1. Kako se zvao anđeo koji se ukazao Mariji?
a) Rafael
b) Mihael
c) Gabrijel
d) Emanuel

2. Što je anđeo rekao Mariji?
a) Dugo ćeš živjeti.
b) Ići ćeš u Jeruzalem.
c) Rodit ćeš sina.
d) Rodit ćeš kćer.

3. Koje će Marija ime dati sinu?
a) Ivan
b) Isus
c) Luka
d) Josip

4. Što je Marija odgovorila anđelu?
a) Evo službenice Gospodnje...
b) Bit ću jako dobra...
c) Učinit ću sve što si rekao...
d) Molit ću svaki dan...

5. Tko nama može biti uzor u vjeri i poslušnosti Bogu?
a) Sara
b) Marija
c) Ana
d) Rebeka

6. Kako su se zvali Marijini roditelji?
a) Izak i Sara
b) Petar i Estera
c) Joakim i Ana
d) Adam i Eva

7. U kom je gradu živjela Marija?
a) Nazaretu
b) Betlehemu
c) Haifa
d) Jeruzalemu

8. Kako se zove molitva koju molimo Mariji?
a) Oče naš...
b) Zdravo, Marijo...
c) Slava Ocu...
d) Blagoslovi Bože...